

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ezgi TEK

KAŞ (ANTALYA) YÖRESİ BARAK KİLİMLERİ

Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2017

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ezgi TEK

KAŞ (ANTALYA) YÖRESİ BARAK KİLİMLERİ

Danışman

Prof. Dr. Bekir DENİZ

Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2017

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ezgi TEK' in bu çalışması, jürimiz tarafından Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. Bekir DENİZ (İmza)

Üye : Doç. Dr. Rengin OYMAN (İmza)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Öznur AYDIN (İmza)

Tez Başlığı: Kaş (Antalya) Yöresi Barak Kilimleri

Onay: Yukarıdaki İmzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi: 16/05/2017

Mezuniyet Tarihi : 06/07/2017

(İmza)

Prof. Dr. İhsan BULUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kaş (Antalya) Yöresi Barak Kilimleri adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

(İmza)

Ezgi TEK

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
SUMMARY.....	vi
GİRİŞ.....	1
KATALOG.....	6

BİRİNCİ BÖLÜM

BARAK TÜRKMENLERİNİN KISA TARİHİ VE YAŞADIĞI COĞRAFYALAR

1.1. Barak Kelimesinin Anlamı.....	57
1.2. Barak Türkmenleri ve Kısa Tarihçesi.....	60

İKİNCİ BÖLÜM

ANADOLU-TÜRK DÜZ DOKUMALARININ KISA TARİHÇESİ

(Kilim, Cicim, Zili, Sumak)

2.1. Anadolu- Türk Düz Dokuma Yaygı Tipleri ve Teknik Özellikleri.....	65
2.1.1. Kilim Dokumanın Tanımı ve Teknik Özellikleri.....	65
2.1.1.1. Atkı Yüzlü ve Atkı Bezemeli Kilim Dokuma Teknikler.....	67
2.1.2. Atlamalı Atkı Bezemeli Cicim Dokumanın Tanımı ve Tekniği.....	69
2.1.3. Atlama Atkı Bezemeli Zili-Sili Dokumanın Tanımı ve Tekniği.....	70
2.1.3.1. Düz Atlama Atkı Bezemeli Zili Dokuma Tekniği.....	71
2.1.3.2. Kaydırmalı Atlama Atkı Bezemeli Zili Dokuma Tekniği.....	71
2.1.3.3. Serbest Atlama Atkı Bezemeli Cicim-Zili (Sili) Dokuma Tekniği.....	71
2.1.4. İlme ve Kayma Atkı Bezemeli (Sumak) Dokumanın Tanımı ve Tekniği....	71
2.1.4.1. İlme Atkı Bezemeli Dokuma Tekniği.....	72
2.1.4.2. Kayma Atkı Bezemeli Dokuma Tekniği.....	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAŞ YÖRESİNDEKİ BARAK KİLİMLERİNİN TEKNİK VE KOMPOZİSYON

ÖZELLİKLERİ

3.1. Malzeme ve Malzemenin Elde Edilişi.....	73
3.2. Boyanın Elde Edilmesi ve Boyama İşlemi.....	74
3.3. Dokumada Kullanılan Araçlar.....	75

3.4. Teknik Özellikleri.....	76
3.5. Desen ve Kompozisyon Özelliği.....	76
3.6. Barak Kilim Dokuma ve Çeşitleri.....	78
3.6.1. Türkmen Kilimi (Barak kilimi).....	78
3.6.2. Bışkılı (Bıçkılı) Kilim.....	78
3.6.3. Yelekli Kilim.....	79
3.6.4. Yol Kilimi.....	79
SONUÇ.....	80
KAYNAKÇA	86
EK 1- Tahrir Defterlerine Göre Baraklarla İlgili Kayıtlar.....	92
EK 2- Baraklarla İlgili Yer Adları.....	105
KONU İLE İLGİLİ YÖRESEL TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	106
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	108
FOTOĞRAFLAR.....	113
MOTİF ÇİZİMLERİ.....	152
KAYNAK KİŞİLER.....	154
ÖZGEÇMİŞ.....	155

KISALTMALAR LİSTESİ

A. g. e.	: Adı geçen eser
A. g. m.	: Adı geçen makale
A. g. s.	: Adı geçen söyleşi
AKM	: Atatürk Kültür Merkezi
B. O. A.	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Bkz.	: Bakınız
Ed.	: Editör
G. A. P	: Güneydoğu Anadolu Projesi
M. E. B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
S.	: Sayfa numarası
T. T. K.	: Türk Tarih Kurumu
T. C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu

ÖNSÖZ

Türk dokuma sanatı içinde en az bilinen konulardan birisi de *Barak Dokumalarıdır*. Bu nedenle tez konusu olarak *Barak Kilimlerini* belirledik. Araştırmamız geçmişten günümüze *Barak Türkmenleri*'nin kendilerine özgü bir üslûpla dokudukları kilimleri, çok geniş bir çalışmayı kapsadığından, sadece Kaş yöresinde (Antalya) yaşayan Barakların kilimlerini konu olarak seçtik. Araştırmada, Kaş yöresindeki Barak Türkmenleri' nin tarihi sürecine kısaca değindik. Barak kilim dokuma türlerinin gelişim süreci ile yapım aşamasının yanı sıra kullanılan malzemeler, araçlar, uygulanan teknikler ve desenler belirledik. Kaş yöresindeki Barak kilimlerinin geçmişteki ve bugünkü kullanım alanlarını tespit ettik.

Kaş (Antalya) yöresindeki Barak Türkmenleri' nin dokudukları kilimleri belgeleyip, gündeme getirmekteki maksadımız, unutulmaya başlamış yöreye ait bu kültürel değer, el sanatlarındaki önemli yerini alması ve devam ettirilmesi için bir teşvik olacağı inancındayız.

Kaş (Antalya) yöresindeki Barak kilimlerini araştırdığımız süre boyunca, öncelikle maddi, manevi desteğini esirgemeyen sevgili aileme, saha çalışmaları için rehber olacak nitelikte olan, önceki yıllarda Kaş İlçesi' nde yapılmış anketleri, inceleme fırsatı sunan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü araştırmacısı Sayın Öznur *Tanal*'a, samimi, içten tavırlarıyla dokudukları kilimleri sergileyen, teknik bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım misafirperver Kaş yöresi halkına, bilhassa evlerinde konakladığım *Talay* ve *Yağizer* ailesine, yardımlarını esirgemeyen Antalya - Kaş Halk Eğitim Merkezi Müdürü Sayın Mustafa *Öztürk*'e teşekkür etmeyi borç bilirim.

Ayrıca “Kaş (Antalya) Yöresi Barak Kilimleri” adlı bu çalışmamız, *Koç Üniversitesi Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi* tarafından Yüksek Lisans Proje Bursu kapsamında desteklenmiştir, kendilerine teşekkür ederim.

Çalışma konusunun belirlenme aşaması, araştırma ve yazım süreci boyunca, kıymetli bilgileri, tecrübesi ve önerileriyle bana yol göstererek verdiği desteğiyle hep yanımda olan, adım adım ilerlediğim bu akademik yolda kendisini söğüt ağacım olarak gördüğüm ve kendisiyle çalışmaktan onur duyduğum danışman hocam Sayın Prof. Dr. Bekir *Deniz*'e saygı ve şükranlarımı, sevgiyle sunarım.

Ezgi TEK

Antalya, 2017

ÖZET

Bu çalışmada Anadolu’ nun önemli dokuma kültüründen birisi olan Barak dokumalarının sadece Kaş yöresindeki gelişimi ele alınmıştır.

Tez, “Giriş, Katalog, Barak Türkmenlerinin Kısa Tarihi ve Yaşadığı Coğrafyalar, Anadolu-Türk Düz Dokumalarının Kısa Tarihçesi (Kilim, Cicim, Sumak), Kaş yöresinde dokunan Barak Düz Dokumalarının Teknik ve Kompozisyon Özellikleri, Değerlendirme ve Sonuç” olmak üzere alt bölümlere ayrılarak incelenmiştir.

“Giriş” kısmında, konunun tanımı, amacı gibi özel konularla sınırlandırılmış; araştırmanın yöntemi ortaya konulmuş, konu ile ilgili kaynaklar değerlendirilmiş ve Kaş ilçesinin tarihçesine kısaca değinilmiştir. “Katalog” bölümünde araştırma esnasında incelenen kilim dokumaların özellikleri tanıtılmıştır. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için “Barak Türkmenlerinin Kısa Tarihi ve Yaşadığı Coğrafyalar” adlı başlık altında araştırmasını yapacağımız Kaş ilçesindeki Barak Türkmenleri’ nin kimliği, tarihi gelişimi ve yerleşimleri hakkında bilgiler verilmiştir. Dokumaların Anadolu’nun diğer yerlerinde yapılan dokumalarla karşılaştırılabilmesi için “Anadolu-Türk Düz Dokumalarının Kısa Tarihçesi (Kilim, Cicim, Sumak)” başlıklı bölümde dokumanın tarihçesi ve gelişimi üzerinde durulmuştur.

Yapılan araştırmalar sonucu edinilen bilgiler ile Kaş yöresinde barak kilimlerinin teknik ve kompozisyon özelliklerinin verildiği üçüncü bölümde, konu bütünlüğü sağlanmaya çalışılarak; malzeme ve elde edilişi, boya ve boyanın elde edilişi, kalite, dokumada kullanılan araçlar anlatılmış, Barak kilimleri türlerine göre gruplara ayrılmıştır.

“Değerlendirme” bölümünde katalogda yer alan barak kilimleri ana başlıklar altında; hem kendi içerisinde hem de farklı yörelerde dokunan kilim örneklerle karşılaştırılarak incelenmiştir. “Sonuç” bölümünde ise araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak genel yargılar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antalya, Kaş, Barak, Dokuma, Düz dokuma, Kilim.

SUMMARY

THE BARAK KILIMS IN THE REGION OF KAŞ (ANTALYA)

Within the scope of this study, solely the development of Barak weaving in Kaş region is evaluated, which is one of the most significant weaving cultures in Anatolia.

This thesis is composed by the following chapters: “Introduction”, “Catalogue”, “A Short Story of the Barak Turkmen History and its Geography”, “A Short Story of the Flat-weaving in Turkish Anatolia (Kilim, Cicim, Sumak)”, “Characteristics of the Technic and Composition of the Barak Kilims in the Region of Kaş”.

In the introduction the definition, purpose, delimitation of the thesis project, along with the method of research, the related literature sources, as well as a brief history of the district of Kaş are presented.

The catalogue introduces the characteristics of the Kilims that have been taken in consideration during the research.

The chapter “A Short Story of the Barak Türkmen History and its Geography” gives valuable information about the identity, historical development and settlements of the Barak Turkmen in Kaş.

The chapter “A Short Story of the Flat-weaving in Turkish Anatolia (Kilim, Cicim, Sumak)” emphasises the history and the development of the weaving.

The third chapter deals with the technical and compositional features and the information obtained during the project’s field research in the region of Kaş; materials and handwork, paint and its hand preparation, quality and weaving tools are also presented. The Barak kilim textiles are divided into groups according to their kind.

In the conclusions, the Barak kilims studied in the catalogue are examined within their own context and are also compared with examples of kilims woven in different regions.

Keywords: Antalya, Kaş, Barak, Weaving, Plain Weave, Kılım.

GİRİŞ

Konunun Tanımı, Sınırları ve Önemi

Çalışmamızın konusu, Antalya iline bağlı Kaş İlçesi' nin köylerinde bulunan Barak Yörükleri' nin kilim dokumalarını kapsamaktadır. Antalya ili Kaş İlçesi' ndeki köylerde bulunan Barak kilimleri birkaç makale dışında bilimsel açıdan kapsamlı bir şekilde araştırılmamıştır. Bu çalışmada ilk kez konu bir bütün olarak ele alınmış, hem de dokumacılığın maddi açıdan kazanç sağlamaması ve verilen emeğin karşılığının alınamamasından dolayı yavaş yavaş terkedilen ve unutulmuş bu önemli sanat eserlerinin belgelenmesine, katkı sağlanmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı da Barak kilimlerinin yakın civardaki köylerde dokunan kilimlerle mukayese edilmesi ile farklı ve benzer özellikleri ortaya konulmuştur.

Bu çalışmadaki diğer önemli bir husus da kültürel mirasımız olan dokumacılığın yavaş yavaş terkedilerek unutulmuş teknik ve özelliklerini gelecek nesillere aktarmak ve iki nesil arasında bir köprü kurulmasını sağlamaktır.

Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada öncelikle Barak Türkmenleri' nin tarihi süreciyle ilgili ve dokuma üzerine yazılı ve sözlü kaynaklar araştırılmıştır. Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü' nce önceki yıllarda yapılan anketler incelenerek, araştırması yapılacak olan bölgenin konu ile ilgili bilgileri kaydedilerek, kaynak olabilecek kişilerin iletişim bilgileri tespit edilmiştir.

Katalog bölümünde 51 adet kilime yer verilmiştir. Kilimlerin ölçüleri alınarak, farklı açılardan fotoğrafları çekilmiş, motifleri çizilmiş ve dokuma teknikleri tespit edilerek dokumacılarına ait bilgiler kaydedilmiştir.

Değerlendirme bölümünde katalogda yer alan barak kilimlerinin malzeme, süsleme ve teknik açıdan kendi içerisinde değerlendirilmesi yapılmış, sonra araştırılan diğer bölgelerdeki incelemeler de göz önüne alınarak karşılaştırılmaya yer verilmiştir. Böylece dokumalar hem kendi içerisinde hem de Anadolu ölçeğinde değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Konuyla İlgili Kaynaklar

Antalya ili Kaş ilçesinde dokunmuş olan barak kilimleri ile ilgili doğrudan konuyla alakalı ya da dolaylı olarak konuya değinilen bazı çalışmalar bulunmaktadır.

Antalya ili Kaş İlçesi’ nin tarihi süreci ile ilgili çalışmalardan dolayı olarak faydalanılmıştır¹. Yine Barak Türkmenleri’ nin kimliği, tarihi süreci ve Anadolu’ ya yerleşimi ile ilgili yapılan çalışmalardan da dolayı olarak faydalanılmıştır².

Belkıs Acar’ ın “Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar” adlı kitabında el sanatları ve kilim geleneği üzerine bir değerlendirme yapılarak, düz dokumanın tarihi gelişimine değinilmiş, fotoğraf ve çizimlerle ayrıntılı bir şekilde kilim dokumaların desen ve teknik özellikleri ele alınmıştır.

Bekir Deniz’ in “Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları” adlı kitabında dokumanın tarihsel gelişimine yer verilerek, düz dokuma türleri fotoğraflarla ve çizimlerle detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Yusuf Durul’un “Anadolu Kilimlerinden Örnekler” adlı kitabında kilimin tanımı, motif özellikleri verilerek, Afşarlar ve Türkmenler hakkında bilgi verilmiştir. Dokuma tezgâhları ve uygulanan teknikler ile ilgili detaylı bilgilerle tamamlanmıştır.

Oktay Aslanapa ve Yusuf Durul tarafından hazırlanan “Selçuklu Halıları” adlı eserde halının çeşitli fotoğraflarla ve çizimlerle başlangıcından 16. yüzyıla kadarki tarihi süreci ele alınarak, dönemlere ayrılarak bilgi verilmiştir.

Aysen Soysaldı, “Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri” adlı kitabında düz dokumanın çizim örnekleriyle tekniğini detaylı bir şekilde gruplandırarak anlatmıştır.

Yusuf Durul’un, “Yörük Kilimleri” adlı kitabında Niğde yöresindeki yörükler baz alınarak kilim dokumanın desen ve teknik özellikleri anlatılmıştır.

Bekir Deniz, “Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim-Cicim-Zili)” adlı kitabında dokumanın kronolojiye göre gelişimini anlatarak, gruplarına ayırıp teknik özelliklerini ele almış ve Ayvacık yöresinde düz dokumaların detaylı bir şekilde dokuma üslûbunu konu almıştır.

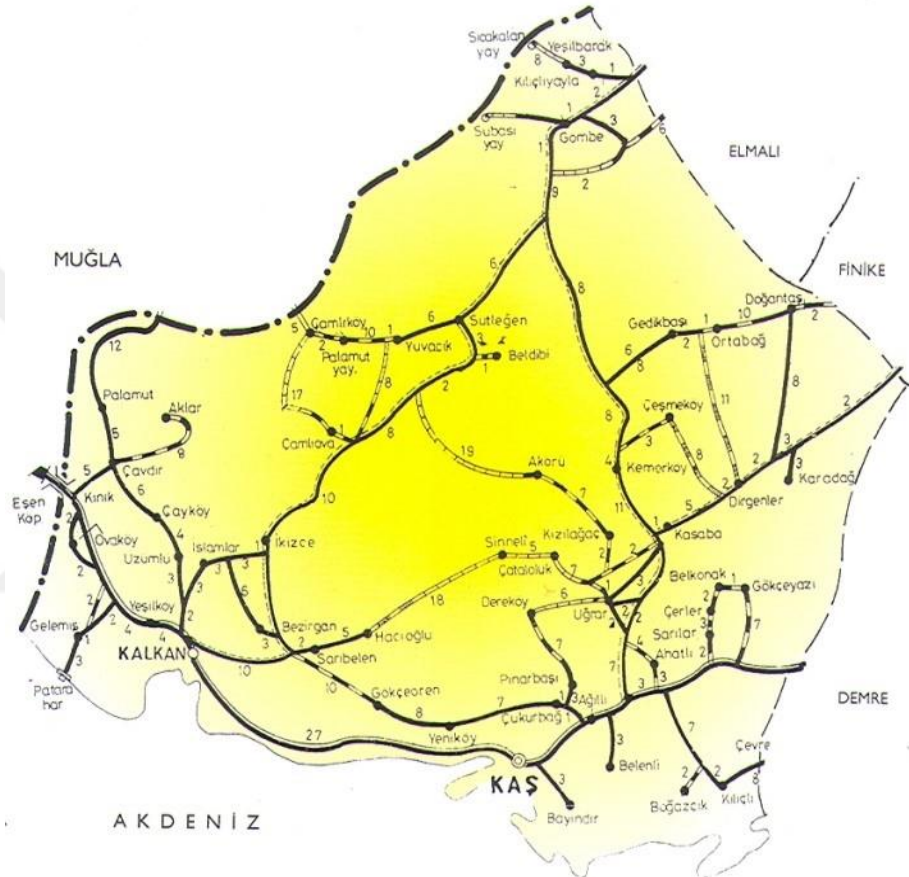
Reşat Genç, “Kaşgarlı Mahmut’a Göre XI. yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri” makalesinde Kaşgarlı Mahmud’un Divanü Lügati’t-Türk adlı eserindeki bilgiler ışığında, XI. yüzyılda Türklerin kullandıkları dokumaya dair terimler ele alınarak incelenmiştir.

¹ T.C. Antalya Valiliği, 2000: 326; T.C. Antalya Valiliği, 2012: 334; M.E.B., 1971: 96; Anadolu Yayıncılık, 1982: 794; Yılmaz, 2002: 6; Moğol, 1997: 31; Ibn Battuta Tanci, 2000: 408; Erten, 1940: 30; Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1988: 54; Tekerli, 1996: 17; Strabon, 2000, 3-7;; Rackham, 1961: 100; Hirschfeld, 1894: 2523; <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2007/02/ka-antiphellos-koruma-plani.html> (erişim tarihi:18.09.2016).

² Ögel, 2014: 210; Ahmet Vefik Paşa, 2000: 173; Kum, 1963: 27; Ersoy, 2009: 61; Keegan, : 2001; Duru, 2002: 50; Ülken, 1969: 38; Togan, 1982: 24; Şenol, 2004: 24; Şahin, 1962: 5; Sümer, 1967: 176; Kafalı, 2005: 46; Ebulgazi Bahadır Han, 1996: 279; Karataş, 1998: 11; Çelik, 2005: 95; Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1986: 321; Türk Ansiklopedisi, 1967: 239; Rasyonu, 1993: 146; İnan, 2015: 61; Gökdağ, 2002: 702; Tanyol, 1952: 68; Yalgın, 1977: 6; Özbaş, 1958: 2; Yıldırım, 2011: 1.

Ali Rıza Yalın, “Cenup’ ta Türkmen Oymakları” adlı iki ciltlik kitabında Türkmenlerin kimliği, tarihi ve sosyo-kültürel özelliklerini detaylı bir şekilde anlatmıştır.

Laszlo Rasonyi “Türklerde Halıcılık Terimleri ve Halıcılığın Menşei” adlı makalesinde halı dokuma ile ilgili yapılan çalışmaları değerlendirerek halının kullanım yerini, tarihini ve malzemeleri konu almış, terminolojisine de değinmiştir.

Şekil 1- Antalya - Kaş³ Haritası

Kaş Yöresinin Coğrafi Durumu ve Kısa Tarihçesi

Kaş Akdeniz Bölgesi’nde, Antalya iline bağlı bir ilçedir⁴. Anadolu’ nun güney batısında yer alan 36.12 N enlemi ile 29.39 E boylam üzerindedir. Doğuda Antalya Körfezi,

³ Göktaş, 2014: 325.

⁴ Arkeolojik buluntularla kanıtlanan Habesos adı, antik kentin en eski adıdır. Antik kent tarihte Antiphellos ismi ile anılmıştır (T.C. Antalya Valiliği, 2012: 333).

batıda Fethiye Körfezi arasında kalmaktadır. Güney yönünde Akdeniz’e doğru uzanır. Bugün Teke Yarımadası olarak isimlendirilen bölgede⁵ yer almaktadır. Sahil şeridinin uzunluğu 90 km. olan bir liman kasabasıdır⁶. İlçe, batıda Eşen Çayı ile Fethiye ilçesi’ ne, doğuda Finike’ ye, kuzeyde ise Elmalı’ ya komşudur⁷.

Kaş yöresinde Akdeniz iklimi hüküm sürmektedir. Kıyı şeridi yazları yağış almadığı için sıcak ve kuraktır⁸. Yağmurlar genellikle Ocak ve Şubat aylarında yağmaktadır. Yıllık ortalama sıcaklık, 18. 9 °C gibi yüksek bir değere ulaşmaktadır. Ortalama sıcaklık 10 °C’nin altına düşmemektedir. Sıcaklıkların en yüksek olduğu aylar Temmuz ve Ağustos iken, en soğuk zamanı Ocak ayıdır⁹.

Kaş yöresinin sahillerinde ve yaklaşık bir kilometreye kadar uzanan dağlık, engebeli bölgelerinde, genelde sert yapraklı, yaz kuraklığına dayanıklı, çalı karakterinde makiler yayılış göstermektedir. Bu bitki türü içinde, en çok *kermes meşesi* olmak üzere, *keçiboynuzu*, *yabani zeytin*, *akça kesme*, *geven*, *sandal*, *tesbih ağacı*, *menengiç ağacı*, *sedir ağacı*, *katır tırnağı*, ıslak topraklarda *yabani mersin* ve *defne* gibi bitkiler bulunmaktadır¹⁰ (Şek. 1).

Eski Lykia dilinde *Habesos*¹¹ adı ile anılan *Antiphellos*¹² (Kaş), Anadolu’nun güney - batısında bulunan bugünkü *Teke Yarımadası*’nda yer almış *Likya Medeniyeti*’nin, elde edilen bilgi, belge ve arkeolojik buluntulara göre en önemli kentlerinden biridir¹³. İskân tarihi, Prehistorik devre kadar inen Teke Yarımadası’ nın¹⁴ ilk yerleşenleri tespit edilememiştir¹⁵.

Lykia, döneminde ilk kez MÖ 547’de Pers komutanı *Harpogos* tarafından istila edilmiştir. Sonraki dönemde ise, *Büyük İskender*’in Anadolu seferi sırasında, Makedonya Krallığının egemenliği altına girmiştir(MÖ 333). Bölge, İskender’in genç yaşta ölümünden sonra, *Seleukoslar*’la *Ptolemaios*’lar arasında el değiştirmiştir.

Roma Dönemi’nde önemli bir liman kenti olan *Antiphellos*¹⁶, Bizans Dönemi’nde *Piskoposluk Merkezi* olmuş ve Arap akınlarına uğramıştır (MS VII. yy). IX. yüzyılın son dönemlerinden itibaren, Bizanslılarla Türkler arasında sürekli el değiştirmiştir¹⁷.

⁵ Bu bölge Antik dönem’de Lykie olarak bilinir.

⁶ T.C. Antalya Valiliği, 2012: 333.

⁷ Antalya İl Yıllığı, 2000: 326.

⁸ Antalya İl Yıllığı, 2000: 326.

⁹ <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2007/02/ka-antiphellos-koruma-plani.html> (erişim tarihi: 18.09.2016).

¹⁰ T.C. Antalya Valiliği, 2012: 334.

¹¹ Rackham, 1961, 296-297 (Plinius, *Naturalis Historia*, V.100); Hirschfeld, 1894: 2523.

¹² Strabon, 2000: 3-7.

¹³ Tekerli, 1996: 17. Kentin arkeolojik kalıntıları hakkında daha fazla bilgi için bkz. Hellenkemper ve Hild, 2004: V.

¹⁴ M.E.B., 1971: 96.

¹⁵ Anadolu Yayıncılık, 1982: 794.

¹⁶ Yılmaz, 2002: 6.

Selçuklular Anadolu'ya girerek (1071), doğudan gelen Türk Oymakları ve Türkmenleri (yörükler) çeşitli bölgelere yerleştirmiştir¹⁸. Bu dağılım Bizanslıların tarih sahnesinden tümüyle silinme sürecini başlatarak, zamanla yok olmasına sebep olmuştur. Selçuklu ve sonraki dönemlerde Kaş'ın antik ismi, *Andifli*¹⁹ diye söylene gelmiştir.

İbn Batuta' dan elde ettiğimiz bilgiye göre bu bölge ve civarı, Anadolu Selçuklu Devleti yıkıldıktan sonra, Hamidoğulları' nın idaresine girmiştir²⁰. M.S. 1308' de *Tekeoğulları Beyliği* bölgenin yönetimini ele geçirmiştir²¹.

1427 yılına kadar *Osmanlı Devleti* ile *Tekeoğulları* arasında sürekli el değiştiren bölge, *Yıldırım Bayezid* tarafından kesin surette Osmanlı hakimiyeti altına alınmıştır²². Bölgeye, merkezine bağlı sahillerin yarımaya şeklinde oluşması ve göz durumunda düşünülen Meis' in de şekli nedeniyle Kaş adı verilmiştir²³. XV. ve XVI. yüzyılda düzenlenen tahrir ve tapu defterlerinde²⁴ ve şer' iye sicillerinde²⁵ Kaş *kaza* olarak geçmektedir ve bu bölgeye yerleşen Yörük aşiretleri iskân oldukları yerlere isimlerini vermiştir²⁶.

Kaş yöresi, Osmanlı İmparatorluğu Dönemi' nde de ticari önemini korumaktaydı. Özellikle İmparatorluğun son yıllarında gemi ticareti, ahşap işleriyle öne çıkmış gayrimüslim Rum halkı, siyasi nedenlerle Meis Adasına göç etmiş (1923), bu süreçten sonra boşaltılan Kaş' a Türkler yerleşmeye başlamıştır. Artık küçük bir liman-yükleme iskelesi olarak varlığını sürdüren bölgede ticaret ve gemicilikle uğraşan Rum halkının yerini, tarım ağırlıklı yaşam ve uğraşıya bağlı Türkler almıştır²⁷.

1776-1777' de *bucak* statüsünde olan Kaş yöresi, Gömbe ile birlikte Elmalı kazasına bağlanmıştır. 1871' de yeniden kaza unvanını alan ilçe, 1923' te *Belediye*' lik olmuştur²⁸.

¹⁷ Moğol, 1997: 31.

¹⁸ Moğol, 1997: 81.

¹⁹ Andifli, Antiphellos' un halk dilinde söyleniş biçimidir <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2007/02/ka-antiphellos-koruma-plani.html> (erişim tarihi: 18.09.2015).

²⁰ Ibn Battuta Tanci, 2000: 408.

²¹ Moğol, 1997: 77.

²² Moğol, 1997: 54.

²³ M.E.B., 1971: 795.

²⁴ Erten, 1940: 30.

²⁵ Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1988: 54.

²⁶ Verilen listede Kaş' a ait köy isimlerinde sadece *Bayındır* ve *Yıva* isimleri geçmektedir; araştırma konumuz olan Barak Türkmenlerinin yaşadığı ve yerleştiği köye adını verdiği Yeşilbarak bu listede verilmemiştir.

²⁷ <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2007/02/ka-antiphellos-koruma-plani.html> (erişim tarihi: 18.09.2016).

²⁸ <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2007/02/ka-antiphellos-koruma-plani.html> (erişim tarihi: 18.09.2016).

KATALOG

Örnek No: 01

Fotoğraf No:1

Çizim No: 16, 17, 19

İnceleme Tarihi: 27.12.2015

Cinsi: Tabaklı kilim

Ürünün Sahibi: Nurten Ortaç

Ürünün Bulunduğu Adres: Bezirgan Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi çeyizlik olarak dokumuş.

Tarihlendirme: 1980.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiş.

Boyutları (En x Boy):M1.83 cm. x 2. 23 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı(atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Kırmızı, sarı, turuncu, ak(beyaz), mavi, kara(siyah).

Kullanılan Bezeme: Çocuk (eli belinde), barmak, deveboynu, bışkılı (tabak gülleri), hamaç (gül), çıbık, tabaka

Kompozisyon: Tabaklı kilim, yatay çıbıklar ve kenar suyu ile dokunmaya başlanmıştır. Barmak motifleri ile oluşturulan şerit halinde dizili bölüm çıbıklarla sınırlandırılmış. Ardından hamaç olarak isimlendirilen motif oluşturulduktan sonra yeniden çıbıkla sınırlandırılıp deveboynu motifi dokunmuş. Kilimin orta bölümüne bışkılı (tabak gülleri) motifleri yerleştirilmiştir.

Örnek No: 02

Fotoğraf No: 2

Çizim No: 6, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Hatice Hancı

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyelik, kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1985

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 293 cm. x 170 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikleri: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Mavi, pembe, yeşil, sarı, mor, turuncu, beyaz, kara (siyah).

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, kenar barmaklı, barmaklı yelek, çatal, cici (göbü), şak (ağ), yanış, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, çıbık.

Kompozisyon: Türkmen kilimi adıyla da anılan Barak kilimi, yatay çıbıklarla dokunmaya başlanmıştır. Kilimin iki dikey tarafına kenar barmakları dokunmuştur. Dere, göbek, yanış, tabaka diye anılan altıgen şeklindeki motif simetrik bir şekilde, şaklarla (ağ) sınırlandırılmış, içeriye eğimli eğmeç motifleri yerleştirilmiştir. Her göbeğin içerisine farklı motifler dokunmuş. Bunlar çatal, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı ve dokuyunanın kendince isimlendirmedeği 'S' şeklindeki motifler dokunmuştur. Daha sonrasında da yatay çıbıkların dokunması ile tamamlanmıştır.

Örnek No: 03

Fotoğraf No: 3

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Huriye Hancı

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyeelik, kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2013

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 310 cm. x 160 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Kırmızı, yeşil, beyaz, gök, mavi, sarı, kızıl, kara (siyah).

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, barmak, cici (göb), şak (ağ), yanış, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, Halil Efendiler göbeği, çıbık, ala boncuk.

Kompozisyon: Kilim yatay çıbıklarla dokunmaya başlanmış, ala boncuk ile göbek kısmına geçilmiştir. Şaklarla (ağ) sınırlandırılarak simetrik bir şekilde koca yanışlar altıgen şekillerle bölünerek yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanışların içerisine bışkılı, göb, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışk), kırkmıklı gibi motifler yerleştirilmiştir. Kilimin dikey kenarlarına, her yanışa bir tane denk gelecek şekilde barmaklı dokunmuş, daha sonra ala boncuk ve yatay çıbık desenleriyle dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 04

Fotoğraf No: 4

Çizim No: 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Yelekli Kilim (Bışkılı)

Ürünün Sahibi: Ayşe Çeliker

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyelik, kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1992

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 274 cm. x 153 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Yeşil, mor, turuncu, sarı, al (kırmızı), beyaz, kara (siyah), mavi, kızıl.

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, barmak, ala boncuk, bışkılı, ağ (şak), çıbık.

Kompozisyon: Kilim yatay çıbık deseniyle dokunmaya başlayarak ala boncuk suyu ile sınırlandırılmıştır. Kilim ağlarla (şak), dört dikey bölüme ayrılmıştır. Sıra sıra bışkılı motifleri dokunarak yüzey oluşturulmuştur. Bışkılı motiflerinin kenarlarına barmaklar yerleştirilmiştir. Daha sonra ala boncuk yerleştirildikten sonra, çıbık desenleriyle dokunarak kilim tamamlanmıştır.

Örnek No: 05

Fotoğraf No: 5

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi.

Ürünün Sahibi: Ayşe Kızmaz.

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyelik, kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1950

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 294 cm. x 164 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Yeşil, kırmızı, beyaz, turuncu, kara (siyah) mavi.

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, barmak, cici (göb), şak (ağ), yanlış, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, Halil Efendiler göbeği, bışkı, çibık.

Kompozisyon: Kilim yatay çibıklarla dokunmaya başlanmış ve göbek kısmına geçilmiştir. Şaklarla (ağ) sınırlandırılarak simetrik bir şekilde koca yanlışlar altıgen şekillerle bölünerek yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanlışların içerisine bışkılı, göb, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), kırkmıklı gibi motifler yerleştirilmiştir. Kilim yatay çibık desenleriyle dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 06

Fotoğraf No: 6

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 18

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Kilim.

Ürünün Sahibi: Cemile Kaymul.

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyelik, kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1990

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 240 cm. x 166 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler:Siyah, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, ceviz mavisi (açık kahverengi), kahverengi.

Kullanılan Bezeme:Eğmeç, barmaklı, göbek, kırkmıklı, çıbık.

Kompozisyon:Kilim yatay çıbıkla dokunmaya başlayarak yüzeyi iç içe geçmiş dikdörtgen şeklinde oluşturulmuştur. Dikey kenarlar barmaklı motifi ile sınırlandırılmıştır. Ardından gelen suyun içerisi göbeklerle doldurulmuştur. Kilimin içeriye doğru boşlukları kırkmıklı motifleri ile doldurulmuş, ortada eğmeçlerle iki dikey taraftan altı tane eğmeçler yerleştirilmiştir.

Örnek No: 07

Fotoğraf No: 7

Çizim No:18, 19

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Yol kilimi

Ürünün Sahibi: Emine Çelik / Cemile Kaymul

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Ev muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyelik, kendileri dokumuş.

Tarihlendirme: 1990

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiş.

Boyutları (En x Boy): 262 cm. x 148 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzlü ve atkı bezemeli

Kullanılan Renkler: Siyah, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, ceviz mavisi (açık kahverengi), kahverengi.

Kullanılan Bezeme: Dırnak (tırnak), ala boncuk, eğri su, çıbık, gelin öldüren.

Kompozisyon:Kilimin bezemesi sırasıyla yatay çıbıklar, eğri su, ala boncuk ve içine dırnak motifleri yerleştirilmiş kenar sularına, gelin öldüren motifi dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 08

Fotoğraf No: 8

Çizim No:16, 17, 18

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Yelekli Kilim

Ürünün Sahibi: Hatice Bozca

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Cenazelik, kendisi dokumuş.

Tarihlendirme: 1950

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiş.

Boyutları (En x Boy): 164 cm. x 278 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Siyah, turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, ceviz mavisi (açık kahverengi).

Kullanılan Bezeme :Şak (ağ), çocuk (bışkı), bışkılı, ala boncuk, çıbık.

Kompozisyon:Yelekli kilim bezemesi yatay çıbıklarla başlamış, ala boncuk ile sınırlandırılmıştır. Yüzey şaklarla dört dikey bölüme ayrılmış, her bölümün içerisine aynı hizaya gelecek biçimde beş bışkılı, bir yarım bışkılı olacak şekilde yerleştirilmiştir. Kilimin bitiminde ala boncuk ve ardından beş çıbık motifi gelecek şekilde sırasıyla dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 09

Fotoğraf No: 9

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 30.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Hatice Danaca.

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Cenazelik (ölümlük) için kendisi dokumuş.

Tarihlendirme: 1950

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmüştür. Yatay çıbıklardan sonra kilimin orta bölümüne geçişte ekleme ile birleştirme yapılmıştır.

Boyutları (En x Boy): 305 cm. x 160 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Siyah, sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), kızıl, mor, turuncu, yeşil.

Kullanılan Bezeme:Eğmeç, kenar barmaklı, barmaklı yelek, çatal, cici (göbü), şak (ağ), yanış, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, çıbık.

Kompozisyon: Türkmen kilimi adıyla da anılan bu türden kilimler, yatay çıbık desenleriyle dokunmaya başlanmıştır. Kilimin iki dikey tarafına kenar barmakları üç farklı renkte bölüm bölüm dokunmuştur. Dere, göbek, yanış, tabaka diye anılan altıgen şeklindeki motif simetrik bir şekilde, şaklarla (ağ) sınırlandırılmış, içeriye eğimli eğmeç desenleri yerleştirilmiştir. Her göbeğin içerisine farklı desenler dokunmuş. Bunlar çatal, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı ve dokuyanın kendince şekil verdiği 'S' şekilli motifler dokunmuştur. Daha sonra yatay çıbık desenleriyle tamamlanmıştır.

Örnek No: 10

Fotoğraf No: 10

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Zeynep Akman

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuş.

Tarihlendirme: 1988

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 295 cm. x 170 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Siyah, sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), kızıl, mor, turuncu, yeşil.

Kullanılan Bezeme:Eğmeç, kenar barmaklı, çatal, cici (göbü), şak (ağ), yanış, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, çıbık.

Kompozisyon:Türkmen kilimi adıyla da anılan bu türden kilimler yatay çıbıklarla dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseniyle sınırlandırılmıştır. Kenarları barmak motifi ile çerçevelenerek dokunmuştur. Dere, göbek, yanış, tabaka diye anılan altıgen şeklindeki motif simetrik bir şekilde, şaklarla (ağ) sınırlandırılmış, içeriye eğimli eğmeç motifleri yerleştirilmiştir. Her göbeğin içerisine farklı motifler dokunmuştur. Bunlar çatal, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı ve dokuyanın kendince şekil verdiği ‘S’ şekilli motifler dokunmuştur. Kilimin sonuna ala boncuk deseni yerleştirilmiş ve ardından yatay çıbık desenlerinin dokunması ile tamamlanmıştır.

Örnek No: 11

Fotoğraf No: 11

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Zeynep Akman.

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuş.

Tarihlendirme: 2013

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiş.

Boyutları (En x Boy): 160 cm. x 276 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Siyah, sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), kızıl, mor, turuncu, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, kenar barmaklı, barmaklı yelek, çatal, cici (göb), şak (ağ), yanı, kırkmıklı, koca göbek, bışıklı, çıbık, ala boncuk.

Kompozisyon: Kilim, yatay çıbık desenleriyle dokunmaya başlanmıştır. Çıbık desenleri ala boncuklarla sınırlandırılmıştır. Kilimin iki dikey tarafına kenar barmakları üç farklı renkte bölüm bölüm dokunmuştur. Dere, göbek, yanı, tabaka diye anılan altıgen şeklindeki motif, simetrik bir şekilde, şaklarla (ağ) sınırlandırılmış, içeriye eğimli eğmeç motifleri yerleştirilmiştir. Her göbeğin içerisine farklı motifler dokunmuştur. Bunlar çatal, kırkmıklı, koca göbek, bışıklı ve dokuyanın kendince şekil verdiği 'S' şekilli motifler dokunmuştur. Kilimin yüzeyi yeniden ala boncuk ile sınırlandırılmış, yatay çıbık desenleriyle dokunması ile tamamlanmıştır.

Örnek No: 12

Fotoğraf No: 12

Çizim No:18, 19

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Yol Kilimi

Ürünün Sahibi: Zeynep Akman

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1988

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 295 cm. x 170 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzü ve atkı bezemeli.

Kullanılan Renkler: Siyah, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil, ceviz mavisi(açık kahverengi), deve yünü(kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Dırnak (tırnak), , eğri su, gelin öldüren, çibık, ala boncuk.

Kompozisyon: Kilimin bezemesi sırasıyla yatay çibıklar, eğri su, gelin öldüren, ala boncuk desenleri ve içine dırnak desenleri yerleştirilmiş kenar suları, dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 13

Fotoğraf No: 13

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 16, 17, 18

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Yelekli Kilim

Ürünün Sahibi: Kamile Kızmaz

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme:1987

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 168 cm. x 302 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, deve tüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Şak (ağ), bışıklı, kırkmıklı, göbü, ala boncuk, çıbık.

Kompozisyon:Yelekli kilim bezemesi yatay çıbıklarla başlamış, ala boncuk ile sınırlandırılmıştır. Yüzey şaklarla dört dikey bölüme ayrılmış, her bölümün içerisine aynı izaya gelecek biçimde beş bışıklı yerleştirilmiştir. Bışıklı motiflerin başlangıcında sekiz kırkmıklı ve bitiminde sekiz kırkmıklı motifleri yatay bir izade dizilerek yerleştirilmiştir. Kilimin bitiminde ala boncuk ve ardından beş çıbık deseni gelecek şekilde sırasıyla dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 14

Fotoğraf No: 14

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Kamile Kızmaz

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1980

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 302 cm. x 160 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Kara (siyah), sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), kızıl, mor, turuncu, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, kenar barmaklı, barmaklı yelek, çatal, cici(göbü), şak (ağ), yanış, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, bışkı, çıbık, ala boncuk.

Kompozisyon: Türkmen Kilimi adıyla da anılan bu türden kilimler, yatay çıbık desenleriyle dokunmaya başlanmıştır. Çıbıklar ala boncuk deseniyle sınırlandırılmıştır. Kilimin iki dikey tarafına kenar barmakları üç farklı renkte bölüm bölüm dokunmuştur. Dere, göbek, yanış, tabaka diye anılan altıgen şeklindeki motif simetrik bir şekilde, şaklarla (ağ) sınırlandırılmış, içeriye eğimli eğmeç motifleri yerleştirilmiştir. Her göbeğin içerisine farklı motifler dokunmuştur. Bunlar çatal, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı ve dokuyanın kendince şekil verdiği ‘S’ şekilli, “C” şekilli, kısa kıvrımlı motifler dokunmuştur. Daha sonra kilimin yüzeyi ala boncuk ile sınırlandırılmış, yatay çıbık bezemelerinin dokunması ile tamamlanmıştır.

Örnek No: 15

Fotoğraf No: 15

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Yol Kilimi

Ürünün Sahibi: Zeynep Akman.

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1988

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 162 cm. x 286 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzü ve atkı bezemeli.

Kullanılan Renkler: Siyah, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil, ceviz mavisi(açık kahverengi), kahverengi.

Kullanılan Bezeme: Dırnak (tırnak), , eğri su, gelin öldüren, çibık, ala boncuk.

Kompozisyon: Kilimin bezemesi yatay çibıklarla başlayarak, eğri su, gelin öldüren, ala boncuk ve içi dırnak motifleri ile doldurulan kenar suları dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 16

Fotoğraf No: 16

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Kamile Kızmaz

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1980

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 296 cm. x 153 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), kırmızı, mor, turuncu, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Eğmeç, kenar barmaklı, barmaklı yelek, çatal, cici (göb), şak (ağ), yanı, kırkmıklı, koca göbek, bışıklı, bışık, çıbık, ala boncuk.

Kompozisyon: Türkmen kilimi adıyla da anılan bu tür kilimler, yatay çıbık deseniyle dokunmaya başlanmıştır. Çıbıklar ala boncuk deseniyle sınırlandırılmıştır. Kilimin iki dikey tarafına, kenar barmakları üç farklı renkte bölüm bölüm dokunmuştur. Dere, göbek, yanı, tabaka diye anılan altıgen şeklindeki motif, simetrik bir şekilde, şaklarla (ağ) sınırlandırılmış, içeriye eğimli eğmeç motifleri yerleştirilmiştir. Her göbeğin içerisine farklı motifler dokunmuştur. Bunlar çatal, kırkmıklı, koca göbek, bışıklı ve dokuyanın kendince şekil verdiği ‘S’, ‘C’ şekilli kısa kıvrımlı desenlerdir. Daha sonra kilimin yüzeyi ala boncuk ile sınırlandırılmış, yatay çıbıkların dokunması ile tamamlanmıştır.

Örnek No: 17

Fotoğraf No: 17

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Yol kilimi

Ürünün Sahibi: Hatice Kahyaoğlu.

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1995

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 295 cm. x 170 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzü ve atkı bezemeli.

Kullanılan Renkler: Mavi, pembe, turuncu, sarı, al (kırmızı), mor, yeşil, ceviz mavisi (açık kahverengi), kahverengi.

Kullanılan Bezeme: Dırnak (tırnak), eğri su, pıtrak, gelin öldüren, elmas, eğri ayak, çıbık, ala boncuk.

Kompozisyon: Kilimin bezemesi yatay çıbıkların dokunmasıyla başlayarak, eğri su, gelin öldüren, ala boncuk desenleri ve içine dırnak, pıtrak, elmas, eğri ayak motifleri yerleştirilmiş kenar suları sıra sıra dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 18

Fotoğraf No: 18

Çizim No: 16, 17, 18

İnceleme Tarihi: 31.12.2015

Cinsi: Bışkılı (bıçkılı) Kilim.

Ürünün Sahibi: Hatice Bozca

Ürünün Bulunduğu Adres: Boğazcık Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1974.

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir. Kilimin orta kısımlarında sökölme var.

Boyutları (En x Boy): 310 cm. x 162 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, al(kırmızı), yeşil, beyaz, mor, mavi, pembe, kara (siyah).

Kullanılan Bezeme: Çocuk (bışkı), gelin öldüren, bışkılı, çıbık.

Kompozisyon: Bışkılı kilim bezemesi yatay çıbıkların dokunmasıyla başlayarak, gelin öldüren motifi ile sınırlandırılmıştır. Ardından simetrik bir şekilde iç içe geçirilmiş zikzak görünümündeki bışkılı motifleri dokunmuştur. Daha sonra gelin öldüren motifi ile sınırlandırılarak, yatay çıbıklarla dokuma sonlandırılmıştır.

Örnek No: 19

Fotoğraf No: 19

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 26.12.2015

Cinsi: Yol Kilimi (Salon Yaygısı)

Ürünün Sahibi: Makbule Şimşek

Ürünün Bulunduğu Adres: Kalkan Mahallesi, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Çeyizlik, hediye edilmiş.

Tarihlendirme: 1987

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir. Orta kısımlarda yırtıklar bulunmaktadır.

Boyutları (En x Boy): 52 cm. x 353 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve tüyü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzü ve atkı bezemeli.

Kullanılan Renkler: Mavi, açık kahve, kırmızı, turuncu, beyaz, yeşil, mor renkler görülür.

Kullanılan Bezeme: Tırnaklı, gelin öldüren, eğri su, su yolu, çıbık.

Kompozisyon: Yol kiliminin bezemesi yatay yerleştirilen sular ile oluşturulmuştur. Suların arasında gelin öldüren ve tırnaklı desenleri yerleştirilerek ince çıbıklarla tamamlanmıştır.

Örnek No: 20

Fotoğraf No: 20

Çizim No: 6, 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 26.12.2015

Cinsi: Yelekli Kilim (Oda yaygısı).

Ürünün Sahibi: Makbule Şimşek.

Ürünün Bulunduğu Adres: Kalkan Mahallesi.

Ürünün Yeri: Evde kullanılıyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2015

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 155 cm. x 295 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler:Gök (mavi), devetüyü (kahverengi), yeşil, turuncu, sarı, kırmızı, al, kara (siyah), ak (beyaz).

Kullanılan Bezeme:Keme dişi, göbü, bışıklı, çatal tabaka, eğmeç (alafaran), çocuk, parmaklı, keme dişi (ala boncuk), ağ, kenar suyu, çibık.

Kompozisyon: Kilim dikey bir şekilde ağlarla dört bölüme ayrılmıştır. Başlangıcı ve bitimi çibıklarla dokunarak, ala boncuk desenleriyle sınırlandırılmıştır. Her dört bölümün içerisine Halil Efendiler göbeği, bışıklı, kırkmıklı desenleri sırasıyla dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 21

Fotoğraf No: 21

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 26.12.2015

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Makbule Şimşek.

Ürünün Bulunduğu Adres: Kalkan Mahallesi.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2015

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 142 cm. x 228 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), kızıl, mor, turuncu, yeşil (kök boya).

Kullanılan Bezeme: Parmaklı, göbü, bışkılı, çatal tabaka, eğmeç (alafaran), çocuk, parmaklı, keme dişi (ala boncuk), ağ. bışkılı, eğmeç, çıbık, kenar suyu, yanış, çıbık, tabaka.

Kompozisyon: Kilimin kenarları yatay çıbıklarla dokunarak, keme dişi deseni ile sınırlandırılmıştır. Simetrik bir şekilde dokunan altıgen şeklindeki Göbü (büyük yanış) içerisi Halilefendiler göbeği, bışkı (bışkı), tokmaklı, kırkmıklı motifleri ile şekillendirilerek, eğmeç (alafaran) deseni ile bölümlere ayrılmıştır.

Örnek No: 22

Fotoğraf No: 22

Çizim No: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18

İnceleme Tarihi: 26.12.2015

Cinsi: Yelek Yolluk (Oda Yaygısı).

Ürünün Sahibi: Makbule Şimşek.

Ürünün Bulunduğu Adres: Kalkan Mahallesi.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Çeyiz olarak hediye gelmiştir.

Tarihlendirme: 1990

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmüştür. Bobin ipi ile yama yapılmıştır.

Boyutları (En x Boy): 93 cm. x 372 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Kızıl, mor, ak (beyaz), gök (mavi), al (kırmızı), turuncu, deve tüyü (kahverengi), pembe.

Kullanılan Bezeme: Ağ, Halil Efendiler göbeği (eğmeçli göbek), çıbık, tabaka.

Kompozisyon: Yelekli Kilim diye anılan yolluk boylamasına uzun olacak şekilde, ağlarla iki bölüme ayrılarak dokunmuştur. Her iki tarafa da sekiz Halil Efendi göbeği, sırasıyla dokunarak şekillendirilmiştir. Kenarları çıbık desenleriyle başlayıp ala boncuk deseni ile sonlandırılmıştır.

Örnek No: 23

Fotoğraf No: 23

Çizim No: 16, 17, 18

İnceleme Tarihi: 28.12.2015

Cinsi: Bışkılı (bıçkılı) Kilim.

Ürünün Sahibi: Nuray Köksal.

Ürünün Bulunduğu Adres: Üzümlü Köyü (Mazgal), Antalya.

Ürünün Yeri: Evde kullanılıyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2012

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 168 cm. x 114 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, pamuk ipi.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Mavi, yeşil, turuncu, kırmızı, kızıl, mor, deve tüyü(kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Gül, bıskılı, çıbık.

Kompozisyon:Kilim bezemesi yatay olarak dokunan çıbık desenleriyle başlamıştır. Simetrik bir şekilde yerleştirilen dörtgen biçimindeki baklava motifleri ile kilimin yüzeyi oluşmuştur. Daha sonra kilim yatay çıbık deseniyle tamamlanmıştır.

Örnek No: 24

Fotoğraf No: 24

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 28.12.2015

Cinsi: Tabaklı Kilim (Yazgı)

Ürünün Sahibi: Nuray Köksal

Ürünün Bulunduğu Adres: Üzümlü Köyü (Mazgal), Antalya

Ürünün Yeri: Evde kullanılıyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Çeyizlik gelmiştir.

Tarihlendirme: 1950

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 220 cm. x 158 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Mavi, yeşil, beyaz, turuncu, kırmızı, kızıl, mor, deve tüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Barmak, deve boynu, hamaç, gıcırık (cığırık), çıbık.

Kompozisyon: Kilim bezemesi farklı renklerdeki yatay çıbıkların dizilişi ile başlanmıştır. Şerit halinde barmaklar çıbıklarla sınırlandırılarak, hamaç bölümü oluşturulmuştur. Deve boynu motifi dokunarak devam edilen kilimin göbek kısmı zikzak şeklindeki gıcırık (cığırık) motiflerin simetrik bir şekilde yerleştirilmiştir. Her gıcırık yanışının ortasında bir çocuk motifi bulunur. Ve Barak köylerinde bışkılı diye bilinen bu motif, bir baştan bir başa sürekli devam ediyor izlenimi verilerek dokunmuştur.

Örnek No: 25

Fotoğraf No: 25

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 28.12.2015

Cinsi: Tabaklı Kilim (Yazgı)

Ürünün Sahibi: Nuray Köksal

Ürünün Bulunduğu Adres: Üzümlü Köyü (Mazgal), Antalya

Ürünün Yeri: Evde kullanılıyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Eşinin annesi çeyizlik dokumuştur.

Tarihlendirme: 1970

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 226 cm. x 160 cm.

Kullanılan Gereçler : Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Mavi, yeşil, beyaz, turuncu, kırmızı, kızıl, mor, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Barmak, deveboynu, hamaç, gıcırık (cıgırık), çıbık.

Kompozisyon: Kilim bezemesi farklı renklerdeki yatay çıbıkların dizilişi ile başlanmıştır. Şerit halinde barmaklar çıbık desenleriyle sınırlandırılarak, hamaç bölümü oluşturulmuştur. Deveboynu motifi dokunarak devam edilen kilimin göbek kısmı zikzak şeklindeki gıcırık (cıgırık) motiflerin simetrik bir şekilde yerleştirilmiştir. Her gıcırık yanışının ortasında bir çocuk motifi bulunur. Ve Barak köylerinde bıskılı diye bilinen bu motif, bir baştan bir başa sürekli devam ediyor izlenimi verilerek dokunmuştur.

Örnek No: 26

Fotoğraf No: 26

Çizim No: 16, 17, 18, 19

İnceleme Tarihi: 28.12.2015

Cinsi: Bışkılı Kilim (Yazgı).

Ürünün Sahibi: Nuray Köksal.

Ürünün Bulunduğu Adres: Üzümlü (Mazgal) Köyü, Antalya.

Envanter No: 12.

Ürünün Yeri: Evde kullanılıyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2000.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 178 cm. x 258 cm.

Kullanılan Gereçler : Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Mavi, yeşil, beyaz, turuncu, kırmızı, kızıl, mor, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Barmak, kenar barmağı, çocuk, deve boynu, gıcırık, çıbık.

Kompozisyon : Kilimin kenarlarına yatay çıbık desenleri yerleştirilmiştir. Ardından barmak motifleri ile doldurulmuş kenar suyu dokunarak yeniden çıbık desenleriyle sınırlandırılmış, deve boynu motifi ile tamamlanmıştır. Kilimin göbek kısmına boylamasına yedi tam altıgen, kenarlarına yarım altıgen şeklinde yerleştirilmiş gıcırık desenleri sıralı bir şekilde dokunmuştur.

Örnek No: 27

Fotoğraf No: 27

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 28.12.2015

Cinsi: Tabaklı Kilim

Ürünün Sahibi: Havana Tüzel.

Ürünün Bulunduğu Adres: İslamlar Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Çeyizlik, kızı için dokutmuştur.

Tarihlendirme: 1980

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 272 cm. x 150 cm.

Kullanılan Gereçler : Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Mavi, yeşil, beyaz, sarı, turuncu, kırmızı, kızıl, mor, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Kenar barmağı, hamaç, çocuk, gıcırık (cıgırık), çıbık.

Kompozisyon: Kilim bezemesi farklı renklerdeki yatay çıbık desenlerinin dizilişi ile başlanmıştır. Şerit halinde çıbık desenleriyle sınırlandırılarak, hamaç bölümü oluşturulmuştur. Kilimin göbek kısmı zikzak şeklindeki gıcırık (cıgırık) motiflerin simetrik bir şekilde yerleştirilmiştir. Her gıcırık yanışının ortasında bir çocuk motifi bulunur. Kilimin kenarları barmak motifi dokunarak şekillendirilmiştir.

Örnek No: 28

Fotoğraf No: 28

Çizim No: 18, 19

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Yol Kilimi

Ürünün Sahibi: Fatma Yılmaz – Meryem Şahin.

Ürünün Bulunduğu Adres: Yeşilbarak Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendileri dokumuştur.

Tarihlendirme: 1989

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 256 cm. x 167 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzü ve atkı bezemeli.

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Ala boncuk, dırnak, eğri su, gelin öldüren, pıtrak, çibık.

Kompozisyon: Yol kiliminin bezemesi uzun yatay şeritlerin sıra sıra yerleştirilerek dokunmuştur. İlk sırada çibıklarla başlayarak, gelin öldüren, eğri su desenleri, içerisine dırnak yerleştirilmiş kenar suyu, içerisine pıtrak yerleştirilmiş kenar suyu bezemesi tekrarlanarak dokunmuştur.

Örnek No: 29

Fotoğraf No: 29

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Bışkılı Kilim

Ürünün Sahibi: Fatma Yıldız

Ürünün Bulunduğu Adres: Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediye olarak gelmiştir.

Tarihlendirme: 2000

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 287 cm. x 150 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ağ (şak), bışkılı, bışkı (çocuk), göbü.

Kompozisyon: Bışkılı kilim bezemesi yatay çıbık desenlerinin dokunmasıyla başlanmıştır. Simetrik bir şekilde iç içe geçirilmiş zikzak görünümündeki bışkılı motifleri dokunmuştur. Yatay çıbık desenleriyle dokuma sonlandırılmıştır.

Örnek No: 30

Fotoğraf No: 30

Çizim No:16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Yelekli Kilim

Ürünün Sahibi: Ümmü Gülsüm Talay

Ürünün Bulunduğu Adres: Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1995

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 149 cm. x 290 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil, deve tüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme:Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk).

Kompozisyon:Yatay çıbık desenleriyle dokunmaya başlayan yelekli kilim bezemesi, ala boncuk ile sınırlandırılmıştır. Göbek şaklarla dikey bir şekilde dört bölüme ayrılmıştır. Her bölüme farklı renklerde beş bışkılı motifi yerleştirilmiş. Daha sonra kilimin bezemesi ala boncuk ile sınırlandırılarak yatay çıbık deseniyle sonlandırılmıştır.

Örnek No: 31

Fotoğraf No: 31

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Ümmü Gülsüm Talay

Ürünün Bulunduğu Adres: Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2013

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 148 cm. x 318 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, deve tüyü(kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), karagöz göbeği, bıskılı, Halil Efendiler göbeği, kırkmıklı, eğmeç, yarım eğmeç, barmaklı.

Kompozisyon: Barak kilimi, yatay çıbık desenleriyle dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseni ile sınırlandırılarak, barmaklı motifleriyle oluşturulan kenar bordüre geçilmiştir. Göbek kısmı şaklarla (ağ) sınırlandırılarak, altıgen şeklindeki koca yanırlar simetrik bir biçimde bölünerek yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanırların içerisine bıskılı, göbü, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bıskı), kırkmıklı motifleri ve şaklardan kıvrılan eğmeçler yerleştirilmiştir. Kilimin göbeği yeniden barmaklı bordürle sonlandırılarak, ala boncuk ile sınırlandırılmıştır. Yatay çıbık deseniyle dokuma tamamlanmıştır.

Örnek No: 32

Fotoğraf No: 32

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi.

Ürünün Sahibi: Zeynep Yağizer.

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü.

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1972

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 287 cm. x 150 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), karagöz göbeği, bışkılı, Halil Efendiler göbeği, kırkmıklı, eğmeç, yarım eğmeç, kenar barmaklı.

Kompozisyon : Barak kilimi, yatay çıbık deseniyle dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseni ile sınırlandırılarak, barmaklı motifleriyle oluşturulan kenar bordüre geçilmiştir. Göbek kısmı şaklarla (ağ) sınırlandırılarak, altıgen şeklindeki koca yanlışlar simetrik bir biçimde bölünerek yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanlışların içerisine bışkılı, göbü, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), kırkmıklı motifleri ve şaklardan kıvrılan eğmeçler yerleştirilmiştir. Daha sonra kilimin göbeği barmaklı kenar suyuyla sonlandırılarak, ala boncuk deseniyle sınırlandırılmıştır. Yatay çıbık deseniyle dokuma tamamlanmıştır.

Örnek No: 33

Fotoğraf No: 33

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Yol kilimi

Ürünün Sahibi: Şerife Arıkan

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza ediliyor.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1976

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 145 cm. x 293 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzü ve atkı bezemeli.

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, sarı, al (kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi), ceviz mavisi (açık kahverengi).

Kullanılan Bezeme : Çıbık, ala boncuk, şak(ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), dırnak(tırnak), , eğri su, gelin öldüren, karagöz, elmacık.

Kompozisyon: Yol kiliminin bezemesinde, uzun yatay şeritleri sıra sıra dokunarak yerleştirilmiştir. İlk sırada çıbık deseniyle başlayarak, gelin öldüren, elmacık, eğri su desenleri, içerisine dırnak deseni yerleştirilmiş su, içerisine karagöz deseni yerleştirilmiş su bezemesi, tekrarlanarak dokunmuştur.

Örnek No: 34

Fotoğraf No: 34

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Yelekli Kilim

Ürünün Sahibi: Şerife Arıkan

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1983

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 154 cm. x 300 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk).

Kompozisyon: Yatay çıbık deseniyle dokunmaya başlayan yelekli kilim bezemesi, ala boncuk deseni ile sınırlandırılmıştır. Göbek, şak desenleriyle dikey bir şekilde dört bölüme ayrılmıştır. Her bölüme farklı renklerde beş bışkılı motifi yerleştirilmiştir. Daha sonra kilimin bezemesi ala boncuk deseni ile sınırlandırılarak yatay çıbık deseniyle sonlandırılmıştır.

Örnek No: 35

Fotoğraf No: 35

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 02.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Ayşe Korkut

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Hediyelik, kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 2013

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 232 cm. x 135 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), ceviz mavisi (açık kahverengi), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), cici (göb), şak (ağ), yanı, kırkmıklı, koca göbek, bışkılı, Halil Efendiler göbeği.

Kompozisyon : Barak kilimi, yatay çıbıklarla dokunmaya başlanmış, ala boncuk ile göbek kısmına geçilmiştir. Şaklarla (ağ) sınırlandırılarak simetrik bir şekilde koca yanı, kırkmıklı altıgen şekillerle bölünerek yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanıların içerisine bışkılı, göb, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), kırkmıklı motifleri yerleştirilmiştir. Kilimin yüzeyi ala boncuk ile sınırlandırıldıktan sonra yatay çıbıklar dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 36

Fotoğraf No: 36

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Yelekli Kilim

Ürünün Sahibi: Zeliha Onarıcı

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı'nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Çeyiz olarak verilmiştir.

Tarihlendirme: 1995

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 159 cm. x 295 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil, deve tüyü(kahverengi).

Kullanılan Bezeme : Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk).

Kompozisyon: Yelekli kilim bezemesi yatay çıbık deseniyle başlamış, ala boncuk deseni ile sınırlandırılmıştır. Yüzey kenar barmak motifiyle çerçevelenmiştir. Şaklarla dört dikey bölüme ayrılmış, her bölümün içerisine aynı izaya gelecek biçimde kırkmıklı, Halil Efendiler göbeği, çatal, bışkılı yerleştirilmiştir. Bışkılı motiflerin başlangıcında sekiz kırkmıklı ve bitiminde sekiz kırkmıklı motifleri yatay bir izada dizilerek yerleştirilmiştir. Kilimin bitiminde ala boncuk ve ardından beş çıbık deseni gelecek şekilde sırasıyla dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 37

Fotoğraf No: 37

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Emine Yağizer

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya hediye olarak gelmiştir.

Tarihlendirme: 1980

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 267 cm. x 146 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, pamuk.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), karagöz göbeği, bışıklı, Halil Efendiler göbeği, kırkmıklı, eğmeç, yarım eğmeç, kenar barmaklı.

Kompozisyon: Barak kilimi, yatay çıbık deseniyle dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseni ile sınırlandırılmıştır. Göbek kısmı şaklarla (ağ) sınırlandırılarak, altıgen şeklindeki koca yanlışlar simetrik bir biçimde bölünerek yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanlışların içerisine bışıklı, göbü, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), kırkmıklı motifleri ve şaklardan kıvrılan eğmeçler yerleştirilmiştir. Kilimin dikey kenarları barmaklı motifi ile bezenmiştir. Daha sonra göbek bölümü ala boncuk ile sınırlandırılmıştır. Yatay çıbık deseniyle dokuma tamamlanmıştır.

Örnek No: 38

Fotoğraf No: 38

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Bışkılı Kilim

Ürünün Sahibi: Embiya Akçalık

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1995

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 165 cm. x 285 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk).

Kompozisyon : Kilim bezemesi yatay olarak dokunan çıbık deseniyle başlanmıştır. Simetrik bir şekilde yerleştirilen dörtgen biçimindeki baklava motifleri ile kilimin yüzeyi oluşturulmuştur. Daha sonra kilim yatay çıbıkların dokunması ile tamamlanmıştır.

Örnek No: 39

Fotoğraf No: 39

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilim

Ürünün Sahibi: Zeliha Onarıcı

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1985

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 295 cm. x 155 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler : Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), karagöz göbeği, bışkılı, Halil Efendiler göbeği, kırkık, eğmeç, yarım eğmeç, kenar barmaklı.

Kompozisyon : Barak kilimi, yatay çıbık deseniyle dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseni ile sınırlandırılarak, barmaklı motifleriyle oluşturulan kenar bordüre geçilmiştir. Göbek kısmı şaklarla (ağ) sınırlandırılarak, altıgen şeklindeki koca yanlışlar simetrik bir biçimde bölünerek yüzeyi oluşturulmuştur. Koca yanlışların içerisine bışkılı, çatal, göbü, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), kırkık motifleri ve şaklardan kıvrılan eğmeçler yerleştirilmiştir. Kilimin göbeği yeniden barmaklı kenar suyuyla sonlandırılarak, ala boncuk ile sınırlandırılmıştır. Yatay çıbıklar ile dokuma tamamlanmıştır.

Örnek No: 40

Fotoğraf No: 40

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Bışkılı Kilim

Ürünün Sahibi: Zeliha Onarıcı – Embiya Akçalık

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1985

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 152 cm. x 290 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk).

Kompozisyon: Bışkılı kilim bezemesi yatay şekilde uzanan çıbık motiflerinin dokunmasıyla başlanmıştır. Simetrik bir şekilde iç içe geçirilmiş zikzak görünümündeki bışkılı motifleri dokunmuştur. Kilim çıbık motifleriyle sonlandırılmıştır.

Örnek No: 41

Fotoğraf No: 41

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Yelekli Kilim

Ürünün Sahibi: Zeynep Yağizer

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1970

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 157 cm. x 321 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, sarı, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk).

Kompozisyon: Yatay şekilde uzanan çıbık deseniyle dokunmaya başlayan yelekli kilim bezemesi, ala boncuk deseni ile sınırlandırılmıştır. Kilimin kenarları barmak motifleriyle çerçeveselendirilmiştir. Göbek, şaklarla dikey bir şekilde dört bölüme ayrılmıştır. Her bölüme farklı renklerde bışkılı, karagöz, Halil Efendiler göbeği desenleri yerleştirilmiştir. Daha sonra kilimin bezemesi ala boncuk deseni ile sınırlandırılarak yatay çıbık deseni ile sonlandırılmıştır.

Örnek No: 42

Fotoğraf No: 42

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilim

Ürünün Sahibi: Zeliha Onarıcı

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1986

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 272 cm. x 165 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli)

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme : Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), karagöz göbeği, bıskılı, Halil Efendiler göbeği, kırkmıklı, eğmeç, yarım eğmeç, çatal, kenar barmaklı.

Kompozisyon : Barak kilimi, yatay şeklinde uzanan çıbık motifleriyle dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseni ile sınırlandırılarak, barmaklı motifleriyle oluşturulan kenar bordüre geçilmiştir. Göbek kısmı şaklarla (ağ) sınırlandırılarak, altıgen şeklindeki koca yanırlar simetrik bir biçimde bölünerek yüzeyi oluşturulmuştur. Koca yanırların içerisi bıskılı, çatal, göbü, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bıskı), kırkmıklı, şaklar ve eğmeçler ile bezenmiştir. Daha sonra kilimin göbeği barmaklı kenar suyuyla sonlandırılarak, ala boncuk motifleriyle sınırlandırılmıştır. Çıbık motifleriyle kilim bezemesi tamamlanmıştır.

Örnek No: 43

Fotoğraf No: 43

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Bıskılı Kilim

Ürünün Sahibi: Cemile Kaymul

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü, Antalya

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 2005

Onarım Görüp Görmediği : Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 185 cm. x 300 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), yeşil, deve tüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme : Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bıskılı, bıskı (çocuk).

Kompozisyon: Kilim bezemesi yatay şekilde uzanan çıbık motifleriyle başlanmıştır. Simetrik bir şekilde yerleştirilen dörtgen biçimindeki baklava motifleri ile kilimin yüzeyi oluşturulmuştur. Daha sonra kilim çıbık motifleriyle tamamlanmıştır.

Örnek No: 44

Fotoğraf No: 44

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Hatice Şekerci

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü

Ürünün Yeri: Şermin Onarıcı' nın evinde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Şermin Onarıcı' ya çeyiz olarak hediye edilmiştir.

Tarihlendirme: 1985

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 280 cm. x 160 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, sarı, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), ceviz mavisi(açık kahverengi), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme : Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), cici (göb), şak (ağ), yanı, kırkmıklı, koca göbek, çatal, bışkılı, Halil Efendiler göbeği.

Kompozisyon:Barak kilimi, yatay şekilde uzanan çıbık motifleriyle dokunmaya başlanmış, ala boncuk deseni ile göbek kısmına geçilmiştir. Şaklarla (ağ) sınırlandırılarak simetrik bir şekilde koca yanı, kırkmıklı, koca göbek, çatal, bışkılı, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), çatal, kırkmıklı motifleri yerleştirilmiştir. Dikey kenarlara kenar barmaklı yerleştirilmiştir. Kilimin yüzeyi ala boncuk ile sınırlandırıldıktan sonra çıbık motifleri dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 45

Fotoğraf No: 45

Çizim No: 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Yol kilimi

Ürünün Sahibi: Durkadın Karaca

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1960

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 166 cm. x 310 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzlü, atlama atkı bezemeli (atkı yüzlü cicim).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, sarı, al (kırmızı), mor, yeşil, devetüyü (kahverengi), ceviz mavisi (açık kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), dırnak (tırnak), eğri su, gelin öldüren, karagöz, elmacık.

Kompozisyon : Yol kiliminin bezemesi, uzun yatay şeritler sıra sıra yerleştirilerek dokunmuştur. İlk sırada çıbık motifleriyle başlayarak, gelin öldüren, elmacık, eğri su desenleri, içerisine dırnak yerleştirilmiş su, içerisine karagöz yerleştirilmiş su bezemesi, tekrarlanarak dokunmuştur.

Örnek No: 46

Fotoğraf No: 46

Çizim No: 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 03.01.2016

Cinsi: Yol kilimi

Ürünün Sahibi: Fatma Bozdağ

Ürünün Bulunduğu Adres : Yeşilbarak Köyü.

Ürünün Yeri: Evde muhafaza edilmektedir.

Ürünün Geliş Biçimi: Kendisi dokumuştur.

Tarihlendirme: 1980

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 148 cm. x 293 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü, deve yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzlü, atlama atkı bezemeli (atkı yüzlü cicim).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, sarı, al (kırmızı), mor, yeşil, deve tüyü (kahverengi), ceviz mavisi (açık kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), dırnak (tırnak), , eğri su, gelin öldüren, karagöz, elmacık.

Kompozisyon: Yol kiliminin bezemesi uzun yatay şeritler, sıra sıra yerleştirilerek dokunmuştur. İlk sırada çıbık motifleriyle başlayarak, gelin öldüren, elmacık, eğri su desenleri, içerisine dırnak yerleştirilmiş su, içerisine karagöz yerleştirilmiş su bezemesi tekrarlanarak dokunmuştur.

Örnek No: 47

Fotoğraf No: 47

Çizim No: 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 24.02.2016

Cinsi: Yelekli Kilim (Bışıklı)

Ürünün Sahibi: Halk Eğitim Merkezi

Ürünün Bulunduğu Adres : Kaş, Antalya

Ürünün Yeri: Halk Eğitim Merkezi

Ürünün Geliş Biçimi: Kursiyerler tarafından dokunmuştur.

Tarihlendirme: 2013

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 145 cm. x 237 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Yeşil, mor, turuncu, sarı, kırmızı, beyaz, kara (siyah), mavi, kızıl.

Kullanılan Bezeme : Eğmeç, barmak, ala boncuk, bışıklı, ağ (şak) çıbık.

Kompozisyon: Yatay şeklinde uzanan çıbık motiflerle dokunmaya başlayarak ala boncuk suyu ile sınırlandırılmıştır. Kilim ağlarla (şak), üç dikey bölüme ayrılmıştır. Sıra sıra bışıklı motifleri dokunarak yüzey oluşturulmuştur. Bışıklı motiflerinin kenarlarına barmaklar yerleştirilmiştir. Daha sonra ala boncuk yerleştirildikten sonra, çıbık motifleri dokunarak kilim tamamlanmıştır.

Örnek No: 48

Fotoğraf No: 48

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 25.09.2016

Cinsi: Yol kilimi

Ürünün Sahibi: Bilinmiyor

Ürünün Bulunduğu Adres :Elmalı, Antalya

Ürünün Yeri: Muhammet Hamdi Yazır Konağı.

Ürünün Geliş Biçimi: Bağış.

Tarihlendirme: -

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 118 cm. x 260 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Atkı yüzlü, atlama atkı bezemeli (atkı yüzlü cicim).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kızıl, beyaz, mavi, pembe, sarı, al (kırmızı), mor, yeşil, deve tüyü (kahverengi), ceviz mavisi (açık kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), dırnak (tırnak), eğri su, gelin öldüren, karagöz, elmacık.

Kompozisyon: Yol kiliminin bezemesi uzun yatay şeritlerin sıra sıra yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. İlk sırada çıbık motifleriyle başlayarak, gelin öldüren, elmacık, eğri su desenleri, içerisine dırnak yerleştirilmiş su, içerisine karagöz yerleştirilmiş su bezemesi tekrarlanarak dokunmuştur.

Örnek No: 49

Fotoğraf No: 49

Çizim No: 16, 17, 18, 20

İnceleme Tarihi: 25.09.2016

Cinsi: Bışkılı Kilim

Ürünün Sahibi: Bilinmiyor.

Ürünün Bulunduğu Adres :Elmalı, Antalya

Ürünün Yeri: Kandilzade Hasan Sıtkı Efendi Konağı.

Ürünün Geliş Biçimi: Bağış.

Tarihlendirme: Bilinmiyor.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 290 cm. x 166 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), yeşil, devetüyü (kahverengi).

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), göbek.

Kompozisyon: Kilim bezemesi yatay şeklinde uzanan çıbık motifleriyle başlanmıştır.

Üç kenar suyu ile dokunmaya devam edilmiştir. Kenar sularının biri Barak kilimlerinde rastlanmayan artı işareti şeklinde motif yerleştirilmiştir. Ortadaki kenar suyuna bışkı, büyük ve son kenar suyuna göbek motifleri yerleştirilmiştir. Simetrik bir şekilde yerleştirilen dörtgen biçimindeki baklava motifleri ile kilimin yüzeyi oluşmuştur. Daha sonra kilim çıbık motifiyle tamamlanmıştır.

Örnek No: 50

Fotoğraf No: 50

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 25.09.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Bilinmiyor.

Ürünün Bulunduğu Adres :Elmalı, Antalya

Ürünün Yeri: Kandilzade Hasan Sıtkı Efendi Konağı.

Ürünün Geliş Biçimi: Bağış.

Tarihlendirme: Bilinmiyor.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 255 cm. x 135 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, sarı, beyaz, mavi, pembe, al(kırmızı), ceviz mavisi(açık kahverengi), mor, yeşil.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), cici (göb), şak (ağ), yanı, kırkmıklı, koca göbek, çatal, bışkılı, Halil Efendiler göbeği.

Kompozisyon:Barak kilimi, yatay şekilde uzanan çıbık motifleriyle dokunmaya başlanarak, ardından ala boncuk deseni ile sınırlandırılmıştır. Kenar suyu kare şeklinde bölünerek bışkı desenleriyle bezenmiştir. Göbek kısmı şaklarla (ağ) simetrik bir şekilde bölünmüş, içerisine yerleştirilen koca yanı, yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanının içerisine bışkılı, göb, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), çatal, kırkmıklı motifleri yerleştirilmiştir. Kilimin yüzeyi bışkılarla bezenmiş kenar suyu ile sınırlandırılarak ala boncuk dokunmuş, sonra çıbık motifi dokunarak tamamlanmıştır.

Örnek No: 51

Fotoğraf No: 51

Çizim No: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

İnceleme Tarihi: 25.09.2016

Cinsi: Türkmen (Barak) Kilimi

Ürünün Sahibi: Bilinmiyor.

Ürünün Bulunduğu Adres : Elmalı, Antalya

Ürünün Yeri : Kandilzade Hasan Sıtkı Efendi Konağı.

Ürünün Geliş Biçimi: Bağış.

Tarihlendirme: Bilinmiyor.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Boyutları (En x Boy): 130 cm. x 291 cm.

Kullanılan Gereçler: Koyun yünü.

Uygulanan Teknikler: Sarma-ilme sınır atkılı (atkı ilikli).

Kullanılan Renkler: Turuncu, kırmızı, sarı, beyaz, mavi, pembe, al (kırmızı), ceviz mavisi (açık kahverengi), mor, yeşil, kara.

Kullanılan Bezeme: Çıbık, ala boncuk, şak (ağ), bışkılı, bışkı (çocuk), cici (göb), şak (ağ), yanı, kırkmıklı, koca göbek, çatal, bışkılı, Halil Efendiler göbeği.

Kompozisyon : Barak kilimi, yatay şekilde uzanan çıbıklarla dokunmaya başlanmış, ardından ala boncuk deseni yerleştirilmiştir. Kenar suyu kare şeklinde bölünerek yarım kırkmıklı motifleriyle bezenmiştir. Göbek kısmı şaklarla (ağ) simetrik bir şekilde bölünmüş, içerisine yerleştirilen koca yanı, yüzeyi oluşturmuştur. Koca yanının içerisine bışkılı, göb, Halil Efendiler göbeği, çocuk (bışkı), çatal, kırkmıklı motifleri yerleştirilmiştir. Kilimin yüzeyi yarım kırkmık motifleriyle bezenmiş kenar suyu ile sınırlandırılarak, ala boncuk deseni dokunmuş, sonra yatay çıbıklar dokunarak tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

BARAK TÜRKMENLERİNİN KISA TARİHİ VE YAŞADIĞI COĞRAFYALAR

1.1. Barak Kelimesinin Anlamı

“Barak” kelimesi birçok yazılı kaynaklarda değişik anlamlarda kullanıldığı görülmektedir. Köken itibarı ile *barak* kelimesinin eski Türkçedeki “barmak, varmak” fiilinden türediğini belirten rahmetli Bahaeddin Ögel “...varan, çok çabuk yürüyen ve koşan” anlamına geldiğini de eklemektedir. Nitekim, O’nun ifadesine göre “Yakut Türklerinin masallarında, Kuzey Sibirya’ da yaşadığı bilinen ve çok sür’ atlı yürüyen mitolojik bir kişinin adı da Baragçı’ dır²⁹”.

Kaşgarlı Mahmut ise “barak” kelimesini şöyle tanımlamaktadır: “Türklerin inancına göre, *kerkes kuşu* kocayınca iki yumurta yumurtlar ve bunların üzerine oturur. Bu yumurtaların birinden *Barak* adlı bir köpek çıkar. Barak, köpekler içinde en iyi koşan ve en iyi olan, çok tüylü ama cins bir köpektir³⁰”. Osmanlılarda kılı, tüylü kumaşlara ve tüylü, saçaklı külahlara “barak” denilmesinin yanı sıra³¹, Osmanlı mütercimleri, Doğu Asya mitolojisinde Tibet halkının türediğine inanılan, Asya’ nın en meşhur av köpekleri olan Tibet tazılarına da “barak” adını vermiştir³².

Türkçe sözlükteki barak kelimesinin anlamına baktığımızda da; "tüylü, kılı çuha³³, kebe³⁴" veya "bir cins tüylü av köpeği" şeklinde tarif edilmektedir³⁵. Uzun tüylü çuhalar ile askerlerin palto yerine giydiği uzun tüylü kebelere barak dendiğini ve yine uzun tüylü at ve av köpeklerine de Barak adı verildiği ifade edilmektedir³⁶.

Barak, köpek, it kelimelerinin ortak bir anlam taşıdığı dikkat çekmektedir. Yine, Anadolu Selçuklu Sultanlarından IV. Gıyaseddin Keyhüsrev’ in vezirlerinin adı “Saadettin

²⁹ Ögel, 2014: 210.

³⁰ Köpek Türk kültüründe kutsal bir hayvandır. Ancak, zaman içinde köpek adı it vb. farklı şekillerde ve değişik manalarda kullanılarak anlam ve önemini yitirmiştir (Ögel, 2014: 445). İslami dönemde de köpek adı Kur’an da “kelp” şeklinde geçer. Yedi uyurlar hikayesinde de “kitmir” adıyla bahsedilir. Yedi Uyurlar hikayesi Kur’an da “Kef” suresinde de anlatıldığından köpek Türkler arasında hep kutsal bir hayvan olarak sayıla gelmiştir (Kaşgarlı Mahmud, 1985: 377).

³¹ Ahmet Vefik Paşa, 2000: 173.

³² Ekber’ den aktaran, Ögel, 2014: 211.

³³ Çuha, yün dokumalar, yünlü kumaştan yapılan esvaptır. Geniş bilgi için bkz.; Koçu, 2015: 88.

³⁴ Kebe, Anadolu’da Geve, Tülü, Tülüce ve Hırsek adlarıyla bilinen, yarı düğümlü, yarı düğümsüz yapılan bir dokuma türüdür. Bir bakıma, Orta Asya’dan beri sun’i post olarak kullanılmıştır. Anadolu’ nun çeşitli bölgelerde ve Orta Asya’da çoğu Türk toplumları’ nda, çok geniş bir coğrafyada kullanılmaktadır. (B. Deniz’ den alınan şifahi bilgiler, geniş bilgi için bkz.; Görgünay, 2005: 19.

³⁵ Erişim: [http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.569fda505a40b3.1080469] Erişim Tarihi: 15 Eylül 2015.

³⁶ Kum, 1963: 27.

Köpek” tir. Köpek, it kelimelerinin “sadık, görevine düşkün” gibi anlamlar ifade ettiği görülmektedir³⁷.

Ruhi Ersoy, Barak Türkmenlerinin, görünüşlerinin tüylü, kıllı ya da uzun saçlı olması sebebiyle Barak adını aldıkları sonucunu çıkartabileceğimizi söylemektedir. Kendisinin deyimiyle, “Tarihi kaynaklara bakıldığında, savaşçı topluluklarda erkeklerin uzun saçlı oldukları bilinen bir gerçektir³⁸. XVIII. yy’ dan itibaren “barak” kelimesinin Osmanlı belgelerinde kavgacı bir Türkmen boyunun adı olarak geçmesi bu ihtimali güçlendirir³⁹. Bu nedenle “Barak” kelimesinin “uzun saçlı” anlamında bir sıfat olarak kullanıldığı kuvvetli bir ihtimal olarak karşımıza çıkmaktadır⁴⁰. Naci Kum’ un anlattığına göre; “ Bizanslılar İzzettin Keykavus’ un iki küçük çocuğunu esir almış. Sarı Saltuk çocukları Bizanslılar’ dan isterken, birini saç uzun olduğu için köpeğim manasında *Barakım* diye çağırması. Daha sonra bu çocuk büyümüş, *Baragıyyun* adında bir tarikat kurmuştur⁴¹”.

Hilmi Ziya Ülken, “Sosyoloji Sözlüğü” isimli eserinde barak kelimesinin ev, bark manasını karşıladığını yazmıştır⁴². Yine barak kelimesinin barınılan yer manasında kullanıldığını, Sümer Şenol’ un Baraklar ile ilgili bir yazısında da görüyoruz⁴³.

Barak kavramına bir diğer açıklama ise şu şekildedir: “Barak, Ergenekon Destanı’nda adı geçen ve Oğuzlara yol gösteren, cesaretin, kahramanlığın timsali, aynı zamanda uğuru ifade eden *Bozkurt başı* manâsına gelmektedir. Halen Orta Asya’ da barak kelimesi bu manâda kullanılmaktadır. Bu da Barakların Oğuz soyundan gelen son derece cesur, muharip ruhlu, cengâver kimseler olduğunu göstermiştir⁴⁴.

Barak kelimesinin, yazılı kaynaklarda şahıs ismi olarak kullanıldığı da görülmektedir. Barak adına ilk kez şahıs ismi olarak Oğuz Kağan Destanı’nda “...dünyanın karanlık tarafında bir bölge” adı olarak rastlıyoruz. Bu bölgenin erkeklerinden, *Kıl-baraq*, *İt-baraq* olarak bahsedilmektedir⁴⁵. XIV. yüzyıl’da Barak kelimesi aynı şekilde Moğol tarihçisi *Reşidüddin*’in notlarında da Kıl-Barak olarak kullanılmakta ve Oğuz’ un, Kıl-Barakların karanlıklar diyarı sınırındaki memleketlerine gittiğini söylerken, bu bölgenin aslında kuzey ülkeleri olduğunu belirttiği ifade edilmektedir⁴⁶.

³⁷ Ögel, 2014: 210.

³⁸ Ersoy, 2009: 61; Keegan, : 2001.

³⁹ Duru, 2002: 50.

⁴⁰ Ersoy, 2009: 61.

⁴¹ Kum, 1963: 27.

⁴² Ülken, 1969: 38.

⁴³ Şenol, 2004: 24.

⁴⁴ Şahin, 1962: 5.

⁴⁵ Togan, 1982: 24.

⁴⁶ M.E.B., 1967: 239.

Türk efsane ve menkıbelerinde Kıl-Barak, İt-Barak genellikle köpek yüzlü ve insan vücutlu bir topluluğun adıdır. Kıl-Barak ifadesi, tarihçi *Ahmet Vefik Paşa* tarafından “tüylü, soylu bir at”, “bir nevi av köpeği”, “Tatar veya Sibir köpeği (Kara-Barak)” olarak anlamlandırılmıştır. Bununla beraber, Anadolu’da çok tüylü atlara ve Midillilere de Kıl-Barak denildiği görülmektedir⁴⁷.

XVII. yüzyıl tarihçilerinden Ebulgazi Bahadır Han’ın eseri *Şecere-i Terakime*’ de Barak kelimesi, bir hükümdar adı olarak kabul edildiği belirtilen ‘İt-Barak Han’ şeklinde geçmektedir⁴⁸. Çağatay Hanedanlığı içinde de 1270 yılında Müslümanlığı kabul ederek, Sultan Gıyaseddin unvanını almış *Barak Han*’ dan bahsedilmektedir⁴⁹.

Türkler Müslüman olduktan sonra, ses benzerliği nedeniyle Barak kelimesinin yerini Kur’an’da geçen *Burak* adı almıştır. Bu yüzden aynı kişi, bazı kaynaklarda Burak kelimesi ile anılırken, bazı kaynaklarda Barak kelimesi ile bahsedilmiştir⁵⁰.

Anadolu’ da, Barak kelimesine ilk kez Sarı Saltuk’ un halifesi olarak bilinen “*Barak Baba*” ile karşılaşırız⁵¹. Selçuklu şehzadesi olarak da anıldığı söylenen *Barak Baba*, çok sayıda mürit edinerek, Anadolu’nun birçok bölgesini dolaşmış, halk üzerinde büyük etki yaratmayı başarmıştır⁵². Özellikle Türkmenler arasında itibar sahibi, efsanevi bir kimlik kazanmıştır⁵³. Yakutlarda, kadının ve erkek şamanların ataları olarak bilinen ve onları türeten ikinci derecede tanrıçalara “*Kara-Baraq Hatun*” adı verilmiştir⁵⁴.

Barak kelimesinin Macaristan’ da ve Romanya’ da bilinen bir Türk adı olduğunu söyleyen Macar Türkolog Rasonyi⁵⁵, Kıpçaklara ait oymak adları içinde de geçtiğini eklemektedir⁵⁶. Naci Kum, VII. yüzyılda *Kerman* (Kirman-İran) yöresinde, 85 yıl hüküm sürmüş *Al-i Barak* adında bir devletin varlığından da söz etmektedir⁵⁷. Gökdağ’ ın yazmış olduğu eserde yer alan “Afganistan’da yönetim Dost Muhammed ile 1818 yılında artık Peştunlaşmış bir Türk boyu olan *Barakzaylara* geçmiştir” ifadesinden Barak adının Afganistan’ daki varlığından haberdar oluyoruz⁵⁸. Barak kelimesi, Türkistan’ da da bir bölge adı şeklinde, Barak-Tam adlı meşhur bir harabe şehri olarak anılmıştır⁵⁹.

⁴⁷ Ögel, 2014: 211.

⁴⁸ Ebulgazi Bahadır Han, 1996: 279.

⁴⁹ Kafalı, 2005: 46.

⁵⁰ Ögel, 2014: 211.

⁵¹ Ocak, 1992: 61.

⁵² Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1986: 321.

⁵³ Karataş, 1998: 11.

⁵⁴ Çelik, 2005: 95.

⁵⁵ Rasonyi, 1993: 146.

⁵⁶ Rasonyi, 1993: 145.

⁵⁷ Kum, 1963: 30.

⁵⁸ Gökdağ, 2002: 702.

⁵⁹ Ögel, 2014: 212.

Abdülkadir İnan' ın Şamanizm ile ilgili bir eserinde⁶⁰, Barak kelimesi, İsil (İşim) Irmağı boyundaki Atıgay-Argın kabilesinin yaşadığı, *Barak batır obası* şeklinde bir yer adı olarak kullanılmıştır. Yine aynı eserde, H.1280 yılında vefat ettiği belirtilen Kırgız-Kazak sultanı olan *Barak Töre* isimli bir şahıs olarak bahsedilmektedir⁶¹.

1.2. Barak Türkmenleri ve Kısa Tarihçesi

Barak Türkmenlerinin tarihi ile ilgili yazılı kaynaklara bakıldığında, Horasan' dan gelen Oğuzların, Dulkadirli Boyuna mensup bir Cerid Obası olduğu kabul edilmektedir⁶². Barak Türkmenlerini *Bayad Boyu*' na bağlı 20 oymaktan biri olarak gösteren Cahit Tanyol, kökenini ise Halep Türkmenlerine dayandırmaktadır⁶³. Ali Rıza Yalın, Barak Türkmenlerinin 12 obadan⁶⁴ oluştuğunu belirtirken⁶⁵, bazı kaynaklarda Barakların yedi obadan⁶⁶ meydana geldiği söylenmektedir⁶⁷.

Barak sözcüğünün şahıs, yer ve topluluk adı olarak kullanıldığı bölgeler de dikkate alındığında; Baraklar Anadolu'ya, ya Türkistan'dan Horasan yoluyla ya da Doğu Avrupa'dan Balkanlar üzerinden göç etmiştir. *Barak* isminin, Orta ve Doğu Avrupa'daki Kuman-Kıpçak oymak isimlerinin arasında bulunması, Baraklar' ın Anadolu'ya gelmeden önce, Tuna Nehri boylarında ve Balkanlarda da yer edindiğini göstermektedir⁶⁸.

Barak Türkmenleri, Otlukbeli Muhaberesi sırasında (1473), İran ve Anadolu' ya doğru göç etmişlerdir⁶⁹. Çoğunluğu XVI. yüzyılın sonlarına kadar Horasan' da yaşamış, ancak kuraklık ve siyasi karışıklıklar sebebiyle, kendilerine reis olarak seçtikleri *Feriz Bey* önderliğinde, 84 bin Barak hanesi, 40 bin Abdal hanesi ile Anadolu içlerine doğru yönelmişlerdir⁷⁰. 1958 yılında, Barak Türkmenleri ile ilgili bir çalışmada, Barak ozanı Dedemoğlu' nun kayıtlarına göre belirlenen bu hane sayısı, Barak nüfusu olarak düşünülse

⁶⁰ İnan, 2015: 61.

⁶¹ İnan, 2015: 194.

⁶² Sümer, 1967: 176.

⁶³ Tanyol, 1952: 68.

⁶⁴ Torunlu, Kürdülü, Eseli, Tiryakili, Göğebakan, Ali İdrisli, Hacıkasımlı, Mercanlı, Çokşuruklu, Marzıbalı, Çayrazlı, Karakozaklı. Bkz; Yalın, 1977: 6.

⁶⁵ Yalın, 1977: 6.

⁶⁶ Eseli, Karakozaklı, Adıklı, Kürdülü, Abdürrezzaklı, Torun, Bayındır. Bu obalardan en büyüklerinin; Torun, Abdürrezzaklı ve Kürdülü; Torun' un Rumlu Uşağı, İnal Uşağı, Halit Uşağı, Hacı Behzatlı, Osman Uşağı, Muharremli, Haditli; Abdürrezzaklı' nın; Teryakili, Çayrazlı; Kürdülü' nün ise Danaoğlu, Sürkızıllı, Bozmurat, Geçiciler, Sultanuşağı olarak dört kola ayrıldığı belirtilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz; Özbaş, 1958: 2.

⁶⁷ Özbaş, 1958: 2.

⁶⁸ Duru, 2002: 50.

⁶⁹ Tanyol, 1952: 72.

⁷⁰ Tanyol, 1952: 72.

bile, Anadolu' ya gelen diğerk Türk boylarının nüfusları da göz önünde bulundurulduğunda, ortaya abartılı bir rakam çıktığı ifade edilmektedir⁷¹.

Barakların Anadolu' daki göç güzergâhı ise *Erzurum, Erzincan, Yozgat ve Sivas* şehirleri üzerinde devam etmiştir⁷². Faruk Sümer tarafından yapılan araştırmalarda Fatih devrinde hazırlanmış tahrir defterlerine göre *42 Barak köyü* tespit edilmiştir⁷³. Yine tahrir defterlerine göre, Barakların, Anadolu'da bulundukları bölgeler ile, cemaat ve hane sayısı da listelenerek, belirtilmiştir⁷⁴.

Osmanlı döneminde (1691), siyasi, ekonomik ve stratejik sebeplerden dolayı, Rakka' ya iskan etmeleri emredilen Baraklar, 1692 yılında bölgedeki diğerk aşiretlerle beraber Rakka Mukavelesi'ni imzalamışlardır. Anlaşma sonrasında Baraklara yaylak olarak, Sivas'ta bugün *Uzun Yayla* diye bilinen Habeş Yaylası gösterilmiştir⁷⁵. Bu tarihten sonra Barakların, iskan mücadeleleri⁷⁶ sonucunda, Anadolu'da bugünkü yerlerini⁷⁷ almışlardır. Barakların Kaş ilçesindeki varlığından ilk kez Cevdet Türkay' ın yapmış olduğu araştırmalar sonucu haberdar oluyoruz⁷⁸.

⁷¹ Özbaş, 1958: 4.

⁷² Yıldırım, 2011: 1.

⁷³ Sümer, 1967: 176.

⁷⁴ Barakların Anadolu'da bulundukları bölgeler ile cemaat ve hane sayısı için bkz. Ek-1.

⁷⁵ Yıldırım, 2011: 1.

⁷⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz; Tanyol, 1952: 80.

⁷⁷ Barakların yerleştiği yerler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. EK-2

⁷⁸ Türkay, 1979: 225.

İKİNCİ BÖLÜM

ANADOLU-TÜRK DÜZ DOKUMALARININ KISA TARİHÇESİ (KİLİM, CİCİM, ZİLİ, SUMAK)

Herhangi bir şeyi tokmak ile döverek yani tokmaklayarak, imal etmek anlamına gelen, eski tabiri ile “*Tokımak*”, bugünkü tabiri ile “*Dokumak*” sözü, tokmak kelimesinden türeyen bir fiildir. Osmanlı Devletinin son dönemlerine kadar, tokmak ile dövülmek suretiyle imal edilen kılıç ve benzeri silahların yanı sıra; halı, kilim vb. gibi tezgâhta iplik düğümlerinin bir tokmak ile dövülerek sıkıştırılmasında da “dokumak” fiili kullanılırdı. Çünkü tokmak (dokumak) kelimesinin kaynağı olan tokmaklamak sıkıştırmak, sıkılaştırmak anlamına da gelmektedir⁷⁹.

Tezgâh üzerinde hazırlanmış dikey ipler (çözü) arasından, atkı iplerinin (yatay) çeşitli biçimlerle geçirilmesi, kirkit⁸⁰ veya dokuma tarağı gibi bir araçla sıkıştırılması ve ipliklerin birbirine kenetlenmesi sonucu elde edilen ürünlere *dokuma* denilmektedir⁸¹. Dokumanın en basit şekline ise *bez* ya da *bezayağı* dokuma denilmektedir. Yatay iplerle (atkı) elde edilen desene atkı yüzü dokuma, dikey iplerle (çözü) elde edilen desene ise çözü yüzü dokuma adı verilmektedir. İki veya daha çok iplikle dokunarak yer sergisi, perde, örtü vb. amaçlarla kullanılan dokuma türlerine *düz dokuma yaygı* denir⁸².

Kilim adıyla bilinen ilk dokuma şekli, dikey ve yatay iplerin birbirleri arasından geçirilmesiyle meydana gelmektedir. Sonraki aşamada ise, dikey iplerin arasına, deseni oluşturmak üzere, üç veya daha fazla iplik sistemine bağlı yatay iplik yerleştirilerek, *cicim*, *zili*, *sumak* gibi düz dokuma yaygılar oluşturulmaktadır. Bu tecrübelerden faydalanan, dik iplerin üzerine, üçüncü bir iple düğüm atılmasıyla *halının* meydana getirildiği düşünülmektedir.

Muhtemelen, Türklerin yaşadığı Orta Asya’ da yaygın bir örtü malzemesi olarak bilinen halı, keçe ve düz dokuma yaygılar (kilim, cicim, zili, sumak) içerisinde, önce bunların en ilkeli olan keçe keşfedilmiş, daha sonra zor bir tekniği gerektiren düz dokuma yaygılar uygulanmış ve sonrasında halı tekniği geliştirildiği düşünülmektedir⁸³.

⁷⁹ Genç, 1997: 8.

⁸⁰ “Kirkıt: Dokuma tezgâhlarında halı, kilim, çul, çuval vd. dokunurken düğümleri sıkıştırmak için elle kullanılan ağaç, geyik boynuzu ya da demirden yapılmış tarağa bener dişleri olan araç (Zanaatlar Terimi Sözlüğü, 1976: 11)”.

⁸¹ Arseven, 1965: 474; Acar, 1975: 6.

⁸² Deniz, 2002: 385.

⁸³ Deniz, 2000: 48.

Kilim ve kilim adıyla bilinen cicim, zili ve sumak gibi düz dokuma yaygılarının⁸⁴ tarihsel gelişimini, halı sanatı ile ilişkilendirilerek incelemek faydalı olacaktır⁸⁵. Nitekim halı, dokuma türlerinin son şeklini oluşturmaktadır.

1947-1949 yılları arasında Rus arkeolog C.İ. Rudenko tarafından, Sibiry'a'da Altay Dağları eteklerinde bulunan, *V. Pazırık Kurganı*'nında (oda mezar) çıkartılan ve bazı kaynaklarda M.Ö. III-II, bazılarında V-III. yüzyıla tarihlenen⁸⁶ *pazırık halısı*, Türklere ait olduğu kabul edilen, dünyanın en eski dokuma örneğidir⁸⁷. Pazırık halısı ile birlikte, keçe yaygılar ve düz dokuma yaygı parçaları da ele geçirilmiştir. Yine bu yörede yer alan *Başadar Kurganı*'nda⁸⁸ ve *Kuzey Moğolistan*'daki *Noin-Ula*'da da atkı yüzölçümlü dokuma, atkı atlamalı ve sarmalı cicim, zili, sumak, ipek kumaş gibi dokuma parçaları bulunmuştur⁸⁹.

Bir görüşe göre, Orta Asya'da, Türklerin yaşadığı bölgede ortaya çıktığı ve geliştiği kabul edilen halı ve düz dokuma geleneği, Selçuklular yoluyla Anadolu'ya gelmiş ve gelişimini burada sürdürmüştür⁹⁰.

Kaynaklara göre, Türkler Anadolu'ya gelmeden evvel, düz dokuma yaygılarının Anadolu' da da yapıldığını, bugün Anadolu'nun değişik yörelerinde yapılan arkeolojik kazılarda, ortaya çıkartılan pişmiş toprak ve taştan yapılmış ağırşak (iğ'e takılan ağırlık) ile pişmiş topraktan yapılan tezgâh ağırlıkları doğrulamaktadır⁹¹. Bunun yanı sıra düz dokuma yaygılarının belki de halı kadar dayanıklı olmaması ve daha çabuk yıpranması, günümüze kadar gelen eski örneklerinin yok denilecek kadar az olmasına sebep olmuştur⁹².

Türklerden önce dokunmuş, Anadolu'da bulunan en erken tarihli düz dokuma yaygı örneği Truva kazılarında (Çanakkale) bulunarak, M.Ö. 2300 dolaylarına tarihlenen, *kraliçenin örtüsü* adıyla tanınan ancak bugün nerede dokunduğu bilinmeyen kilimdir. Bu örnek, eski resimlerine göre yapılan yorumlarda, açık yeşil, kahverengi, kırmızı renklerle süslenmiş geometrik desenlerle bezeli ve yıpranmış haldedir⁹³.

⁸⁴ “Düğümlü halı dışında kalan, kilim, cicim, zili, sumak, vs. gibi tüm düz dokuma yaygılar, bir genelleme ile, Türkiye’de dokumasını bilmeyen halk içerisinde ve diğer ülkelerde, “kilim” denilerek yanlış bir şekilde adlandırılmıştır. Halbuki kilim, düz dokuma yaygılardan yalnızca bir çeşit dokuma tekniğinin ismi olup, kendi içerisinde de değişik tip örnekleri de mevcuttur (Acar, 1982: 1)”.

⁸⁵ Durul, 1985: 6.

⁸⁶ Aslanapa, 2010: 342; Yetkin, 1974: 12.

⁸⁷ Pazırık halısı konusunda ilgili kaynaklar için bkz.; Diyarbakirli, 1974: 262; Diyarbakirli, 1984: 1-8; Aslanapa-Durul, 1973: 55; Tekçe, 1993: 13; Yetkin, 1991: 12; Diyarbakirli, 1972: 132-154; Çoruhlu, 2016: 121; Deniz, 2000: 19 aktaran Rice, 1965: 11-53; Rice, 1957: 20; Philips, 1965: 78-89; Gryaznov, 1969: 158; Jettmar, 1967: 114-138.

⁸⁸ Başadar Kurganı için bkz.; Diyarbakirli, 1972: 99; Acar, 1982:13; Çoruhlu, 2016: 148.

⁸⁹ Çoruhlu, 2016: 178; Ögel, 1978: 57.

⁹⁰ Yetkin, 1991: 1.

⁹¹ Deniz, 1998: 9.

⁹² Acar, 1982:13.

⁹³ Deniz, 2000: 49.

Orta Anadolu'ya Doğu Avrupa'dan geldiği bilinen Frigler'e ait olan ve, M.Ö. VI. yüzyıla kadar sürdüğü tahmin edilen Gordion (Yassıhöyük) Tümülüslerinde ise, bilimsel kazı çalışmalarında ortaya çıkartılan ve M.Ö. VII. yüzyıla tarihlendirilerek Frigyalılar döneminde dokunduğu kabul edilen yün, keçi kılı ve ketenden, günümüz düz dokuma yaygılarına benzer teknikle dokunmuş sumak, cicim ve kilime benzer dokuma parçaları bulunmuştur⁹⁴.

Yine Gordion'da (Ankara) M.Ö. 690 yılına tarihlenen *III. Megaronun* (ev tipi) zemininde dokuma parçası kalıntıları bulunmuştur. Ancak kaynaklara göre, bu eser korunamadığı için sadece bilgi kayıtlarından tanınmaktadır⁹⁵. Dorak kazılarında da varlığı tartışma konusu olan, bir yer sergisinden de söz edilmektedir⁹⁶.

Turfan Bölgesi'nde, 1913 yılında, *A. Von Le Coq* tarafından *Kuça/Koço* şehri yakınlarındaki *Kızıl'* da bir tapınağın odasında halı parçası bulunmuştur. M.S. 5-6 yy.' dan kalma bu halılar Göktürk dönemine aittir.

Türk halılarının önemli bir buluntusu da 1935-1936 yıllarında bulunan, Abbasiler dönemine ait olduğu kabul edilen halılardır. Bu halılar, *Fustat'* ta (eski Kahire) *C. J. Lamm* tarafından yapılan kazılar sonrasında bulunmuştur⁹⁷.

Selçuklular döneminde, Konya, Kayseri, Sivas, Aksaray gibi yerleşim yerlerinin dokumalarıyla ünlü merkezleri olduğundan söz eden çeşitli seyahatname bilgilerinden⁹⁸ ve günümüze ulaşabilen örneklerinden⁹⁹, Orta Asya'daki dokuma geleneğine dayanan engin bir dokuma kültürüne sahip Türklerin, Anadolu'ya geldiklerinde de bu geleneklerini devam ettirdikleri anlaşılmaktadır¹⁰⁰. Bugün *İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde* sergilenen sekiz Selçuklu halı örneği ile beraber bilinen Anadolu Selçuklu döneminden kalma 23 adet halı mevcuttur¹⁰¹.

Beylikler döneminde de halı ve düz dokuma yaygıların dokunmaya devam edildiği başlangıçta Rönesans dönemi ressamlarının tablolarında tespit edilmiştir. Daha sonra Anadolu'da yeni örneklerin bulunmasıyla Beylikler Devri dokumalarına ait bilgiler çoğalmıştır¹⁰².

⁹⁴ Gordion Dokumaları hakkında geniş bilgi için bkz.; Acar, 1982: 118 aktaran Young, 1966: 267; Ayrıca Gordion (Yassıhöyük) Tümülüsleri hakkında geniş bilgi ve resimler için; Çoruhlu, 2016: 338.

⁹⁵ Deniz, 1998: 9.

⁹⁶ Dorak buluntuları için bkz.; Acar, 1982: 13.

⁹⁷ Daha geniş bilgi için bkz.; Deniz, 2002: 924.

⁹⁸ "Venedikli Marco Polo, Anadolu halılarından hayranlıkla bahseden ilk Avrupalı olmuştur. Seyahatnamesinde; Türkomanya yani Anadolu şehirlerinde, dünyanın en iyi ve en güzel halılarının dokunduğu yazılmaktadır (Aslanapa, 1987: 32)". Ayrıca; Battuta Tanci, 2000: 408; Genç, 1997: 8.

⁹⁹ Bu konuda bilgi ve resim için bkz.; Aslanapa – Durul, 1973: 18-34.

¹⁰⁰ Selçuklu Halıları konusunda bkz. Aslanapa-Durul, 1973: 18-40; Sümer, 1984: 44-51.

¹⁰¹ Daha geniş bilgi için bkz.; Deniz, 2002: 925.

¹⁰² Beylikler dönemi halıları için detaylı bilgi bkz.; Deniz, 2002: 930; Aslanapa, 1987: 37.

Türk düz dokuma yaygıları içinde tarihlendirilebilen en eski örneklerden biri bugün *Washington Textile Museum*'da bulunmaktadır. Kaynakların ifadesine göre¹⁰³ atkılı sumak tekniğinde dokunan ve kufi bordürün kuşattığı ortadaki sekizgen bir madalyon ile kenarlarda ufak sekizgenlerle süslü bu örnek, XV-XVI. yüzyıl Avrupalı ressamların tablolarında görülen ve *Holbein halıları* diye adlandırılan Erken Dönem Osmanlı Halılarının desenlerine benzediği için XV-XVI. yüzyıla tarihlendirilmektedir¹⁰⁴.

Yine Osmanlı Dönemine ait kilimler ile bunların fiyatlarına dair bilgiler 1640 tarihli narh defterlerinde mevcuttur¹⁰⁵.

Osmanlı devri düz dokuma yaygılarının en iyi tanındığı dönem XVIII-XIX. yüzyıl'dır. Bugün Anadolu'da, özellikle köy camilerinde¹⁰⁶, söz konusu yüzyıllara tarihlenebilecek çok sayıda örnek mevcuttur. Kilim, cicim, sili ya da sumak tekniğinde dokunan bu örnekler günümüzde dokunan Anadolu düz dokuma yaygılarının öncüleridir¹⁰⁷.

2.1. Anadolu- Türk Düz Dokuma Yaygı Tipleri ve Teknik Özellikleri

Yatay iplerin (atkı), dikey ipler (çözü) arasından, altından, üstünden, geçirilerek, çeşitli şekillerle meydana getirilen dokumanın, en basit şekline *bez* veya *bezayağı* dokuma adı verilir. Desen yatay iplerle elde edilirse *atkı yüzü dokuma*, dikey iplerle elde edilirse *çözü yüzü dokuma* adını alır.

Anadolu-Türk düz dokuma yaygıları teknik açıdan, kilim, cicim, sili, sumak (verneh) olmak üzere dört ayrı tip gösterir¹⁰⁸.

2.1.1. Kilim Dokumanın Tanımı ve Teknik Özellikleri

Kökeni Türkçe kabul edilen *Kilim* kelimesi¹⁰⁹, batı dilinde “*tapis, tissé*” adı ile bilinmektedir¹¹⁰. Kilim kelimesinin Farsça'dan türediği söylene de¹¹¹, kilim ile aynı anlamı taşıyan, Farsça'da *gelim, kelim*, Ukraynaca'da *kylim*, Polonya, Bulgarca ve Sırpça'da *kilim*; Romence' de *chilim* kelimelerinin Türkçe'den alındığı kabul edilmektedir¹¹². Farsça ve Türkçe yazılmış eski metinlerde *yere serilen yaygı* ve *derviş cübbesi* anlamına gelen kilim kelimesinin, bugünkü anlamını ise, bazı eski Türkçe metinlerde *saçaklı kilimin* karşılığı

¹⁰³ Geniş bilgi ve resim için bkz.; Acar, 1982: 14.

¹⁰⁴ Deniz, 1998: 11.

¹⁰⁵ Kütükoğlu, 1983: 184.

¹⁰⁶ Yetkin, 1971: 218; Yetkin, 1978: 53.

¹⁰⁷ Detaylı bilgi için; Deniz, 2000:11.

¹⁰⁸ Deniz, 1998: 12.

¹⁰⁹ Ögel, 1978: 161.

¹¹⁰ Durul, 1985: 6.

¹¹¹ Görgünay, 1983: 81; M. E. B., 1975: 103.

¹¹² Rasonyi, 1971: 622.

olduğu belirtilmektedir¹¹³. Kilim kelimesinin XI. yy.' da iki anlamda kullanıldığını belirten kaynaklar, halı, kilim, keçe, döşek gibi yere serilen eşyalara da *kıviz*, *kiwiz*, *küvüz* denildiğine, XIX. yy. metinlerinde de kelimenin yalnızca kilim şeklinde söylendiğine değinmektedir¹¹⁴.

Araştırmacıların farklı bir şekilde tanımladığı¹¹⁵ kilim, iki iplik sistemine dayanılarak yapılan, tersi ve düzü bulunmayan yer sergisi (yaygı), duvar örtüsü, perde, yük örtüsü, yastık vb. işler için kullanılan havsız (tüysüz) bir dokumadır. Kilimin halıdan farkı havsız ve düğümsüz olması, düz dokuma yaygılardan ayrılan yönü ise, iki iplik sistemiyle yapılması ve desenlerinin kabarık olmamasıdır¹¹⁶. İki iplikli dokuma türü olan kilim dokumaya, atkı hakimdir, çözgü yüzeyde görünmez, sadece saçaklarda görülebilir.

Her motif farklı bir atkı ile dokunarak ve atkılar motif sınırından geri döndüğü için diğer düz dokuma yaygılara göre fazladır. Fakat atkı ipliğinin inceliği nedeniyle dokunun ince sık olmasının dokuya kazandırdığı zerafet ile Anadolu'nun birçok yöresinde ince, zarif anlamını taşıyan *farda kilim* adı verilmektedir. Bu kilim türü, gelin giderken çeyiz yükünün üzerine örtülmesiyle, duvar kilimi (duvara asılır) olarak ve seccade veya yer yaygısı olarak kullanıldığı görülür.

Dokuma sırasında farklı renkte atkılarla dokunan motifler arasında ya da motif ile zemin doku arasında 0,5 cm. ile 2 cm. arasında değişen uzunlukta ilikler meydana getirilerek *ilikli kilim* (kirtme-kertme, parmaklı) oluşturulur¹¹⁷.

Atkı yoğunluklu bir *bezayağı*¹¹⁸ dokuya sahip olan kilim dokusunun ideal dokuma yoğunluğu cm'de ortalama yatay yönde 5-6 çözgü, dikey yönde 20 atkıdır. Çözgü sıklığı atkı sıklığının yaklaşık ¼ kadarıdır. Yani ortalama inceliğe sahip bir kilimde, bir çözgü aralığına eşit atkı yüksekliği en az dört atkı geçişi ile doldurulabilir. Çözgü iplikleri çift katlı, sık bükümlü ve atkıya göre çok daha kalındır. Genellikle dokumaya sağlamlık kazandırmak için çözgüler yün ve kıl karışımı ile hazırlanır. Atkı iplikleri ise tamamen yündür. *Kirman* veya *iğ*¹¹⁹ (kirmen, af, eğridir, beyceli, bala, dengerek) kullanıldığı bölgelere göre farklı isimlerle telaffuz edilen araçlarla eğrilerek, çift katlı ve gevşek bükümlü veya büküm yapılmadan

¹¹³ Ögel, 1991: 161.

¹¹⁴ Ögel, 1978: 163; Rasonyi, 1971: 622; Genç, 1997:12.

¹¹⁵ Acar, 1975: 49; Görgünay, 1983: 91; Aytac, 1982: 64; M.E.B.,1947: 1090; Soysaldı, 2009: 27.

¹¹⁶ Deniz, 1998:12.

¹¹⁷ Daha geniş bilgi için bkz.; Soysaldı, 2009:28.

¹¹⁸ "Atkı ipliklerinin çözgü iplikleri arasından bir alt, bir üst geçerek bağlantı kurmasıyla meydana gelen dokuma örgüsüne denir." (Soysaldı, 2009:189).

¹¹⁹ "Yün duplelara tek büküm verilerek, eğirmek ve iplik haline getirmek için kullanılan, orta eksen çubuğu ve buna geçirilen iki tahta kanat parçasından meydana gelen el aleti." (Soysaldı, 2009:189).

kullanılır (Foto. 1). Çünkü atkı yüzöl, zarif dokulu görünüm bu şekilde kolaylıkla elde edilir¹²⁰.

Kilim olarak adlandırdığımız, iliklerin açık bırakılma şekilleri veya çeşitli yollarla kapatılması veya dikey çizgilerden kaçınarak ilikler meydana getirilmeden dokunulması ile ortaya çıkan değişik dokuma türleri, dokuyucular ve halk dilinde ayrı ayrı adları bulunmadığı için, teknik yönü ile isimlendirilmiştir¹²¹.

2.1.1.1. Atkı Yüzöl ve Atkı Bezemeli Kilim Dokuma Teknikler

Atkı ipliklerin, çözgü ipliklerinin bir altından bir üstünden olacak şekilde geçirilmesi ve çözgü ipliklerini gizleyip deseni oluşturmasıyla meydana gelen *atkı yüzöl dokuma*, havsız düz dokuma yaygılar arasında en çok bilinen dokuma türüdür¹²². Bu şekilde atkı yüzöl ve atkı bezemeli dokumaların yüzeyine tamamen atkı iplikleri hakimdir. Kilimde her motifin ayrı bir atkısı vardır ve bu atkılar motif sınırları içinde çözgü ile bir alt, bir üst bağlantı yaparak *atkı yüzöl bezayağı* doku oluşturur. Her desen veya zemin atkısı farklı renkte ve kendi sınırları içinde, bir desenden diğer desen arasındaki geçişlerde de bir atlama yapmadan bağlanarak dokunan dokuma türüne *iliksiz kilim* denir. Ters ile yüzöl, aynı doku ve görünüme sahip olduğu için çift yüzöl kullanım imkânı sunan bu dokuma tekniği ile çoğunlukla çuval, heybe ve düz renkli yaygılar ya da enine kuşaklı ince-kalın çizgili (tahta-çubuk) yaygılar dokunmaktadır¹²³.

2.1.1.1.1. İlikli Kilim

Deseni oluşturan farklı renklerdeki atkı ipliklerin, karşılaştıkları noktalarda geri dönüşleri sırasında, halk arasında *yırtık*, *kirkit*, *delik*, *yarık*, *farda*, *ilik*, *gedirge*, *göz* gibi isimler verilen motif şekline göre dikey yönde meydana gelen yarık ya da ilikler nedeniyle boşluklar meydana gelir. Bu teknikle dokunan kilimlerin atkı ağızlığı, dokuma sırasında dokumacının parmakları ile açıldığı için *parmak kilimi*, her motifte farklı atkı kullanımı nedeniyle, atkılarının aynı çözgü aralığından geri dönüşlerinde oluşan iliklerden dolayı *ilikli kilim* (yarıklı kilim – gedirgeli kilim) denir. Bazı yazarlar bu iliklerin mesafesini 0.5, 1.5-2 cm ile ölçölendirmiştir¹²⁴. Uzun yırtıkları önlemek amacıyla, boydan boya desen sınırlarında basamaklar halinde yükselen, daha çok köşeli, verrev ve kesik çizgili ya da uzun çizgiler,

¹²⁰ Soysaldı, 2009: 30.

¹²¹ Acar, 1982: 45.

¹²² Acar, 1982: 45; Soysaldı, 2009: 31.

¹²³ Deniz, 2000: 79.

¹²⁴ Soysaldı, 2009: 35; Deniz, 2000: 80.

parmak veya benzeri desenlerle bölünerek, yalnızca küçük deliklerin meydana gelmesi sağlanır¹²⁵.

2.1.1.1.2. Eğri Atkılı Kilim

Dokumacıların motif biçimlerini en iyi şekilde verebilmek için, motif içinde ya da kenarlarında eğri atkı tekniği uyguladığı görülür¹²⁶. Atkı iplikleri, dikey çözgüler arasına, enine düz bir hat halinde geçirilerek, desene göre bazı kısımlarda kuvvetli, bazı kısımlarda hafif bir şekilde kirkitle bastırılmaktadır. Bu şekilde atkı ipliklerinin desene uygun bir eğrilikte çözgü ipliklerinin arasından geçirilmesi sağlanarak eğri ve yuvarlak çizgiler meydana gelir ve isteğe bağlı geometrik keskinliği olmayan desenler dokunabilir¹²⁷. Bu teknik genellikle eğri hatlara sahip motifleri olan *Osmanlı Saray kilimlerinde* ve *Şarköy kilimlerinde* kullanılmıştır¹²⁸.

2.1.1.1.3. Ekstra Sınır (kontur) Atkısı

Dokumayı estetik bir görünüme kavuşturmak, motif ön plana çıkarmak ve kilimin dayanıklılığını artırmak için, motif sınır atkıları olarak bilinen uygulama ile, motiflerin arasında kalan çözgü açıklığı sınır atkıları, eğri atkı ya da ilme (sarma) atkı tekniğinde dokunarak, kapatılır. Sınır atkısı önce yatay yönde, sonra dikey (diagonal) yönde veya eğri bir şekilde gerektiği sayıda geçirilip, motifin iç dokusu oluşturulduktan sonra üzerine yine sınır atkısı geçirilerek, sınır atkılı bir motif oluşturulur. Böylece sınır atkısı, diğer renkli zemin ya da motif atkısı arasına yerleştirilmiş olur¹²⁹.

2.1.1.1.4. Eğri Sınır Atkısı

Motiflerin arasında geniş boşluklar bırakılarak, ayrı bir atkı motif sınırlarında, motifin kenar biçimine göre yatay ya da diyagonal yönde veya yay şeklinde çözgüleri bir alt bir üst geçerek, motif sınırında konturu meydana getirir. Motif sınırına paralel bir şekilde çözgülerin arasından eğri sınır atkısı genellikle dört, nadiren de iki atkı geçişi ile tamamlanır. Bir motifin dokumasına sınır atkısı geçilecek ise, alt ve yan kenarlar için, yatay ve dikey yönde eğri sınır atkısının dokuması ile başlayarak, üzerine motifin dokuması yapıldıktan sonra tekrar sınır atkısı geçirildikten sonra motif tamamlanır¹³⁰.

¹²⁵ Ölçer, 1988: 18.

¹²⁶ Soysaldı, 2009: 38.

¹²⁷ Acar, 1982: 49; Soysaldı, 2009: 38.

¹²⁸ Soysaldı, 2009: 38.

¹²⁹ Soysaldı, 2009: 40.

¹³⁰ Soysaldı, 2009: 41.

2.1.1.1.5. İlme (sarma) Sınır Atkısı

Dokumada ekstra bir atkı ipliği ile yatay ya da dikey yönde veya yay şeklinde bir alttan iki üstten olacak şekilde çözgü iplikleri tek tek sarılır. Eğri atkının iki geçişi ile yapılan kalınlığa eşitlenir. İğne ardı dikiş tekniğinde motifleri ince bir çizgi halinde sınırlayarak geçer. Dokuma yüzeyinde kabarık bir kontur meydana getiren sınır atkısı, ince bir renk etkisi vererek motifleri belirginleştirir¹³¹.

2.1.1.1.6. Kenetleme Atkılı Kilim

Dikey hatlardaki renk geçişlerinde düz bir çizgi oluşması için, ayrıca bazı kilimlerde desen özelliğinden dolayı ilik boylarının uzun olmasını gerektiren durumlarda *atkı kenetleme tekniği* olarak isimlendirilen, genellikle sağdan ve soldan gelen iki atkı ipliklerinin aynı çözgü ipliklerine dolanarak geri dönüş geçişi uygulanmaktadır. Nadiren de olsa bu iki atkı ipliklerinin birbirine dolanarak geri döndürüldüğü de görülmektedir. Ancak bu yöntem zaman alıcı olduğundan dokumacılar tarafından pek tercih edilmemektedir. Kenetleme atkı tekniği özellikle Doğu Anadolu'da, Osmanlı saray kilimlerinde ve Batı ülkelerinde görülen *tapestry* gibi atkı yüzü düz dokuma türlerinde yoğun olarak uygulanır.

2.1.2. Atlamalı Atkı Bezemeli Cicim Dokumanın Tanımı ve Tekniği

Türklerin eskiden beri bildikleri dokuma türü olan ve ince dokunmuş nakışlı kilim olarak tanımlanan *Cicim*¹³², bez ayağı dokumalar üzerine renkli ipliklerle yapılan veya culfalık-kondu-yöreme gibi tezgâhlarda dokunur. Farklı tekniklerle dar ve uzun bir şekilde dokunarak, kesilen renkli kilim parçalarının yan yana getirilerek dikilmesiyle meydana getirilen havsız (tüysüz) bir dokuma şeklidir¹³³. Zeminde eşit bağlantılı olacak şekilde, atkı iplikleri ve çözgü iplikleri yün olan *örtü*, *perde*, çözgü ve atkı iplikleri pamuk ya da yün ipliği olan *çuval*, *heybe* ve *torbalar* cicim dokumalar grubunu oluşturur¹³⁴. Cicim dokuma tekniği, çoğu kaynakta ifade edildiği gibi, daha çok atkı ipliyle desenlenen atkı yüzü cicimleri akla getirir¹³⁵. Halbuki Anadolu'nun pek çok yöresinde dokunan ve tanınan bu cicim tekniği, zamanla uygulanması bırakılarak unutulmuştur. Kilim dokumalardan farklı bir teknik olan, atkı ipliyle desenlenen cicimlerde, atkı ve çözgü ipliklerinin kullanıldığı iki ipliğe ilave olarak

¹³¹ Soysaldı, 2009: 42.

¹³² Ögel, 1978: 173.

¹³³ Cicim dokuma türünün tanımı ve dokuma tekniği hakkında geniş bilgi için bkz.; Ögel, 1978: 173; Acar, 1982: 55; Acar, 1975: 19; Durul, 1985: 40; Deniz, 2000: 80; Deniz, 1994b: 59-73; Eldener, 2011: 24; Soysaldı, 2009: 93.

¹³⁴ Soysaldı, 2009: 93.

¹³⁵ Acar, 1982: 51; Acar, 1975: 28; Durul, 1985: 40.

üçüncü bir desen ipi olan *bezeme atkısı* ile dokunur ve atkı ve çözgü iplerinin birbirini gizlemeden eşit aralıklarla kesiştiği dokuma arasında, renkli desen ipliklerinin ilave edilmesi kabarık desenleri meydana getirir¹³⁶. Yine yayınlarda *cecim*, *cicim tekniği* olarak bilinen, bezeme atkısının, esas atkıdan sonra çözgü ipliklerini desene göre üç alt-üç üst atlayarak geçirilmesine *serbest atlamalı bezeme tekniği* denilmektedir¹³⁷. Cicim bir veya iki kişi tarafından dokunmaktadır. İki kişinin dokuması sırasında bir kişi tezgâhın ön kısmında otururken, diğer dokuyucu ise arka kısmında oturmaktadır. Dokumanın kullanılan asıl yüzü tezgâhın arka kısmına bakmaktadır. Dokumacının yönüne bakan ters yüzünde ipler karışık ve dağınıktır. İki dokumacı arasında iplikler desene göre alınıp verilir ve bu işleme halk arasında *çalma*, *çelme* denilmektedir¹³⁸. Cicim desenlerin uygulanışına göre; atkı ve çözgü yüzlü bez ayağı (düz dokuma) cicim, sarma motifli cicim ve çözgü yüzlü cicim olmak üzere üç ayrı teknik uygulama türü ile bilinmektedir¹³⁹.

2.1.3. Atlama Atkı Bezemeli Zili-Sili Dokumanın Tanımı ve Tekniği

Bezemeli çul¹⁴⁰ dokumalar olarak da isimlendirilen *zili-sili*¹⁴¹, bezeme üslûbundaki farklarına göre kaynaklarda düz zili, kaydırmalı zili-sili, sık motifli cicim gibi kavramlarla ele alınan dokuma türüdür¹⁴². Bu konuyla ilgili kaynaklara göre Türkçe veya Farsça kökenli olan zili-sili, uzun kilimlere yahut ince, tüylü ve renkli kilimlere verilen bir isimdir¹⁴³. Anadolu'da daha çok *sili* veya *zili* isimleriyle tanınan bu dokuma türü üç veya daha fazla iplik sistemine dayanılarak yapılmaktadır. Bezemeler atlamalı atkı tekniğinde, zeminde atkı ve çözgü iplikleri eşit bir şekilde bağlantılı bez ayağı dokuma örgüsüne sahiptir¹⁴⁴. Anadolu dışında Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve İran'da da dokunan zili-sili, görünüş açısından cicime benzemektedir. Fakat teknik açıdan daha farklı bir şekilde dokunmaktadır¹⁴⁵.

¹³⁶ Acar, 1982: 55.

¹³⁷ Soysaldı, 1999: 606.

¹³⁸ "Günümüzde halk arasında *cicim*, *cecim*, *çeçim*, *cacım*, *çalma*, *çelme* gibi değişik isimlerle anılmaktadır." (Deniz, 2000: 81).

¹³⁹ Cicim dokuma tekniği ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. Acar, 1982: 55; Deniz, 1994b: 59-73; Eldener, 2011: 24; Soysaldı, 2009: 93.

¹⁴⁰ Çözgü ve atkısı keçi kılı olan dokumalara çul denir. Genellikle yer yaygısı olarak kullanılmaktadır (Soysaldı, 2009: 107).

¹⁴¹ Zili dokuma türü ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. Ögel, 1978: 175; Acar, 1982: 55; Durul, 1985: 41; Deniz, 2000: 81; Eldener, 2011: 24; Soysaldı, 2009: 93.

¹⁴² Acar, 1982: 61.

¹⁴³ Ögel, 1978: 175; Acar, 1982: 61.

¹⁴⁴ Soysaldı, 2009: 107.

¹⁴⁵ Deniz, 2000: 81.

2.1.3.1. Düz Atlama Atkı Bezemeli Zili Dokuma Tekniği

Bu dokuma türleri *fitilli* veya iki *varan-gelenli*¹⁴⁶ dokuma olarak da isimlendirilmektedir. Dokuma işlemi Istar' ın (dokuma tezgâhı) arkasından, dokumanın tersinden yapılmaktadır. Istar' da (dokuma tezgâhı) zemin atkısının ağızlığını açmak için çözümler arasında bir alt bir üst olacak şekilde yerleştirilen birinci varan-gelenin yanı sıra, dokuma yüzü esas alındığında bezeme ipliği dokuma sürecinde üç çözgü üst, bir çözgü alt (ulgama) tekniğinde hareket edeceğinden, bezeme atkısı ağızlığı için ikinci bir varan-gelen çubuğu geçirilmektedir. Bezeme atkısı varan-gelen ile açılan ağızlıktan desene göre farklı renklerdeki ipliklerle geçirilir. Hep aynı şekilde, aynı ağızlıktan geçirilen bezeme atkısı dikey hatlar halinde üst üste gelen üçlü atlamalar yaparak fitiller meydana getirir. Bu sebeple, uygulama çeşitliliği sınırlı gibi görünmesine rağmen, daha çok yörüklerin dokuduğu ve tabiatla barışık hayat tarzlarını oldukça fazla desen örneği ile yansıtan halı desenlerini kışkandıracak bitkisel, geometrik bezeme konularına sahiptir¹⁴⁷.

2.1.3.2. Kaydırmalı Atlama Atkı Bezemeli Zili Dokuma Tekniği

Atlama atkılı bezeme tekniğinin bir uygulama üslubu olarak tanımlanan bu dokuma tekniği kaynaklarda *kaydırmalı zili-sili* dokuma olarak isimlendirilmektedir¹⁴⁸. Bezeme atkısı çözümler arasından üç üst, bir alt atlatılarak ulgama teğel yapılışı şeklinde geçirilirken, desen hatları 45 derecelik eğim yaparak, bezeme atkısı her sırada bir çözgü kaydırılıp, dikey yönde uzayan ve kırılan çizgiler oluşturarak dokuma yüzeyini tamamen desenle kaplar¹⁴⁹.

2.1.3.3. Serbest Atlama Atkı Bezemeli Cicim-Zili (Sili) Dokuma Tekniği

Sık motifli cicim olarak da isimlendirilen bu dokumaların yüzeyi desene göre birbirini kesen veya birbirine paralel zikzak hatlardan meydana gelmiştir¹⁵⁰. Bezeme atkıları genellikle çözümler arasından üç üst, üç alt ipliklerinden geçip, genellikle üç çözgülü zemin doku hatlarının yan yana getirilmesiyle negatif-pozitif şekillerinden bezeme sırası oluşturur. İstenilen doku özelliğine ve kullanılacak yerine göre zemin atkısı her sırada tek ya da çift olabilir¹⁵¹.

¹⁴⁶ “ Varan-Gelen Istar (dokuma tezgâhı) dokumalarında zemin atkısı ağızlığı açmak için çözümler arasından bir alt bir üst olacak şekilde geçirilen bir çubuktur.” (Soysaldı, 2009: 195).

¹⁴⁷ Soysaldı, 2009: 108.

¹⁴⁸ Sivas'ta *çavuş nişanı*, Yozgat'ta *eyer kaşı* ve Toroslarda hem *turnak atarı*, hem de *eyer kaşı* ve *mor kulak* gibi farklı isimler almaktadır (Soysaldı, 2009: 113).

¹⁴⁹ Soysaldı, 2009: 113.

¹⁵⁰ Acar, 1982: 58. “Ayrıca Toroslarda bu bezeme grubu için dokuyucular tarafından desen özelliğine göre *çatkılı çul*, *alaçul*, *azetli çul* gibi isimler verilir.”(Soysaldı, 2009: 115).

¹⁵¹ Soysaldı, 2009: 115.

2.1.4. İlme ve Kayma Atkı Bezemeli (Sumak) Dokumanın Tanımı ve Tekniği

Anadolu'nun hemen her yöresinde dokunan ve farklı teknik isimlendirmelerle anılan ve Belkıs Acar'ın, Azerbaycan'da havsız yaygıların dokuma merkezi olan *Şamaki* şehrinin ilk adı olan *Semak* ile ilişkilendirdiği *sumak*¹⁵², daha çok Kafkasya'dan geldiği tahmin edilen, çözgü ipliklerinin atkı ipliklerine sarılarak dokunan bir dokuma türüdür. Teknik açıdan farklı gruplara ayrılan sumak, cicim ve zili-sililerde olduğu gibi, çözgü ve atkılar dışında ayrıca renkli desen iplikleri ile dokunmaktadır¹⁵³.

2.1.4.1. İlme Atkı Bezemeli Dokuma Tekniği

Genellikle Batı Anadolu'da, Orta Anadolu, Toroslar, Gaziantep ve Malatya yöresinde dokunan ilme atkılı bezeme, düz ya da *balıksırtı sumak* dokuma tekniğidir¹⁵⁴. Bezeme ipliğinin çözgüleri bir veya iki alttan, iki veya dört üstten olacak şekilde, tekli veya çiftli geçirilerek bezeme sırası oluşturulmaktadır. Bu uygulama ile dokuma yüzeyinde ve tersinde iğne ardı dikiş tekniği görünümü verilir ve araya bir veya iki atkı geçirilir¹⁵⁵.

2.1.4.2. Kayma Atkı Bezemeli Dokuma Tekniği

Görünüşte fitilli bir şekil alarak düz zililere benzeyen ve *çift atlamalı bezeme tekniği* olarak da tanımlanan bu uygulamada, bezeme ipliğinin çözgüleri iki alt iki üst olacak şekilde geçirilmesiyle ve motif sınırından geri dönüp tekrar iki alt-iki üst şeklinde geçerek boşlukları doldurmasıyla bezeme sırası oluşturma işlemidir¹⁵⁶. Bu bezeme tekniği *alternatif sumak* ve *ters sumak dokuma tekniği* olarak da bilinir¹⁵⁷.

¹⁵² Acar, 1982: 69. “Ayrıca; bu dokuma tekniğine Silifke ve diğer Güney Anadolu yöreklerinde *azatlı-azetli, sırtmaç*, Aksaray yöresinde *gayma*, Kemalpaşa (İzmir) civarında *oturğan dokuma* gibi adlandırmalar yapıldığı da bilinmektedir.” (Deniz, 2000: 82). Sumak dokuma türünün tanımı ve tekniği hakkında geniş bilgi için bkz.; Soysaldı, 2009: 150.

¹⁵³ Acar, 1982: 69.

¹⁵⁴ Acar, 1982: 72.

¹⁵⁵ Soysaldı, 2009: 151.

¹⁵⁶ Soysaldı, 2009: 152.

¹⁵⁷ Acar, 1982: 75.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAŞ YÖRESİNDEKİ BARAK KİLİMLERİNİN TEKNİK VE KOMPOZİSYON ÖZELLİKLERİ

3.1. Malzeme ve Malzemenin Elde Edilişi

Barak Türkmenleri, dokumalar için kullanılacak ipleri kendi besledikleri hayvanlarından elde etmektedir. Kilim dokumalarda, genellikle koyun yünü tercih edilmektedir. Baraklarda, erkek koyunların bir yaşına gelmemiş olanlarına *toklu*, daha büyük erkek koyunlara *koç* adı verilirken, dişi koyunların bir yaşına gelmemiş olanlarına *şişek*, daha büyük dişilere ise *koyun* denmektedir¹⁵⁸. Yörede, Nisan ve Mayıs aylarında koyunlardan kırkılanlara (kesilen) *yapağı*, Ağustos ayından itibaren Sonbahar aylarında koyunlardan kırkılanlara ise *yün* adı verilir.

Kaş yöresinde, koyunların yününün kesilmesine *kırkım* denir. Kırkım işlemi gerçekleşmeden önce koyunlar yıkanır ve bir gün sonra, bu işte ustalaşmış kişiler tarafından yünler kırılır. Bu işlem için normal makasların 2-3 boyut büyüğü olan *kırkım makası* adı verilen özel makaslar kullanılır (Foto. 53). Koyun yere yatırılır, ön ve arkadaki ayaklarından birer tanesi çapraz tutularak, iki elle başlangıç ve bitim yerlerinden tutularak kesilir. Koyunlardan kırkılan yapağılar, tahtadan oyularak yapılmış sopa denilen *tokuş* ile dövülerek yıkanır ve temizlenir. Yöredeki bu işleme *tokuşmala* denmektedir. Yünler dövülmeden yıkanır.

Yıkanmış yünler, güneşte kuruması için iplere serilir. Daha sonra halkın *yün tarağı* adını verdiği demir dişli aletlerle taranarak pisliklerinden arındırılır. Son temizleme aşamasından sonra yünleri elde kabartılarak kullanılacak yerlere göre gruplara ayrılır. Dokuma için ayrılan yünler, eğirme işlemine uygun bir şekilde düzenlenir. Yünlerin bu şekilde düzenlenmesine *burma* denir.

Yünün iplik haline getirilme işlemine *eğirme* denir. Ağaçlardan¹⁵⁹ elde edilen, genellikle 40 cm. uzunluğunda bir çubuğun ucunda ağırşak isimli ağırlığı olan *dengerek* (iğ, kirmen) kullanılır (Foto. 52). Yünleri eğirme işlemi için kullanılır. Sol kola sarılan yünden uzunlamasına çekerek dengereğin ucuna bağlanmasıyla, dengerek döndürülür. Dengerek çevrildikçe, koldaki yünün sündürülerek, dengereğe sarılması sağlanır. İster ayakta yürürken,

¹⁵⁸ Ümmü Gülsüm Talay ve Emine Yağizer ile dokumada kullanılan malzemeler hakkında yapılan söyleşi, 03.01.2016, Emine Yağizer'in evi, Antalya.

¹⁵⁹ Genellikle Gürgen ağacı, Nar ağacı, Pınar ağacı ve Meşe ağacından faydaniılmaktadır.

ister oturarak bu işlem yapılabilir ve yün ipler hazır hale getirilir. Ayrıca bu işlemi tahmin edildiği üzere sadece kadınlar değil, erkeklerinde yaptığı görülür.

Yünün dengerek (kirmen, iğ) ile eğrilmesiyle elde edilen yumak halindeki ip, boyama işlemi için *gelep* adı verilen, kol üzerine dolanabilecek bir şekle getirilir. Gelep işlemi, iplerin bir elde 20 cm uzunluğunda sökelenerek (çekilerek), bir ele geniş bir çembere benzer şekilde sarılıp biriktirilmesiyle yapılır. En son iplerin karışmaması ve dağılmaması için elde tutulan yerinden bir düğüm atılarak gelep yapma işlemi tamamlanır.

Barak kilimlerinde, yok denilecek kadar az örneği olan *devetüyü* de ip olarak kullanılmıştır. Devetüyü, kahverengi tonunda olması sebebiyle, motif içerisindeki renk uyumunu sağlamak için kullanılır. Yine Barak kilimlerinde az örneği olan bobin (pamuk ipi), kilim dokumalarında saçaklar için kullanılır.

3.2. Boyanın Elde Edilmesi ve Boyama İşlemi

Kaş yöresinde, bitkisel ve doğal boyalar yerine çarşı boyası dedikleri sentetik boyalar kullanılmaktadır¹⁶⁰. Geçmiş yıllarda sentetik boyalarla ip boyama işlerini yapan, Kaş' ın bir mahallesi olan Gömbe' den gelen *Abdullah* isimli bir boyacıdan da söz edilse de¹⁶¹, yöredkiler daha çok Alanya'lı Kore Gazisi diye andıkları *Nebi Er* isminde bir boyacıyı bilirler. Köylerde gezinerek boya yapan bu boyacıların, Eylül ayından, Aralık ayına kadar köyleri dolaşarak, gittikleri yerde boya çeşidine göre iki teneke kurup, hazır aldığı boyalarla *şapı* karıştırıp, bir tenekede önce *sarı*, sonra *pembe* ve ardından *al* (kırmızı) rengini; diğer tenekede ise yine sırasıyla önce *gök* (mavi), ardından *yeşil* tonlarını ve *kara* (siyah) rengi elde ederek, ipleri istenilen renklerin sırasına göre kaynatıp kurutarak boyama işlemini tamamladığı bugünkü dokuyucularca söylenmektedir¹⁶².

Boğazcık Köyü ve *Yeşil Barak Köyü* 'nde bitkisel ve doğal tek renk, cevizin yeşil kabuğunun tuz ve şap ile birlikte kaynatılması ile elde edilen, Baraklıların devetüyü adını verdiği kahverenginin bir tonudur¹⁶³.

2013 yılında Yeşil Barak köyünde “*Renklerimiz Solmasın*” isimli bir proje ile halka kurs verilmiş ve burada dokunan Barak kilimlerinde ilk kez, kök boya ile boyanan ipler

¹⁶⁰ Renklerimiz Solmasın projesi hakkında yapılan yazılı yayınlarda, geçmiş yıllarda bu yörede kök boya kullanıldığı söylenmişse de, saha çalışmalarımız esnasında yaptığımız röportajlarda böyle bir bilgiye denk gelmedik (“Renklerimiz Solmasın Barak Kilimi Yok Olmasın”, Kaş Aydın Haber, 12.03.2014).

¹⁶¹ Öznur Tanal, Kaş yöresinde yapılan anketlerde elde edilen dokumacılık üzerine bilgiler hakkında yapılan görüşme, 18.11.2015, İl Kültür Müdürlüğü, Antalya.

¹⁶² Emine Yağizer, Barak kilimlerinin dokuma aşamaları hakkında yapılan görüşme, 26.02.2016, Emine Yağizer' in evi, Antalya.

¹⁶³ Şermin, Barak kilimlerinin dokuma aşamaları hakkında yapılan görüşme, 26.02.2016, Emine Yağizer' in evi, Antalya.

kullanılmıştır. Ancak burada kullanılan kök boyalı iplerin, *Siirt* (Kurtalan) ve *Afyon* (Bayat) illerinden getirildiği söylenmektedir¹⁶⁴.

3.3. Dokumada Kullanılan Araçlar

Kaş yöresinde, düz dokuma yaygıların dokunması için *ıstar* adı ile anılan, yarı yatık tezgâhlar kullanılmaktadır (Foto. 54).

Halının da dokunabildiği bu tezgâhlar yörenin kullandığı deyimlerle, direk(yan ağacı), alt-üst yuvarlak (bazı-levent), eğri kazık (burgu ağacı), kücü, gelenvaran (varangelen) ve değnekten meydana gelir. Tezgâhı ayakta tutmak için kullanılan direğin, kücü ağacının üzerine oturabilmesi için yüzeyi girintili çıkıntılıdır. Alt üst yuvarlak ağaçlar (bazı-levent) dokumanın ve halının üzerine sarılmasını sağlar. Alt üst yuvarlak ağaçlar direklerin üzerine daire şekilli açılan yuvalara oturtularak, her birinin üzerinde bulunan *eğri kazık* (burgu ağacı) ile döndürülerek kullanılmaktadır.

Dokuma sırasında, direklerin ortasına yerleştirilmiş, iplerin düzgün durmasını sağlayan *kücü ağacı* bulunur. İplerin bir öne bir arkaya geçmesini sağlamak için, iplerin arasına *gelenvaran* (varangelen), iplerin karışmasını önlemek için ise *değnek* (ayırma ağacı) kullanılmaktadır.

Tezgâh (ıstar) hazırlama aşamasında, zemin kullanılır. Yörede bu işleme genel tabiri ile *çözgü* denilmektedir. Yanı sıra dokunduğu türe göre de anılır; yani kilim dokunmak için hazırlanmışsa *kilim çözme* denir, namazlığa (namazlık) dokunmak için hazırlanmışsa *namazlağa çözme* denir. İki kazık zemine, dokunacak türün boyutuna göre belirlenen bir mesafe ile karşılıklı çakılır. Bir kilim çözgüsü için 2,5 - 3 m. mesafe belirlenir. Her kazığın başında bir kişi bulunurken, üçüncü bir kişi ipi kazıklar arasında çevirerek paralel bir şekilde gerdirir. Bu esnada ip her turda kazıklardan geçerken, kazığın başında duran kişilerce kazıktan çevrilen her ipi elinde tuttuğu ayrı bir iple, belli aralıklarla, gemici düğümüne benzer bir teknikle kazıklara bağlar. Yöredeki her bir düğüm *dığdı* adını verirken, düğümlene işleminin tamamına *dıdılama* demektedir (Foto. 55, 56, 57). Dıdılama işlemi bittikten sonra, kazıklardan alınan ipler, tezgâh üzerindeki yerlerine uygun çubuklara geçirilir ve tezgâha yerleştirilir. Kücü ve gelenvaran ağaçları düğümlenen ipler arasına, birbirine ters gelecek şekilde bir alttan ve bir üstten geçirilerek yerleştirilir. Eğri kazık (burgu ağaçları) ile alt ve üst yuvarlakları (levent-bazı) döndürülerek ipler gerdirilir ve dokumaya hazır şekle gelir (Foto. 54).

¹⁶⁴ Mustafa Öztürk, Renklerimiz Solmasın projesi hakkında yapılan görüşme, 25.12.2015, Halk Eğitim Merkezi, Antalya.

İlk aşamada kilimin 10 - 20 cm'lik kenar bölümü, yöre halkının *çıbık* diye adlandırdığı şekil ile *eğri su* (kenar suları) ince şeritlere benzer biçimde sırasıyla dokunur (Foto. 58, 59, 60, 61, 63). Daha sonra istenilen desenlere göre asıl dokuma evresine geçilir. Kilim dokuma esnasında *sındı* (makas) ve *tarak* (kirkit) kullanılmaktadır (Foto. 62). Sındı, ipleri kesmek için kullanılırken, genellikle ucu demirle şekillendirilmiş sapı ağaçlardan oyulmuş taraklar (kirkit) atkı ipliklerini dokudukça, sıkıştırma işlemi için kullanılır.

3.4. Teknik Özellikleri

Kaş yöresinde kilim dokumanın kalitesi, malzemenin cinsi ve tin (din) sayısına göre değişir. *Yün*, dayanıklılığı ve kullanım şekline göre her zaman iyi kabul edilir. Ve elde eğrilmiş yün tercih edilmektedir.

Genellikle çeyizlik ve ölümlük için dokunan Barak kilimlerinde, yaygıların kalitesi çözgü ipi sayısı ile ölçülür. Yörede, arkada ve önde iki çözgüye *ip* denirken, bir ipe *tin* (din) adı verilmektedir. Tercihe göre belirlenen tin sayısı, türüne göre de değişmektedir. Barak kilimleri ortalama 160-170 *tin*' den dokunmaktadır. Kaş yöresinde yaşayan Baraklarda ve yörenin diğer köylerinde görülen dokuma türlerinde uygulanan Kaş yöresinde yaşayan Barakların dokuma türlerinde uygulanan iki dokuma tekniği vardır: Türkmen kilimi, bışıklı kilim, yelekli kilim türleri *sarma-ilme atkılı kilim tekniği* ile dokunmuştur. Baraklarda ve Anadolu'da da yaygın dokuma türü olan yol kilimi *atkı yüzlü ve atkı bezemeli tekniği* ile dokunmuştur (Foto. 58, 59).

3.5. Desen ve Kompozisyon Özelliği

Kaş yöresinde kilim dokuma yaygıların desenine *yanış* denilmektedir. Yanış çeşitleri genellikle daha önce dokunmuş kilim ve diğer düz dokuma yaygılardaki örneklerle bakılarak dokunmaktadır. Çoğu geleneksel olan motiflerin, farklı örnekleri azdır.

Kullanılan desenler genellikle geometrik şekillere uyarlanarak, doğada görülen varlıklar ve insana dair göz, parmak vs. benzerlikler tercih edilmektedir. Barak kilimlerinde desen, dıştan içe doğru, yöresel tabiriyle “çıbık, eğri su, keme dişi, ak, göbek yatağı ve iç” bölümleriyle şekillendirilir.

Dokumanın sökülmemesi için, başlangıç ve bitiş yerlerini 10-20 cm genişliğinde yer alacak şekilde, çıbık ve eğri su (kenar suları) birer sırayla, dar ve uzun kuşaklar halinde dokunur. Bazı Barak kilim örneklerinde bu kuşaklar *keme dişi* (ala boncuk) ile sonlandırılmaktadır (Foto. 63) (Şek. 18). Çıbık ve eğri su, genellikle sarı, mavi ve kırmızı renklerde, içi motifsiz uzun ve dar kuşak şeklinde dokunurken, keme dişi ise yine uzun ve dar

kuşak şeklinde fakat beyaz ince çizgi ile boğularak (çerçevenenerek) içi noktalar halinde dizilmiş beyaz şeritleri kırmızı çizgilerle kare şeklinde bölerek şekillendirilir. Keme dışına *gelin öldüren* ismi de verilmektedir. Bu motifi öğrenmek isteyen bir gelinin, motifin zorluğundan dolayı dokuyamamış olması ve üzüntüsünden ölmesi üzerine, motifin bu ismi aldığı söylenmektedir.

Kenarlık bölümünden, yanışlara zemin oluşturacak göbek yatağının dokunmasıyla devam edilir. Ve bu bölümde *göbek yatağı* diye anılan zemine yerleştirilen yanışlar, Barak kilim türü olan yol kiliminde *şak* adı verilen bölmelerle ayrılırken, Türkmen kilimi olarak adlandırılan türünde ise *eğmeç* (deve boynu) ya da *alafara* dedikleri ucu kıvrılarak dışa doğru bükümlü beyaz çizgilerle bölümleri oluşturmaktadır (Foto. 64) (Şek. 20).

Barak kilimlerinin kenarlıkları (bordür) *tırnaklı* (barmak, parmak), *bışkı* (bıçkı, çocuk), *ağ* (ak, şak) diye isimlendirdikleri desenlerle çerçeveselendirilir (Foto. 65, 66, 67, 73) (Şek. 19).

Tırnaklı (parmaklı) motifi, yöredeki parmak yahut tarak şekline benzettikleri kısa uzuvlardan oluştuğu için bu ismi almıştır. Genellikle beyaz renkli iplerle dokunmaktadır (Foto. 67) (Şek. 19).

Bışkı (bıçkı, çocuk) motifi, iki üçgenin ince, kısa bir çizgi geçişi ile birleştirilmesine benzer şekilde işlenmektedir. Kenarlığı da oluşturan bu motif, yanış ortalarında açık renkli ipler tercih edilerek de dokunur (Foto. 65, 66, 73).

Ağ (şak, ak) motifi dar ve ufak üçgen şeklinde noktaların sıralanmasıyla oluşan şerit şeklindedir. *Yüzleme* denilen bu motif, daha ince koyu renkte bir iple çerçeveselendirilerek, ak (beyaz) iple dokunur. Adını ipin renginden almıştır (Foto. 64) (Şek. 20).

Kullanılan motiflerine göre isimlendirilerek farklı türlere ayrılan Barak kilimlerinde *koca yanış*, *tokmaklı*, *yelekli*, *bışkılı* (*bıçkılı*) *göbeği*, *kırmıklı*, *göbü* (*cici*), *sediler*, *Halil Efendiler* motifleri görülmektedir.

Koca yanış motifi, *tabaka* denilen kenarları çengelli, dört koç boynuzunun birleşerek oluşturduğu ufak bir altıgenin yanında, birkaç *göbü* (*cici*) denilen ufak noktalar şeklinde motifleri de içine alan büyük bir altıgendir. Genellikle turuncu, yeşil, al(kırmızı), kırmızı, sarı renkler tercih edilmektedir (Foto. 68) (Şek. 20).

Tabaka adı ile genel bir tabirle anılan bu motif kenarları çengelli, koç boynuzlarına benzer şekillerin bir altıgen içinde farklı dizilimlerine göre *yelekli*, *kırmıklı* (*tokmaklı*), *çingilli*, *sediler* gibi isimlerle adlandırılır (Foto. 69, 70) (Şek. 6).

Bışkılı göbeği motifi, iç içe simetrik bir şekilde geçirilmiş, kenarları tırtıklı 5-6 adet altıgen şeklinde dokunmaktadır. En içte kalan altıgenin ortasına açık renkte çocuk motifi

yahut göbü (cici) koyulmaktadır. Her altıgen farklı renklerle dokunarak, dokumacının kendi tercihi göre uydurulmaktadır (Foto. 71, 72) (Şek. 16, 17).

Halil Efendiler motifinin adı, Kaş yöresinde yaşayan ve kilimcilikle uğraşan kalabalık bir ailenin lakabından gelmektedir. Bu motifi daha çok bu aile dokuduğundan bu isimle anılmış. Çengelli yıldız benzer şekliyle, altıgen bir çerçevenin (göbek) içerisinde yer alır (Foto. 73, 74) (Şek. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15).

3.6. Barak Kilim Dokuma ve Çeşitleri

Kaş yöresindeki Baraklar, dokudukları kilimleri, kilimde kullanılan desenlerine göre isimlendirilerek farklı gruplara ayırmıştır.

3.6.1. Türkmen Kilimi (Barak kilimi)

Kaş yöresinde Barak kilimi olarak da anılan *Türkmen kilimi*, özellikle çeyizlik ve cenazelik için dokunmaktadır.

Bu kilim çeşidinde başı ve sonu beş çubuk, beş eğri su birer sıra şeklinde dizilerek keme dişi ile tamamlanır. Kenarlığı (kenar suları), genellikle parmak motifiyle çerçevelenirken, iç zemin koca yanış diye anılan büyük altıgenlerle bölünerek, *eğmeç*, *Halil Efendiler göbeği*, *bışkı (bıçkı)*, *kırmıklı (tokmaklı)* motifleriyle süslenmektedir.

Özellikle al (kırmızı), yeşil, gök (mavi), gibi ana renkler koca yanış zeminlerinde kullanılır. Ara renkler ak(beyaz), mor, turuncu, sarı, devetüyü (kahverengi) motiflerde görülmektedir.

Yün malzeme ile dokunan Türkmen kilimi, 140x250 cm. – 160x300 cm. büyüklüğünde olmaktadır ve boyuna orantılı olan tin sayısı, 170-240 tin şeklinde dokunmaktadır (Foto. 5, 9, 10, 11, 14, 16, 21, 31, 32, 35, 37, 39, 42, 44, 50, 51).

3.6.2. Bışkı (Bıçkı) Kilim

Bışkı (bıçkı) kilim dokumaları da, Türkmen kilimleri gibi sıkça dokunmuş bir kilim dokuma örneğidir.

Bu kilim türünün, başlangıcı ve sonu yine beş çubuk, beş eğri su birer sıra ile dizilerek keme dişi ile tamamlanmıştır. Zeminin tamamı, koca yanışları sınırlayarak, *şakın ağdırma* diye isimlendirilen beyaz çentik (girintili ve çıkıntılı) çizgilerle simetrik bir şekilde bölünmektedir. Yanı sıra her koca yanış iç içe geçirilmiş birbirinden farklı renklerde, kenarları yine çentikli altıgenlerle doldurulmuştur.

Bıskılı kilimlerinde, genellikle mor, kahverengi, koyu yeşil, portakal sarısı vs. ara renkler tercih edilmiştir. Böylece Türkmen kilimine bianen daha koyu görünmektedir.

Yün ile dokunan ve büyüklüğü ortalama 150 x 300 cm. aralığında olan bıskılı kilimler de yine ortalama 240-270 civarında tin içermektedir (Foto. 1, 18, 49, 24, 26, 27, 29, 40).

3.6.3. Yelekli Kilim

Yelekli kilim, oda yaygısı olarak kullanılmaktadır. Uzunlamasına şakın ağları ile dört bölüme ayrılan zeminin, başlangıcı ve bitişinin sökülmemesi için beş çubuk, beş eğri su birer sıra şeklinde keme dişi ile sonlandırılarak dokunmaktadır. Dört bölüme ayrılan zeminin her kısmına kilimin uzunluğuna göre genellikle beş ya da yedi adet altıgeni yerleştirilerek *kırmıklı (tokmaklı), sediler, Halil Efendiler motifi, göbü, bıskılı* motifleri yerleştirilmiştir.

Zeminde her dört bölüm de farklı bir renk ile dokunmaktadır. Al, gök, yeşil, deve tüyü (kahverengi) renkleri zemin renklerini oluştururken, motiflerin dokumasında turuncu, kara(siyah), mor, kırmızı, pembe renkleri kullanılmıştır.

Malzeme olarak koyun yünü ve deve tüyü tercih edilmektedir. Ebatları 150 x 300 cm. civarında dokunan yelekli kilim, ortalama 240 tin ile dokunmaktadır (Foto. 4, 8, 13, 47, 20, 22, 30, 34, 36, 41).

3.6.4. Yol Kilimi

1.5 m. uzunluğunda olan *yol kilimi*, atkı ipliklerinin çözgü ipliklerinin arasından, kücü ve gelen-varanın bir aşağıya ve bir yukarıya doğru her çekilişinde düz bir şekilde geçirilerek dokunduğu için bir yüzü düz bir yüzü terstir. Dokuma aşamasında düz geçirilmesi gereken ipin simetrisini bozmadan dokumak için ve kücü ile gelen-varanın orantılı bir şekilde hareket etmesi için bu kilim türünü iki kişi tarafından dokunmaktadır.

Yol kiliminde kullanılan gelin öldüren, eğri su, ala boncuk ve çibık desenleri düz geçirilen ipin ardından, desen ipinin istenilen boyutuna göre sayısı ayarlanan tinin yalnızca üste kalan ipinin aralığından geçirilerek dokunur.

Kırmızı, deve tüyü, gök, ak, mor, pembe, turuncu, sarı renkli iplerle dokunan yol kilimi, genellikle yatak odasına serilmek için kullanılır.

Koyun yünü ile dokunan yol kilimlerinin desen aralarında deve tüyü de kullanıldığı görülmektedir. Ortalama 50 x 300 cm. aralığında dokunan yol kilimlerinde tin sayısı 210-240 aralığında değişmektedir (Foto. 7, 12, 15, 17, 19, 28, 33, 45, 46, 48).

SONUÇ

Horasan' dan gelen *Oğuzların, Dulkadirli Boyuna* mensup bir *Cerid Obası* olduğu kabul edilen *Barak Türkmenlerinin*, Anadolu' ya *Otlukbeli Savaşı* ' ndan (1473) sonra geldiği söylenmektedir¹⁶⁵. Anadolu' nun farklı bölgelerine dağılan Baraklar, uzun süre yerleşik hayatı benimsememiş, Kaş ilçesine (Antalya) geliş tarihleri tespit edilememiştir. Yakın döneme kadar Barakların tarihi araştırmalarında yerleşim dağılımı *Türkiye' de Meskûn Yerler Kılavuzuna* göre listelenmiştir¹⁶⁶. Sözelimi kılavuzda, Kaş ilçesinde bulunan Baraklar göz ardı edilmiştir¹⁶⁷. Barakların Kaş ilçesindeki yerinin ilk tespiti *Başbakanlık Arşivi Belgelerinde* görülmektedir¹⁶⁸.

Barakların bir kısmı yarı göçebe hayatını sürdürerek kışı *Boğazcık (Sahil Barak)* Köyü' nde, yazı *Yeşil Barak (Yayla Barak)* Köyü' nde geçirmektedir. Bazı Baraklar, yerleşik hayatı benimseyerek sadece Yeşil Barak Köyü' nde iskân etmektedir. Geçimlerini bağ, bahçe işleri ve hayvancılık ile sağlayan Baraklar, son yıllarda seracılık da yapmaya başlamıştır.

Her Türkmen ve Yörük boyu gibi, Barak Türkmenlerinde de dokumacılık yapıldığı görülmektedir. Kendi ihtiyaçlarını karşılamak için dokuma yapan Baraklar, 10-20 yıl öncesine kadar gelenek ve göreneklerinden (çeyizlik, hediye, ölümük-dirimlik (halı-kilim) dolayı da dokuma yaptıklarını söylemektedirler. Nitekim çeyiz, Anadolu kültüründe önemli bir değere sahiptir. Her kız ve oğlan için doğumundan evleneceği vakte kadar çeyizlik hazırlanmaktadır. Halı ve kilim bu eşyaların en önemli kısmını meydana getirmektedir. Çeyizin yanı sıra, Kaş yöresindeki Barakların "*sargı kilimi*" diye isimlendirdiği ölümük halı, kilim veya düz dokuma yaygı kullanıldığı da söylenmektedir. Çanakkale yöresinde "*ölümük-dirimlik kilim*" Kayseri, Konya, Niğde, Aksaray civarında "*ahretlik (ölümük) halı-kilim*", Denizli, Aydın yöresinde ise "*sargı kilimi (tabuta sarılan kilim)*" isimleriyle bilinen¹⁶⁹ bu dokuma türü, cenazenin defninden sonra mezarlık dönüşünde, camiye bağışlanmak üzere dokunmaktadır. Selçuklu ve Osmanlı döneminden beri süren bu gelenek, camilere etnik bir müze özelliği kazandırmıştır. Ancak son yıllarda camilerden çok sayıda halı ve kilim çalınmıştır. Bu sebeple Baraklar, camilerinde kullanılan dokumaları kaldırarak bu geleneği sürdürmeyi bırakmıştır.

¹⁶⁵ Sümer, 1967: 176.

¹⁶⁶ Baraklarla ilgili Yer Adları için bkz. EK-2.

¹⁶⁷ T.C. Gaziantep Valiliği, 2002:12; Şahin, 2006: 4; Zeyrek, 2009: 42.

¹⁶⁸ Türkiye' de Meskun Yerler Kılavuzu, 1946; 127, 1152, Ek: 2.

¹⁶⁹ Deniz, 1994a: 283.

Bugün Kaş yöresinde dokuma yapan kişi sayısı oldukça azalmış, dokuma amaçları da ticari amaca yönelmiştir.

Hayvancılıkla uğraşan Baraklar, dokuma malzemesi olarak kendi elde ettikleri yünü kullanmaktadır. Yünün yanı sıra nadiren keçi kılı (tiftik) kullanılırken, eski dönemlerde yol kilimlerinin bazı örneklerinde deve tüyü kullanıldığı da yaşlılarca ifade edilmektedir. Baraklar kahverengi yün ipe de, rengini pekiştirmek için “*deve tüyü*” demektedir. Bu yüzden konuya hakim olmayan araştırmacıların gerçek deve tüyü ile kahverengi boyalı koyun yününi karıştırmasına sebep olmaktadır.

Yöredeki yaşlıların ifadesine göre önceki yıllarda, koyunlardan Nisan ve Mayıs aylarında kırılanlara (kesilen) *yapağı*, Ağustos ayından itibaren Sonbahar aylarında kırılanlara ise *yün* adı verilir. Yünlerin kesilmesi işlemine *kırkım*, kırkım işleminde kullanılan makasa *kırkım makası* denilmektedir (Foto. 53). Kırkım işleminden sonra elde edilen yapağılar, *tokuşmala* adını verdikleri işlem ile tahtadan oyularak yapılmış sopa denilen *tokuş* ile dövülerek yıkanır ve temizlenirdi. Kırkım işleminde elde edilen yünler önce iplere asılarak kurutulur, kurutulduktan sonra avuç içine alınarak, iki el yardımıyla kenarlara doğru çekilerek koparılır. Baraklar bu işleme *tiftikleme* denilmektedir. İç ve Batı Anadolu Bölgesi’nde *iğ*, Emirdağ civarında *öreke*, *çatal öreke*, *teşi* veya *tevsî*, Karadeniz Bölgesi’nde *öreke*, Burdur-Isparta civarında “*eğirtmeç*, *dengerek*”¹⁷⁰, Bergama (Kozak) yöresinde *çıkırık*¹⁷¹ diye bilinen yün eğirme aletine, Kaş yöresinde *dengerek* adı verilmektedir. Tiftiklenen yünler, bu eğirme aletiyle ip haline getirilirdi. Bugün, yöredeki sayısı çok az olan dokumacılar, önceki dönemlerden kalan malzemeleri kullanarak dokuma yapmaktadır.

Kaş yöresinde Baraklar ve çevre köylerdeki¹⁷² dokuma yapanlar eğrilen dikey iplere *çezgi*, *çözgü*, yan atılan iplere de *atkı* ismi vermektedir. Anadolu’ da da benzer adlarla anılır. Sözelimi, Ayvacık civarında, Kozak ve Yundağ civarında dikey ipler, *çözgü*, *çezgi*, *ıygı*, *dik ipi*, *eriş*, deseni oluşturan yan atılan ipler *atkı*, *argaç*, *argeç*, *argeş* gibi isimler alır¹⁷³.

Boyama işlemi için eğrilen ipler bir elde 20 cm. uzunluğunda “sökelenerek” (düzenlenerek) iki el arasında geniş bir çember şeklinde sarılır. Yörede, iplerin boyama işlemi için hazırlanan bu şekline *gelep* adı verilmektedir. Baraklar önceki yıllarda boyama işleminde ceviz kabuğu ve yaprağından elde edilen deve tüyü (kahverengi) dışında başka bitki ve doğal boya bilmediklerini söylemekte ve eski dönemlerde de kullanmadığını ifade etmektedirler. Yine dokuyucuların ifadesine göre, yakın zamana kadar ipler seyyar boyacılar tarafından

¹⁷⁰ Deniz, 2000: 63.

¹⁷¹ Deniz, 1997: 18.

¹⁷² Üzümlü, İslamlar, Bezirgan, Kalkan köyleri.

¹⁷³ Deniz, 1998: 122.

sentetik boyalarla boyanmaktaydı. Sonbahar aylarında köy köy dolaşan bu seyyar boyacılar Barakların çarşı boyası dedikleri sentetik boyaları iki ayrı tenekede sırasıyla kaynatırdı. Birinci tenekede ilk sırada sarı, sonra pembe rengi ardından da al (kırmızı) rengi, ikinci tenekede ise, gök (mavi), sonra yeşil, ardından da kara (siyah) rengi elde eder, boyanması istenen renkleri iplerin üzerine sabitlemek için şap ile karıştırarak kaynatılırdı. Boyaması tamamlanan ipler kurutularak işlem tamamlanırdı. Baraklarda, ilk kez 2013 yılında yapılan bir proje sayesinde, kök boyalı iplerle dokunmuş kilim örnekleri görülmektedir. “Renklerimiz Solmasın” isimli bu proje, Kaş Kaymakamlığı’ nca yapılmıştır. Çalışma alanı Yeşil Barak Köyü ile sınırlandırılmıştır. Projenin hedefi ise Barak kilimini unutulmaya yüz tutmuş eserler arasından çıkararak, Kaş’ın simgelerinden biri haline getirmeyi amaçlamaktadır. Bu sayede kültürel değeri gündeme getirilen Barak kiliminin ilçe turizmine katkı sağlayarak, dokuma yapan köylülere ekonomik gelir kazandırması hedeflenmektedir.

Söz konusu proje kapsamında Halk Eğitim Merkezi’nce köylülere halı-kilim kursu verilmiştir. Eski kilim desenleri çizilerek kaybolması engellenmiştir. Maddi durumu kötü olan köylülere dokuma tezgâhı ve kök boyalı ipler dağıtılmıştır. Kök boyalı bu ipler, kursta yapılan dokumalarda kullanılmak üzere Siirt (Kurtalan) ve Afyon (Bayat) illerinden getirilmiştir. Kursta Barak kilimlerinin yanı sıra heybe, namazlığı gibi küçük dokumalar da yapılmıştır.

Proje iki yıl sürmüş, ancak hedeflenen başarıya ulaşamamıştır. Kursu özellikle dokumayı bilmeyen gençlerin katılması beklenirken, dokumayı bilen kadınların katılması sonucu ilerleme kaydedilememiştir. Kursu katılımın az olması ise köylülerin eski dokuma geleneklerini yeniden canlandırmak kaygısından ve yaşatmak duygusundan çok, maddiyatı ön planda tutarak para kazanmak düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır. Kursta dokunan dokumalar turizm haftasında sergilenmiş ve satışa sunulmuştur. Fakat alıcı bulamamıştır. Dokumaların maddi getirisi olmadığı için projenin devamı da sağlanamamıştır.

Kaş yöresi ve Baraklarda dokuma yapmak için *yarı yatık tezgâh* kullanılmaktadır (Foto. 54). Batı, Orta ve Doğu Anadolu’ da da yarı yatık tezgâhların kullanıldığı görülmektedir¹⁷⁴. Yanısıra Kaş yöresinde bulunan Mazgal (Üzümlü) Mahallesi’ nde bir dokumacının *pedallı tezgâh* kullandığı müşahade edilmiştir (Foto. 75, 76, 77). Dokunacak iplerin tezgâha yerleştirilme işlemine Baraklar, *çezgi (çözgü) hazırlama* demektedir. İplerden her biri kazıklara ayrı bir iple bağlanmaktadır. Bu işleme de *dıdılama* denilmektedir. Orta Anadolu Bölgesi’ nde ve Ayvacık civarında da aynı isimle bilinmektedir¹⁷⁵.

¹⁷⁴ Deniz, 1998: 126.

¹⁷⁵ Deniz, 1998: 126.

Baraklar dokuma esnasında *makas* ve *tarak (kirkit)* kullanır. Demirden yapılan tarağın sapı ahşaptandır. Anadolu'nun pek çok yerinde tarak, "*kirkit*" ismiyle bilinir. Doğu ve Orta Anadolu Bölgesi'nde demirden yapılır. Batı Anadolu' da sadece ahşaptan yapılmaktadır¹⁷⁶.

Barak kilimlerinde kalite, çözgü ipinin sayısına göre belirlenir. Baraklarda tezgâha yerleştirilen arka ve ön kısma gelen iki çözgüye *ip* denirken, bir tek ipe *tin (din)* adı verilmektedir. Dokumanın türüne göre de tin sayısı değişmektedir. Barak kilimleri ortalama 160-170 tin ile dokunmaktadır. Benzer şekilde kalite belirleme yöntemi Kaş yöresinde bulunan Margaz (Üzümlü), Kalkan ve Gömbe köylerinde uygulanmaktadır.

Kaş yöresinde yaşayan Baraklarda ve yörenin diğer köylerinde görülen dokuma türlerinde uygulanan iki dokuma tekniği vardır: Türkmen kilimi, bışıklı kilim, yelekli kilim türleri *sarma-ilme atkılı kilim tekniği* ile dokunmuştur. Baraklarda ve Anadolu'da da yaygın dokuma türü olan yol kilimi *atkı yüzlü ve atkı bezemeli tekniği* ile dokunmuştur. Ancak Baraklılar, kilim dokuma türlerinin her iki tekniğini de *birikleme* adıyla tanımlamaktadır.

Baraklar dokumalarda kullandıkları desenlere *yanış* ya da *motif* demektedir. Yanışlar, Anadolu'nun her yerinde olduğu gibi burada da geçmişten kalan örneklerle göre ya da ezbere dokunmaktadır. Nadiren dokuyucunun kendi hayal gücüne göre yanışlar eklenmektedir. Barak kilimlerinde kullanılan yanışlar, geometrik şekiller (düz ve yatay çizimlerden oluşan süsleme), doğada görülen stilize edilmiş varlıklar ve göz, parmak vs. insan uzuvları kullanılır. Fakat kullanılan motiflerin şekli Anadolu'da kullanılan diğer benzer motiflerin sanki bir büyüteç ile yakınlaştırılarak dokunmuş şekli gibidir.

Anadolu'nun diğer yörelerine ait kilim dokuma türlerinin hemen hemen hepsinde görülen *çibık, eğri su* gibi motifler, Barak kilimlerinin kenar sularında da karşımıza çıkar. Kilimlerin sökülmemesi için dokunan çibık kısmı 10-20 cm. genişliğinde kuşak şeklindedir (Foto. 61, 63) (Şek. 18).

Anadolu' da dokunan kilimlerin ve Barak kilimlerinin çoğu örneğinde çibıklar, *keme dişi* motifiyle (*ala boncuk*) sınırlandırılır (Foto. 63) (Şek. 18). Keme dişinin dokuması diğer motiflere göre daha zor olduğu için "*gelin öldüren*" ismi de verilmektedir. Bu motifi öğrenmek isteyen bir gelinin, motifin zorluğundan dolayı dokuyamamış olması ve üzüntüsünden ölmesi üzerine, motifin bu ismi aldığı söylenmektedir. "*Gelin öldüren, gelin ağlatan*" tabirini Kırşehir yöresindeki dokumacılar da kullanmaktadır¹⁷⁷. *Eğmeç (deve boynu)* ya da *alafara* adıyla anılan desen, ucu kıvrılarak dışa doğru bükümlü beyaz çizgilerle kilim yüzeyinde bölümleri oluşturur. Beyaz renkli ip ile dokunur (Foto. 64) (Şek. 20).

¹⁷⁶ Deniz, 1998: 126.

¹⁷⁷ Deniz, 1984: 25-81.

Barak kilimlerinin kenar suyunda *turnaklı (parmak)*, *bışkı (bıçkı, çocuk)*, *ağ (ak, şak)* diye isimlendirdikleri desenler kullanılmaktadır. Bu desenler, İslamcılar, Gömbe, Kalkan, Üzümlü gibi çevre köylerde ve Elmalı ilçesindeki dokumalarda görülmektedir. *Parmak (turnaklı)* şekilli desen insan parmağına veya tarak motifine benzer. Bu sebepten tarak adıyla da anılır. Yan yana dizili parmak halinde simetrik işlenir. Bu desende genellikle beyaz renk kullanılır. *Bışkı (bıçkı, çocuk)* deseni, fiyonk şekline benzer, ortasında kısa çizgi geçişiyle işlenir. Dokumasında açık renkli ipler tercih edilmektedir. *Çocuk* adıyla da anılır. Sözelimi Üzümlü Köyü'ndeki dokumacılar bu motifi çocuk adı ile bilir. *Ağ (ak, şak)* ufak üçgenlerin dizilimiyle oluşan şerit şekilli desen, daha ince koyu renkte bir iple çerçevelenerek, *beyaz(ak)* renkte iple dokunur. Adını kullanılan renginden almıştır.

Yöreye özgü motifler de görülmektedir. Sözelimi, *Halil Efendiler göbeği motifi*, Yeşil Barak Köyü'nde yaşamış, dokuma yapan bir ailenin adından gelir ve onlara özgü bir motif olduğu söylenir. Köşeleri çengelli altıgen şeklindedir (Foto. 73, 74) (Şek. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15). *Kırmıklı* motifi kenarları çengelli koç boynuzunu andıran altıgenlerden oluşur, birkaç farklı kıvrımlar haricinde benzer şekilli motiflere de *tokmaklı, yelekli, cıngılı, sediler* adıyla da anılır (Foto. 69, 70) (Şek. 2 3, 4, 5).

Göbü (cici) ufak nokta şekilli, beyaz renkli ip ile dokunan desendir. *Tabaka* deseni, kenarları çengelli, dört koç boynuzunun birleşerek oluşturduğu ufak bir altıgen şeklindedir. *Koca yanış* deseni tabaka deseni ile birkaç göbü (cici) desenin içine alan büyük bir altıgendir. Genellikle turuncu, yeşil, al (kırmızı), kızıl, sarı renkler tercih edilmektedir (Foto. 68) (Şek. 20).

Günlük yaşamın bir parçası ve ihtiyacı olan halı, kilim vb. dokuma eşyalar, kullanım alanlarına ve özellikle süslemelerine göre çeşitli isimlerle anılmaktadırlar. Zengin motiflerle dokunan Barak kilimleri de süslemelerine göre kendi içinde farklı türler barındırmaktadır. Yapılan saha çalışmalarına göre Barak kilimleri; *Türkmen(barak) kilimi*, *yol kilimi*, *bışkılı (bıçkılı) kilim*, *yelekli kilim* olmak üzere dört türü olduğu tespit edilmiştir.

Barak kilimlerinde en çok dokunan kilim çeşidi *Türkmen kilimidir*. *Barak kilimi* adı da verilir. Sarma-ilme atkılı kilim tekniği ile dokunan bu kilim çeyizlik ve cenazelik olarak kullanılmak için dokunmaktadır. “*Eğmeç*” motifi bu kilim türüne özgü kullanılan karakteristik bir desendir. Altıgen şeklindeki tabakalar (göbek), şaklarla (ağ) bölünür. *Koca yanış* diye de anılan tabakaların içerisi *Halil Efendiler göbeği*, *bışkı (bıçkı, çocuk)*, *kırmıklı (tokmaklı)* motifleriyle doldurulur. Elmalı İlçesi' nde (Antalya) Türkmen kilim türü örneği görülmektedir (Foto. 50, 51).

Barak kilimlerinde sıkça karşılaşılan bir tür de “*bışıklı (bışıklı) kilimdir*”. Sarma-ilme tekniği ile dokunur. Çeyizlik ve cenazelik için dokunmaktadır. Kilimin deseni simetrik bir şekilde iç içe geçmiş bışıkların dizilimiyle oluşur (Şek. 16, 17). Koca yanırları sınırlayarak, *şakın ağdırma* diye isimlendirilen beyaz çentik (girintili ve çıkıntılı) çizgilerle simetrik bir şekilde de bölünmektedir (Şek. 20). Bışıklı kilim örneklerine Üzümlü Köyü’nde ve Kalkan mahallesinde rastlanılmaktadır (Foto. 18, 26, 29, 40). Bışıklı kilimde kullanılan bışık motiflerin daha küçük ve daha sık dokunarak elde edilen dokuma türüne de bışıklı denilmektedir (Foto. 23, 38, 43). Bu örnekler Yeşil Barak Köyü’nde ve Üzümlü (Mazgal) Köyü’nde görülmektedir. Bışıklı kilim türü Üzümlü, İslamlar, Bezirgan Köyleri’nde ve Elmalı ilçesinde *tabaklı kilim* olarak anılan kilim türüne çok benzemektedir. Tabaklı kilimin kenar bordürleri daha geniş şekilde dokunarak, bışıklı kilim türünden ayrılmaktadır (Foto. 1, 24, 25, 27, 49).

Barak kilim türlerinden biri de *yelekli kilimdir*. Bu dokuma türü de sarma- ilme tekniği ile dokunur. Şakın ağları ile dört bölüme ayrılır. Her bölüme aralarında boşluklar bırakarak kırkımklı (tokmaklı), sediler, Halil efendiler motifi, göbü ve bışıklı gibi altıgen şeklindeki motifler yerleştirilir (Foto. 4, 8, 13, 47, 20, 22, 30, 34, 36, 41).

Anadolu’nun pek çok yerinde görülen *yol kilimi*, Barakların da sıkça dokuduğu kilim türlerinden birisidir. Diğer kilim türlerine nazaran dokuması daha zahmetlidir. Genellikle iki kişi tarafından dokunmaktadır. Atkı yüzöl, atlama atkı bezemeli (atkı yüzöl cicim) dokuma tekniği ile dokunmaktadır. Uzun ince kuşakların dizilimi ile desenleri oluşturulur. “Gelin öldüren, eğri su, ala boncuk” gibi motifler sıkça kullanılan desenlerdir. Oda yaygısı olarak da anılır ve odalara serilmek için dokunur. Cenazelik ve çeyizlik olarak da dokunmaktadır. Kaş yöresinde bulunan Üzümlü Köyü’nde, Gömbe, Kalkan’da ve Elmalı ilçesinde de yol kilimi ile karşılaşılmaktadır. Ayrıca yol kiliminin eski örneklerinde devetüyü de kullanıldığı görülmektedir (Foto.7, 12, 15, 17, 19, 28, 33, 45, 46, 48).

Sonuç olarak, çoğu geçmişte dokunan hediyelik, çeyizlik ve ölümlük-dirimlik bu dokuma ürünler günümüzde birer sanat eseri olarak görülmektedir. Fakat yöre halkı bu geleneği yavaş yavaş terk etmektedir. Bugün dokunan kilimler daha çok ticari kaygı taşımaktadır. Yöresel dokuma ve süsleme sanatı üzerine yapılacak olan daha fazla bilimsel çalışmalar bu geleneğin korunmasına, gelecek kuşaklara aktarılmasına ve Anadolu sanatının tanınmasıyla birlikte turizm gelirine önemli katkı sağlayacaktır. Bu sebeple gerek merkezi yönetimlerin, gerekse de yerel yönetimlerin bu konuda, sanat tarihinde yer alan bu gibi değerli eserlerin gelecek nesillere aktarılacak dikkatlerinin çekilmesi için gerekli desteği sağlaması şahsi kanaatimizdir.

KAYNAKÇA

- Aba, V. (2012). *Yörükler ve Saçıkara Aşireti*. Sezen Ofset Matbaacılık, Adana.
- Acar, B. B. (1975). *Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar*. Apa Ofset, İstanbul.
- Acar, B. B. (1982). *Kilim, Cicim, Zili, Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları*. Eren Yayınları, İstanbul.
- Ahmet Vefik Paşa. (2000). *Lehçe-i Osmani*. (çev. R. Toparlı). T. D. K. Yayınları, Ankara.
- Anadolu Yayıncılık. (1982). *Yurt Ansiklopedisi*. Anadolu Yayıncılık, İstanbul.
- Anonim. (1967). *Türk Ansiklopedisi*. M. E. B., İstanbul.
- Anonim. (1986). *Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi*, İstanbul.
- Arseven, C. E. (1965), *Sanat Ansiklopedisi*, M. E. B., İstanbul.
- Aslanapa, O. (1987). *Türk Halı Sanatının Bin Yılı*. Eren Yayıncılık, İstanbul.
- Aslanapa, O. (2010). *Türk Sanatı*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Aslanapa, O. ve Durul, Y. (1973). *Selçuklu Halıları*. Ak Yayınları, İstanbul.
- Atalay, B. (1967). *Türk Halıcılığı ve Uşak Halıları*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Atalay, B. (1985). *Divan-ü Lügat'it Türk Tercümesi*. Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Aytaç, Ç. (1982). *El Dokumacılığı*. Orta Dereceli Kız Teknik Öğretim Okulları Temel Ders Kitabı, İstanbul.
- Barışta, Ö. (1998). *Türk El Sanatları*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Çelik, C. (2005). *İsim Kültürü ve Din*. Çizgi Kitapevi, Konya.
- Çoruhlu, Y. (2016). Eski Türklerin Kutsal Mezarları Kurganlar 'Orta ve İç Asya'nın Erken Değerlendirme". *Türk Dünyası Araştırmaları*. 204: 201.
- Demirtaş, F. (1948). "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar". *Belleten*, XII(47): 575-615.
- Demirtaş, F. (1949). "Osmanlı Devrinde Anadolu' da Oğuz Boyları". *Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi*, VII(2): 321-365.
- Deniz, B. (1984). Kırşehir Halıları. *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*. E. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını, 3: 25-81.
- Deniz, B. (1985). "Osmanlı Devri Anadolu-Türk Halıları", *Bilim Birlik Başarı*, XI(42): 8-13.
- Deniz, B. (1987). "Milas Halıları." *Bilim Birlik Başarı Dergisi*, 12(49): 13-20.
- Deniz, B. (1994a). "Bir Vakıf Eser Olarak Cami, Mescid, Zaviye, Şifahane Gibi Dini ve Sosyal Yapılarda Bulunan Halı, Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar ve Bunların Günümüzdeki Durumu." *Vakıflar Dergisi*, 23: 283-298.

- Deniz, B. (1994b). "Anadolu-Türk Dokuma Sanatında Cicim." *Sanat Tarihi Dergisi* 7(7): 67-73.
- Deniz, B. (1997). "Kozak (Bergama) Yöresi Halıları". *Arış*, I (2): 18-37.
- Deniz, B. (1998). *Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Deniz, B. (1999). "Osmanlı Dönemi Halıları", *Osmanlı, Kültür ve Sanat*, Ed. G. Eren, Yeni Türkiye Yayınları, C. 11: 381-394.
- Deniz, B. (2000). *Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları*. A.K.M. Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Deniz, B. (2002). *Osmanlı Dönemi Halı ve Düz Dokuma Yaygılar*. Türkler Ansiklopedisi. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- Diyarbakirli, N. (1972). *Hun Sanatı*. M.E.B. Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Diyarbakirli, N. (1974). "İlk Türk Halısı". *I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*. 8 -14 Ekim 1973, Ankara, s. 262 – 277.
- Diyarbakirli, N.(1984). "Türklerde Halıcılık", *Türk Edebiyatı Dergisi*, 132: 44-49.
- Doğan, S. (2007). "Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler". H., Beşirli (Ed.). İ., Erdal (Ed.). *Anadolu'da Yörükler, Tarihi ve Sosyolojik İncelemeler*. Phoenix Yayınevi, Ankara. s.133-148.
- Duru, Y. (2002). "*Barak Kültürü Ve Ezo Gelin Türküsü*". G.A.P. Çerçevesinde Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri, 12 – 13 Ekim 2001 Gaziantep. TC Kültür Bakanlığı Yayınları: 2957, Seminer Kongre Bildiriler Dizisi: 73: s.50.
- Durul, Y. (1985). *Anadolu Kilimlerinden Örnekler*. Ak Yayınları, İstanbul.
- Durul, Y. (1974). "Anadolu Kilimlerinin Teşhisi ve İmler". *I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*. 8 - 14 Ekim 1973, Ankara, s. 278 – 287.
- Durul, Y. (1987). *Anadolu Kilimlerinden Örnekler 2*. Ak Yayınları, İstanbul.
- Ebulgazi Bahadır Han. (1996). *Şecere-i Terakime "Türkmenlerin Soykütüğü"*. (Çev. Z. Kargı Ölmez), Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık Ltd. Şirketi, Ankara.
- Ekber, A. (1357). *Hıtayname*. (nşr. İrec Efşar). Tahran.
- Eldener, T. (2011). *Yeni Dokunan Dekoratif Kilimler*. TC. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Ellis, C. G. (1965). *Near Eastern Kilims*. Oriental Rugs The Textile Museum, Washington.
- Eröz, M. (1991). *Yörükler*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- Ersoy, R. (2009). *Sözlü Tarih Folklor İlişkisi Baraklar Örneği :Disiplinler Arası Bir Yaklaşım Denemesi*. Akçağ Yayınları : 942, Ankara.

- Erten, S. F. (1940). *Antalya Vilâyeti Tarihi*. Tan Matbaası, İstanbul.
- Eser, M. (1988). *Şer'iyye Sicilleri*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- Genç, R. (1997). "Kaşgarlı Mahmut'a Göre XI. yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri". *Arış*, 1 (3): 8-17.
- Gökdağ, B. A. (2002). "Afganis'tan' da Türklük ve Hazarlar". *Türkler*. Editörler: H.C. Güzel, K. Çiçek, S. Koca. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.702.
- Göktaş, G. (2014). *Likya Yolları Haritaları ve Yürüyüş Rehberi*. Kutlu-Avcı Ofset Baskı, Antalya.
- Görgünay, N. (1983). N. "Bardız Kilimleri". II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, Maddi Kültür. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, V: 91.
- Görgünay, N. (2005). *Düğümlü Halının Öncüsü Geve/Tülü ve Benzeri Dokumalar*. Güneş Ofset, İzmir.
- Gryaznov, M. P. (1969). *The Ancient Civilization Of Southern Siberia An Archaeological Adventure*. Geneva.
- Halaçoğlu, Y. (2009). *Anadolu' da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650)*. T.T.K. Basımevi, Ankara.
- Hellenkemper, H. ve Hild, F. (2004). *Lykien und Pamphylien(Tabula Imperii Byzantini 8)*, Viyana.
- Hirschfeld, G. (1894). *Antiphellos*. R.E. 1/2, 2523.
- Ibn Battuta Tanci, E.A.M. (2000). *İbn Battuta Seyahatnamesi I-II*. (Çev. Aykut, A. Sait). Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- İnan, A. (1947). "Altay Dağlarında Bulunan Türk Mezarları". *Belleten*, 43: 497- 499.
- İnan, A. (1998). *Makaleler ve İncelemeler*. Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- İnan, A. (2015). *Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar*. Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Jettmar, K. (1967). *Art Of Steppes, The Eurasian Animal Style*. London.
- Kafalı, M. (2005). *Çağatay Hanlığı "1227-1345"*. Berikan Yayınevi, Ankara.
- Karataş, C. (1998). *Son Göçebe Baraklar*. Kaya Matbaacılık, İstanbul.
- Keegan, J. (2001). *2500 Yıllık Savaş Tarihi*. Aykırı Yayıncılık, İstanbul.
- Kırzioğlu, G. (1994). *Türk Halk Kültüründe Doğu – Anadolu Dokumaları ve Giysileri*. Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları, Ankara.
- Koçu, R. E. (2015). *Türk Giyim, Kuşam ve Süsleme Sözlüğü*. Doğan Kitap Yayınları, İstanbul.
- Kum, N. (1963). "Barak Türkmenleri". *Türk Etnografya Dergisi*, VI: 27-65.

- Kütükoğlu, S. M. (1983). *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*. Enderun Kitabevi, İstanbul.
- M.E.B. (1947). *Sanat Ansiklopedisi*. M.E.B. Yayınları, İstanbul.
- M.E.B. (1971). *Türk Ansiklopedisi*. M.E.B. Basımevi, İstanbul.
- Moğol, H. (1997). *Antalya Tarihi*. Mehter Yayınları, Ankara.
- Ocak, A. Y. (1992). *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Türkiye Diyanet İşleri Vakfı Vakıf Yayınları, İstanbul.
- Ögel, B. (1978). *Türk Kültür Tarihine Giriş 3*. Kültür bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Ögel, B. (1984). *İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Ögel, B. (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Ögel, B. (2014). *Türk Mitolojisi*. T. T. K. Yayınları, Ankara.
- Ölçer, N. (1988). *Türk ve İslam Eserleri Müzesi 'Kilimler'*. Eren Yayıncılık, İstanbul.
- Özbaş, Ö. (1958). *Gaziantep Dolaylarında Türkmenler ve Baraklar*. Gaziantep Kültür Derneği Kitap ve Broşür Yayınları, Gaziantep.
- Özbel, K. (1945a). *El Sanatları IX Anadolu Kilimleri*. C.H.P Halkevleri Bürosu, Ankara.
- Özbel, K. (1945b). *El Sanatları X Kuşaklar ve Kolonlar*. C.H.P Halkevleri Bürosu, Ankara.
- Philips, E. D. (1965). *The Royal Hordes, Nomad Peoples Of The Steppes*. London.
- Rackham, H. (1961). *Pliny. Natural History with an English Translation in Ten volumes. Vol. II*. London.
- Rasonyı L. (1971). "Türklerde Halıcılık Terimleri ve Halıcılığın Menşei". *Türk Kültürü*, IX (103): 614 - 625.
- Rasonyı, L. (1993). *Tarihte Türklük*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 126, Ankara.
- Rice, T. T. (1957). *The Scythians, Thames and Hudson*. London.
- Rice, T. T. (1965). *Ancient Arts of Central Asia*. London.
- Soysaldı, A. (1999). "Türk Kilimlerinde Dokuma ve Boyama Özellikleri". *Erdem*, 10(30): 599 - 614.
- Soysaldı, A. (2009). *Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.
- Söylemez, F. (2013). "Osmanlılarda Konargöçer-Yerleşik Münasebetleri Üzerine Bir Değerlendirme". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 204: 201-214.
- Strabon. (2000). *Antik Anadolu Coğrafyası (XIV)*. (Çev. A. Pekman), Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul.

- Sümer, F. (1967). *Oğuzlar (Türkmenler)*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Yayınları: 170, Ankara.
- Sümer, F. (1984). “*Anadolu’daki Türk Halıcılığına Dair En Eski Tarihi Kayıtlar*”, Türk Dünyası Araştırmaları, 32: 44-51.
- Şahin, A. (1962). *Güney Anadolu’ da Beydili Türkmenleri ve Baraklar*. Doğu Ltb. Şti. Matbaası, Ankara.
- Şenol, S. (2004). *Oğuz Oymak Baraklar ve Pazarköy*. Yücecam Yayınları-1, Isparta.
- T.C. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2014). *Likya Yolları Haritalar ve Yürüyüş Rehberi*. Kutlu-Avcı Ofset Baskı, Antalya.
- T.C. Antalya Valiliği. (2000). *Antalya İl Yıllığı*. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Antalya.
- T.C. Antalya Valiliği. (2012). *Dünden Bugüne Antalya*. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Antalya.
- T.C. Gaziantep Valiliği. (2002). *Orta Asya’dan Anadolu’ya Bir Göçün Türküsü ‘Barak Türkmenleri’*. Başbakanlık Basımevi, Gaziantep.
- T.C. İçişleri Bakanlığı. (1946). *Türkiye’de Meskun Yerler Kılavuzu*, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara.
- Tanyol, C. (1952). “Baraklarda Örf ve Adet Araştırmaları”. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 7: 72.
- Tekçe, E. F. (1993). *Pazırık, Altaylardan Bir Halının Öyküsü*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Tekerli, N. (1996). *Dünya Kenti Antalya*. Atılım Yayıncılık, Antalya.
- Togan, Z. V. (1982). *Oğuz Destanı “Reşideddin Oğuznamesi, Tercüme ve Tahlili”*. Enderun Yayınları, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu. (1976). *Zanaatlar Terimi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Türkay, C. (1979). *Başbakanlık arşivi belgelerine göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak Aşiret ve Cemaatlar*. İşaret Yayınları, İstanbul.
- Uçkun, R. (2012). “Gagauz Halk Kültüründe İstanbul’ un Fethine Dair Bir Anlatma Ve düşündürdükleri”. *7.Uluslararası Türk Kültürü Kongresi ‘Türk ve Dünya Kültüründe İstanbul’ Bildiriler I*. Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Konya. s. 1073-1088.
- Uğur, G. (1988). *Türk Hahılarında Doğal Renkler ve Boyalar*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Ülken, H. Z. (1969). *Sosyoloji Sözlüğü*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Yalgın, A. R. (1977). *Cenup’ ta Türkmen Oymakları*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

- Yetkin, Ş. (1971). “Türk Kilim Sanatında Yeni Bir Grup Saray Kilimleri”. *Belleten*, XXXV (138): 217-227.
- Yetkin, Ş. (1978). Divriği Ulu Cami’nde bulunan Osmanlı Saray Sanatı Üslubundaki Kilimler”. *Belleten*. XLII (165): 54-63.
- Yetkin, Ş. (1991). *Türk Halı Sanatı*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, M. A. ve Yıldırım, N. (2011). *Gaziantep Yöresinde Barak Boyu*. Damla Matbaası, Gaziantep.
- Yıldız, A. (2012). “Teke Yöresinde Barak Kilimleri”. *Arış*. 8: 148-159.
- Yılmaz, L. (2002). *Antalya 16. Yüzyılın Sonuna Kadar*. T.T.K. Basımevi, Antalya.
- Young, R. S. (1966). *The Gordion Campaign of 1965*. Amerikan Journal of Archaeology, New York.

İnternet Kaynakları

- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.569fda505a40b3.1080469. (erişim tarihi: 15.09.2015).
- Tanyol, C. “Baraklarda Örf ve Adet Araştırmaları ‘Baraklarda Dini İnanç’”. <http://istanbul.dergipark.gov.tr/download/article-file/4724>. (erişim tarihi: 27.10.2016).
- Tanyol, C. “Baraklarda Örf ve Adet Araştırmaları ‘Vesikalara Göre Barak Tarihi’”. <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iusosyoloji/article/viewFile/5000045486/5000042839>. (erişim tarihi: 27.10.2016).
- Yetkin, Ş. “Osmanlı Saray Üslubundaki Kilimlerden İki Örnek”. <http://acikerisim.fsm.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11352/1289/Yetkin.pdf?sequence=1>. (erişim tarihi: 27.10.2016).
- Mimarlık; Şehir Planlama; Tarihsel ve Doğal Çevre Koruma; Architecture,Urban Planning; Conservation, <http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com.tr/2007/02/ka-antiphellos-koruma-plani.html> (erişim tarihi:18.09.2016).

EK 1- TAHRİR DEFTERLERİNE GÖRE BARAKLARLA İLGİLİ KAYITLAR¹⁷⁸

	Cemaat Adı	Taife	Grup	Boy	S	H.	M.	Yurdu	San.-Nah.	Kaynak
1	Aşağı Çunkar Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Çunkar	T	29	0	Barak oğlu	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.84b, sene 982 (1574-75)
2	Akdoğanlı Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	77	1	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr. 70a-b, sene 979 (1571-72)
3	Akdoğanlı Cemaati	Haymene Taifesi		Barak	T	23	0	Kureyşözü m. (sakin ve ziraat yeri)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr. 70b, sene 979 (1571-72)
4	Ali Hocalu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	109	25	Kaşnarmış	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr. 3a-b, sene 979 (1571-72)
5	Atluca Menteşe Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	98	0	Nakfil m.?	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr. 17b-18a, sene 979 (1571-72)
6	Atluca Menteşe Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	33	64	-	Ankara S.	BOA, TD, nr. 117, s. 470-471, sene 929 (1522-23)
7	Barak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Cerid Cemaati	Barak	T	44	13	-	Maraş S.	BOA, TD, nr.402, s.367-368, sene 938 (1532)
8	Barak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri		Barak	T	151	0	Rakka(sakin)	Sivas (Yeni il) Kaz.	Ev.394, HMH. nr.394 s.9b
9	Barak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Cerid Cemaati	Barak	T	119	78	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, TD, nr.604, s.63-65, sene 991 (1583-84)
10	Barak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	162	0	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, MAD, nr. 6159, s.5-6, (üç tahrir;1.) sene 1051 (1641-1642)
11	Barak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	171	27	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, MAD, TD, nr. 14679, s.2-5, (üç tahrir;1.) sene 1040 (1630-1631)
12	Baraklar Cemaati	Bozkuş Yörükleri	Bozkuş Cemaati	Barak	T	360	28	-	Kütahya S.Merkez	BOA, TD,nr.49, s.72-76, sene 926 (1519-20)
13	Baraklar Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Cerid Cemaati	Barak	T	44	0	-	Maraş S.	BOA, TD, nr. 402, s.3612, sene 938 (1532)
14	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Gözeceyan Cemaati	Barak	T	6		Gügercinlik	Maraş S.	BOA, TD, nr.402, s.332, sene 938 (1532)
15	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	17		Kara Sis m.	Sis (Kozan) S. (Adana)	BOA, TD, nr.178, s.23, sene 1536-37

¹⁷⁸ Halaçoğlu, 2009; 78, 115, 158, 165, 240, 2441, 403, 435, 436, 460, 504, 520, 523, 565, 566, 574, 602, 770, 805, 806, 809, 810, 819, 820, 907,977, 1074, 1158, 1159, 1190, 1319, 1413, 1414, 1508, 1534, 1607, 1608, 1619, 1646, 1647, 1811, 1812, 1858, 1864, 1872, 1887, 1889, 1891, 1892, 1917, 1923, 1924, 1935, 1945, 1949, 1971, 2013, 2045, 2054, 2055, 2065, 2070, 2072, 2119, 2120, 2131, 2180, 2181, 2198, 2199, 2213, 2306, 2307, 2354, 2442, 2045.

16	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Sekilü Kabilesi	Barak	T	8	1	Sarı Kaya m.	Bozok S. (Yozgat)	BOA, TD, nr. 155, s. 216-217, sene 936 (1529-30)
17	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri		Barak	T	10	1	-	Sis (Kozan) S. (Adana)	BOA, TD, nr.450, s.848, sene 930 (1523-24)
18	Baraklu Cemaati	Sekilü Kabilesi	-	Barak	T	76	14	Sarı Kayadibi k.	Bozok S. (Yozgat)-Karadere Nah.	BOA, A.DFE, nr. 224, s.4, sene Evasit-ı R 983 (Ağustos 1575)
19	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	27	8	Kara Sis m.	Sis (Kozan) S. (Adana)	TKA, TD, nr. 150, s.20b, sene 980 (1572-73)
20	Baraklu Cemaati	Maraş Yörükleri	Zakirlü Cemaati	Barak	T	20	10	Kara Sis m. (yaylak,kış-lak)	Kars-ı Maraş S. (Adana-Kadirli)	TKA, TD, nr.168, s.35b, sene 971 (1563-64)
21	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	16	1	-	Sis (Kozan) S. (Adana)	BOA, TD, nr.969, s.776, sene 932 (1525-26)
22	Baraklu Cemaati	Sekilü Kabilesi	Sekilü Kabilesi	Barak	T	60	35	Sarı Kayadibi k.	Bozok S. (Yozgat)-Karadere Nah.	BOA, TD, nr.315, s. 72-73, sene 966 (1558-1559)
23	Baraklu Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Cerid Cemaati	Barak	T	30	18	Kara Göl (yaylak)	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, TD, nr.262, s.-, sene 954 (1547-48)
24	Baraklu Urban Cemaati	-	-	Barak	T	37	0	-	Saruhan S. Güzelhisar Kaz.	BOA, TD, nr.165, s.188, sene 937 (1530-31)
25	Baraklu Yörükleri Cemaati	Baraklu Yörükleri	-	Barak	T	2	2	-	-	BOA, TD, nr. 1018, s.49-50, Tarihsiz
26	Budak Derviş Cemaati	Haymene Taifesi	Kara Süleymanlı Cemaati	Barak	T	14	12	Kırış Özü	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.690-691, sene 929 (1522-23)
27	Budak Fakihli Cemaati	Maraş Yörükleri	Urban	Barak	T	9	5	-	Maraş S.	TKA, TD, nr.116, VR. 196B, SENE 971 (1563-64)
28	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	2	3	Arpaz(nefs)	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261a, sene 981(1573-74)
29	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	23	22	Encisin k.(tir-i Güzel-hisar)	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261a, sene 981(1573-74)
30	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	13	18	Sulha k. Aydın S. Kurb-i Karapınar	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261a, sene 981(1573-74)
31	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	8	7	Yaycılı k.	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261a, sene 981(1573-74)
32	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	6	9	Güzelhisar (nefs)	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)

33	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	4	2	Yoncalar (yoncalu) k.	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)
34	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	3	2	Beğgöri k.	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)
35	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	2	3	Geykanlu k.	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)
36	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	1	0	Ağan k.	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)
37	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	1	0	Karaağaç k.	Aydın S.	TKA, TD, nr.144, s. 31, sene 981(1573-74)
38	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	2	3	İnebalı k.	Aydın S. Kestel (Nazilli) Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 260b, sene 981(1573-74)
39	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	2	2	Sevindik k. (t-i Kestel)	Aydın S. Kestel (Nazilli) Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262a, sene 981(1573-74)
40	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	2	2	Nazlı k.	Aydın S. Kestel (Nazilli) Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262a, sene 981(1573-74)
41	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	1	0	Avcılı k. (t-i Kestel)	Aydın S. Kestel (Nazilli) Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262a, sene 981(1573-74)
42	Canbazan-ı Urban Cemaati	Yenişehir Taifesi	-	Barak	T	3	4	Saz k. (t-i Yenişehir)	Aydın S. Yenişehir Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)
43	Canbazan-ı Urban Cemaati	Bozdoğan Taifesi	-	Barak	T	6	3	Becini k. (t-i Bozdoğan)	Aydın S. Bozdoğan Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 261b, sene 981(1573-74)
44	Canbazan-ı Urban Cemaati	Bozdoğan Taifesi	-	Barak	T	5	3	Bayezidlü (t-i Boz-doğan)	Aydın S. Bozdoğan Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 263a, sene 981(1573-74)
45	Canbazan-ı Urban Cemaati	Bozdoğan Taifesi	-	Barak	T	1	2	Yar Öyük k. (t-i Boz-doğan)	Aydın S. Bozdoğan Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262a, sene 981(1573-74)
46	Canbazan-ı Urban Cemaati	Bozdoğan Taifesi	-	Barak	T	1	1	Çalışlu k. (t-i Bozdoğan)	Aydın S. Bozdoğan Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262a, sene 981(1573-74)
47	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	10	29	Eldi Musa k.? (t-i Sultanhisarı)	Aydın S. Kestel (Nazilli) Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262a, sene 981(1573-74)
48	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	14	16	Yer Öyük (t-i Lazkiye Kaz.)	Lazkiye Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262b, sene 981(1573-74)

49	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	5	11	Barak ve Hasırcı ? (t-i Balat Kaz.)	Menteşe S.- Balat Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262b, sene 981(1573-74)
50	Canbazan-ı Urban Cemaati	-	-	Barak	T	3	5	Tekelü k. (t-i Ayasulug kaz.)	Aydın S. - Ayasulug Kaz.	TKA, TD, nr.144, s. 262b, sene 981(1573-74)
51	...? Cemaati	Haymene Taifesi	Kara Süleymanlı Cemaati	Barak	T	18	16	-	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.628, sene 929 (1522-23)
52	Çanakçılar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	38	0	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.24b-25a, sene 979 (1571-72)
53	Çanakçılar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	82	49	-	Seferihisar Kaz.	BOA, TD, nr. 117, s. 472-473, sene 929 (1522-23)
54	Çanakçılar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	151	21	-	Sultanönü (Eskişehir) S.	TKA, TD, vr.16b-17a, sene 979(1522-23)
55	Çekercük Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	29	19	Yere girme m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.468,sene 929 (1522-23)
56	Çekercük Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	34	0	Biregümi k.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.19a-b,sene 979 (1571-72)
57	Çörek köy Cemaati	-	-	Barak	T	4	1	Çörek m.(ek)Barak m. Nezd-i Yassı Dam	Tarsus S.Merkez	BOA, TD, nr.450, s.571, sene 930 (1523-24)
58	Çörek köy Cemaati	-	-	Barak	T	9	5	Çörek köy m.	Tarsus S.Merkez	BOA, TD, nr.229, s.80-81, sene 1 M 950 (6 Nisan 1543)
59	Çörek köy Cemaati	-	-	Barak	T	4	0	-	Tarsus S.Kuştemür Nah.	BOA, TD, nr.969, s.561, sene 932 (1525-26)
60	Çörekli Musulu Cemaati	-	-	Barak	T	51	15	-	Tarsus S. Ulaş Nah.	BOA, TD, nr.1067, s.201, sene 943 (1536-1537)
61	Debbağlar Cemaati	Haymene Taifesi	Kara Süleyman Cemaati	Barak	T	34	29	Kara Kuyu m.	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.576, sene 929 (1522-23)
62	Debbağlar Cemaati ve Harhud Cemaati ?	Haymene Taifesi	Kara Süleyman Cemaati	Barak	T	31	0	Barak Özü m.(ziraat yeri)Korucuk m.(ziraat yeri)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.94b-95a, sene 979 (1571-72)
63	Elsüz (Polad) Cemaati	-	Aydın Beğlü Cemaati	Barak	T	28	0	Elsüz m.(ziraat yeri)	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr.214a, sene 979 (1571-72)
64	Elsüz (Polad) Cemaati (n. diğer Polad)	-	Aydın Beğlü Cemaati	Barak	T	19	15	Elsüz m.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.723, sene 929 (1522-23)
65	Esbkeşan Cemaati (Perakende)	Atçeken Yörükleri	Atçeken Yörükleri	Barak	T	8	0	Emince k.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.636, s.55b, seneEvahir-i M 1000(Kasım 1591))

66	Esbkeşan Cemaati (Perakende)	Atçeken Yörükleri	Atçeken Yörükleri	Barak	T	5	0	Gernik k.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.636, s.56a, seneEvahir-i M 1000(Kasım 1591))
67	Esbkeşan Cemaati (Perakende)	Atçeken Yörükleri	Atçeken Yörükleri	Barak	T	1	0	Sarı kavak k.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.636, s.56a, seneEvahir-i M 1000(Kasım 1591)
68	Esbkeşan Cemaati (Perakende)	Atçeken Yörükleri	Atçeken Yörükleri	Barak	T	1	0	Aktaş k.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.636, s.56a, seneEvahir-i M 1000(Kasım 1591)
69	Esbkeşan Cemaati (Perakende)	Atçeken Yörükleri	Atçeken Yörükleri	Barak	T	19	0	Viran t-i Sivrihisar	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, MAD, nr.5512, s.20, sene 1052(1642-43)
70	Esen Hacılu Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	3	6	-	Ankara S. Çubuk Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.714-715, sene 929 (1522-23)
71	Esen Hacılu Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	10	4	Esen Hacılu	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.483-484, sene 929 (1522-23)
72	Eşek Ahmedlü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	44	41	Boyalu Özü m.Ankara S.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.714, sene 929 (1522-23)
73	Eşek Ahmedlü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	85	26	Boyalu Özü m..	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.28a, sene 979(1571-72)
74	Eşek Ahmedlü Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	9	0	Kuruca Göl m.	Ankara S.Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.561, sene 929 (1522-23)
75	Eşek Ahmedlü Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	8	4	-	Ankara S.Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.682, sene 929 (1522-23)
76	Gökçüler Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	7	5	Kuruca Göl m.	Ankara S.Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.535-536, sene 929 (1522-23)
77	Halep Yörükleri Cemaati	Halep Türkmenleri	-	Barak	T	4	4	Barağlı k.	Kilis S.	TKA, TD, nr. 171, vr.74b-75a, sene 996 (1587-88)
78	Hüseyin Fakihlü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	17	8	Hoca Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.450, sene 929 (1522-23)
79	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	20	5	Kulak Kışlağı	Sivas (Eyalet-i Rum) S.	BOA, TD, nr.403, sene 926 (1519-20)
80	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	6	1	Keçilü kışlağı	Sivas (Eyalet-i Rum) S.	BOA, TD, nr.403, sene 926 (1519-20)
81	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	7	5	Sorkunç kışlağı	Sivas (Eyalet-i Rum) S.	BOA, TD, nr.403, sene 926 (1519-20)

82	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	10	1	Budak kışlağı	Sivas (Eyalet-i Rum) S.	BOA, TD, nr.403, sene 926 (1519-20)
83	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	11	1	Kara Gönülük kışlağı	Sivas (Eyalet-i Rum) S.	BOA, TD, nr.403, sene 926 (1519-20)
84	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	19	13	Kulak Kışlağı	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.40a, sene 982(1574-75)
85	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	4	5	Keçilü kışlağı	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.40a, sene 982(1574-75)
86	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	13	8	Sorkunç kışlağı	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.40a, sene 982(1574-75)
87	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	37	14	Barak kışlağı	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.40a-b, sene 982(1574-75)
88	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	6	3	Kara Köselik Kışlağı	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.40a-b, sene 982(1574-75)
89	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Kulağuzlu Bölüğü	Barak	T	19	15	Ilıca Kışlağı, Kayseri yakınlarında olurlarmış.	Sivas (Yeni il) S.	TKA, TD, nr.16, s.40a-b, sene 982(1574-75)
90	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	-	-	Barak	T	0	0	Geyik Viranı m.(ziraat yeri)	Adana S. Karaisalı Nah.	TKA, TD, nr.114, s.146a, sene 980 (1572-73)
91	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	İçel Yörükleri	Bozdoğan Yörükleri	Barak	T	7	0	Keşli Cemaati ile beraber yaylayıp kışlarlar.	İçel S. Silifke Kaz.	TKA, VCD, nr. 130, vr.20a, sene 15 Ş 1133 (11 Haziran 1721)
92	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati	-	-	Barak	T	1	0	Karaman nefsi	Karaman V. Karaman Kaz.	TKA, VCD, nr. 130, vr.20a, sene 15 Ş 1133 (11 Haziran 1721)
93	Kaba Sakallu Bölüğü Cemaati (Perakende)	-	-	Barak	T	7	0	-	İçel S. Silifke Kaz.	BOA, A.DFE, nr.776, s.34,TARİHSİZ
94	Kara Beğlü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	9	10	Barak Özü m.	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s. 455-456, sene 929 (1522-23)
95	Kara Beğlü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	13	19	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s. 143-144, sene 929 (1522-23)
96	Kara Beğlü Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	44	0	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.29b-b, sene 979(1571-72)
97	Kara Menteşe Cemaati	-	-	Barak	T	34	39	-	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s. 474-475, sene 929 (1522-23)
98	Kıllu Cemaati	Haymene Taifesi	Çukurlu Cemaati	Barak	T	31	0	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.82b, sene 979(1571-72)

99	Kılluca Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	27	18	Hoca Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117,, s.450-451, sene 929 (1522-23)
100	Kıllucalar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	54	0	Hoca Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.27a, sene 979(1571-72)
101	Kulak Cemaati	-	-	Barak	T	16	1	-	Hamid S. İrle Kaz.	BOA, MAD, nr.30, s. 170-171, sene 880 (1475)
102	Kulak Cemaati	-	-	Barak	T	20	16	-	Hamid S. İrle Kaz.	BOA, TD, nr. 121, s.154-155, sene929(1522-23)
103	Kulak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	34	0	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, MAD, nr.6159, s.4, (Üç Tahrir; 1.) sene 1051(1641-1642)
104	Kulak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	35	0	Barak' da	Sivas (Yeni il) Kaz.	EV.HMH. Nr.394,s.3b
105	Kulak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	3	0	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	EV.HMH. Nr.394,s.4a
106	Kulak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	Cerid Cemaati	Barak	T	37	28	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, TD, nr.604, s.69-70, sene 991 (1583-84)
107	Kulak Cemaati	Dulkadirli Türkmenleri	-	Barak	T	13	0	-	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, MAD, nr.6159, s.170, (Üç Tahrir; 2.) sene 1054(1641-1644)
108	Kulak Cemaati	Maraş Yörükleri	Cerid Cemaati	Barak	T	10	0	Behisni, Bölük kışlak, yaylak	Sivas (Yeni il) Kaz.	BOA, TD, nr.402, s.346, sene 938 (1532)
109	Mahmud Fakihli Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	22	23	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.448, sene 929(1522-23)
110	Mahmud Fakihli Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	85	1	Barak Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.28b-29a, sene 979(1571-72)
111	Mamadlu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	64	0	Hoca Özü m.Tayyib Fakihli ve Kıllucalar müşterek yurdlarıdır.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.26a, sene 979(1571-72)
112	Menteşe Hacılı Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	22	24	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117,, s.452-453, sene 929 (1522-23)
113	Menteşe Hacılı Cemaati	Haymene Taifesi		Barak	T	47	38	Mercimek Özü m.	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117,, s.624-625, sene 929 (1522-23)
114	Menteşe Hacılı Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	61	23	Barak Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.25b-26a, sene 979(1571-72)
115	Menteşeli Cemaati	Kasaba Yörükleri	Kara Keçili Cemaati	Barak	T	10	0	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.42a, sene 979(1571-72)

116	Menteşeli Cemaati	Haymene Taifesi		Barak	T	15	0	Yanucak m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.108b-109a, sene 979(1571-72)
117	Osman Hacılu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	23	23	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117,, s.451, sene 929 (1522-23)
118	Osman Hacılu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	10	22	-	Ankara S.	BOA, TD, nr.117,, s.456, sene 929 (1522-23)
119	Osman Hacılu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	40	0	Barak Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.84a, sene 979(1571-72)
120	Perakende Cemaat	Haymene Taifesi	-	Barak	T	42	0	Tokak m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.30b, sene 979(1571-72)
121	Perakende Cemaat	-	-	Barak	T	7	0	Sarı kavak k.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr.184b, sene 979(1571-72)
122	Perakende Cemaat	-	-	Barak	T	1	0	Kerç k.	Sultanönü (Eskişehir) S.-Eskişehir Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr.179b, sene 979(1571-72)
123	Piri Fakihlü Cemaati	Haymene Taifesi	Aydın Beğlü Cemaati	Barak	T	17	14	Kara Boğaz m.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.721-722, sene 929(1522-23)
124	Polad Cemaati	Haymene Taifesi	Aydın Beğlü Kabilesi	Barak	T	2	5	İnce Köstere m.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.726, sene 929(1522-23)
125	Poladlu Cemaati	Selmanlu Kabilesi	-	Barak	T	5	0	-	Bozok (Yozgat) S.	BOA, TD, nr.157, s.464, sene 929(1522-23)
126	Poladlu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	23	16	Dutluca k.	Ankara S.	BOA, TD, nr.155, s.76, sene 936(1529-30)
127	Poladlu Cemaati	-	Aydın Beğlü Cemaati	Barak	T	22	0	Kerç k.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr.22b, sene 979(1571-72)
128	Poladlu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	43	1	Dutluca k.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.213b, sene 979(1571-72)
129	Poladlu-i diğer Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	50	35	-	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.465-466, sene 929(1522-23)
130	Poladlu-i diğer Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	63	2	Mengilü, Nev Müslim k.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.22a, sene 979(1571-72)
131	Saatlü Cemaati	-	Kara Ömerlü Cemaati	Barak	T	5	1	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.154a, sene 979(1571-72)
132	Safi Dede oğulları Cemaati	-	-	Barak	T	16	8	-	Adana Merkez S.	BOA, TD, nr.177, s.36, sene 943(1536-37)
133	Safi Dede oğlanları Cemaati	-	-	Barak	T	13	1	-	Adana Merkez S.	BOA, TD, nr.254,s.36, sene 954(1547-48)

134	Sağırıcılar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	11	17	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117,s.445, sene 929(1522-23)
135	Sağırıcılar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	30	0	Barak Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.27a-b, sene 979(1571-72)
136	Salihler Cemaati	-	-	Barak	T	2	1	Yarım ağıl k.	Urfa(Urfa) S.-Kozan Nah.	BOA, TD, nr.965, s.280, sene 976(1568-69)
137	Salihler Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	20	24	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.965, s.447, sene 976(1568-69)
138	Salihler Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	67	8	Barak Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.30b, sene 979(1571-72)
139	Samadlu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	20	18	Hoca Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.448, sene 929(1522-23)
140	Sapancılar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	75	14	Barak Özü m. Öyük k.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.29a-b, sene 979(1571-72)
141	Sapancılar(lar) Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	40	49	Barak Özü m.(karye-i Öyük)	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.454-455, sene 929(1522-23)
142	Sarı Otak Cemaati	-	Aydın Beğlü Cemaati	Barak	T	26	0	Sarı Otağ m.(ziraat yeri)	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr.212a, sene 979(1571-72)
143	Sarı Otak Cemaati	Haymene Taifesi	Aydın Beğlü Kabilesi	Barak	T	24	21	Sarı Otağ m.	Beğ S.Sivrihisar Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.724-725, sene 929(1522-23)
144	Selmanlu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Gencelü Cemaati	Barak	T	21	25	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.449, sene 929(1522-23)
145	Sonisa Yörükleri Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	59	27	Seyyidlü k.	Sivas (Yeni il) S.-Sonisa Nah.	BOA, TD, nr.54, s.20-21, sene 920-921(1514-1515)
146	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	48	77	Ahurköy k.	Sivas (Yeni il) S.-Sonisa Nah.	TKA, TD, nr.12, vr.20b-21a, sene 982(1574-75)
147	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	Baraklu Cemaati	Barak	T	9	3	Dereçük k.	Sivas (Yeni il) S.-Sonisa Nah.	BOA, TD, nr.54, s.23, sene 920-921(1514-1515)
148	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	19	5	Kışlak k.	Sivas (Yeni il) S.-Niksar Nah.	BOA, AK, MCO, nr.82, s.219, sene Evail-i Zilkade 859 (13-23 Ekim 1455)
149	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	47	17	Seyyidlü k.	Sivas (Yeni il) S.-Niksar Nah.	BOA, AK, MCO, nr.82, s.223-224, sene Evail-i Zilkade 859 (13-23 Ekim 1455)

150	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	20	7	...? m.	Sivas (Yeni il) S.-Niksar Nah.	BOA, AK, MCO, nr.82, s.225, sene Evail-i Zilkade 859 (13-23 Ekim 1455)
151	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	12	1	Dereçük Kışla m.	Sivas (Yeni il) S.-Niksar Nah.	BOA, AK, MCO, nr.223-224, sene Evail-i Zilkade 859 (13-23 Ekim 1455)
152	Sonisa Yörükleri Etraki Cemaati	Sonisa Yörükleri	-	Barak	T	10	20	-	Sivas (Yeni il) S.-Taşabad Nah.	TKA, TD, nr.12, vr.38b, sene 982(1574-75)
153	Sufi Dede Cemaati	-	-	Barak	T	14	0	Çevganlu Bükü m.	Adana S. Merkez	BOA, TD, nr.450, s.40, sene 930 (1523-24)
154	Sufi Dede oğlanları Cemaati	-	-	Barak	T	3	8	Çevganlu Bükü m.	Adana S. Adana Nah.	BOA, TD, nr.69, s.67, sene 925 (1519)
155	Sufi Dede oğlanları Cemaati	-	-	Barak	T	13	2	-	Adana S. Adana Nah.	TKA, TD, nr.114, s.13a, sene 980 (1572-73)
156	Sufi Dedeli Cemaati	Yörükler	-	Barak	T	14	0	-	Karaman V. Aksaray Kaz.	BOA, TD, nr.1061, s.206, sene 928(1521-22)
157	Sufi Dedeli Cemaati	Yüzdecian Kabilesi	-	Barak	T	15	4	Koğar m., Üç Kaz m. Çördük m.	Karaman V. Aksaray Kaz.	BOA, TD, nr.1061, s.206, sene 928(1521-22)
158	Sufi Dedeli Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	31	1	Kureyşözü m.(ziraat yeri)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.117a, sene 979(1571-72)
159	Sufi Dedeli Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	12	0	Kureyşözü m.(ziraat yeri)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.102b-103a, sene 979(1571-72)
160	Sufi Hasan Fakihli Cemaati	-	-	Barak	T	30	5	-	Adana S. Sarıçam Nah.	BOA, TD, nr.254,s.139, sene 954(1547-48)
161	Sufi Hasan Fakihli Cemaati	-	-	Barak	T	34	15	-	Adana S. Sarıçam Nah.	TKA, TD, nr.114, s.64b, sene 980(1572-73)
162	Sufi Tahirlü Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	64	9	Öküz Hisarı m. Karı Kışlak k. Taşköprü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.109a-b, sene 979(1571-72)
163	Sufi Tahirlü Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	31	20	Öküz Hisarı m. Kara Kışlak m.	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.571, sene 929 (1522-23)
164	Süleyman Fakihlu Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	31	0	Kureyşözü m. (ziraat yeri)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.114a, sene 979(1571-72)
165	Süleymanlı Cemaati	Bozulus Türkmenleri	Karamanlı Cemaati	Barak	T	10	0	-	Ankara S.	BOA, Kamil Kepeci, nr.2311,s.52,sene 23 Z 1108 (13 Temmuz1697)
166	Süleymanlı -i diğer Cemaati	-	-	Barak	T	50	0	Keskin	Ankara S. Keskin Kaz.	TKA, TD, nr.76, vr.200, sene 979(1571-72)

167	Şeyh Barak Cemaati	Köstere Yörükleri	-	Barak	T	13	4	Dekak m. Orta viran (Bektaşlı)	Kayseri S. Köstere Nah.	TKA, TD, nr.136, Evahir-i Z 992 (Aralık 1584)
168	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	-	Barak	T	47	3	-	Kayseri S.Malya Nah.	BOA, TD, nr.387, s.210, sene 928 (1521-22)
169	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	-	Barak	T	54	16	Sümege k.	Kayseri S. Köstere Nah.	TKA, TD, nr.136, s.217b-218a, Evahir-i Z 992 (Aralık 1584)
170	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	-	Barak	T	30	14	Yavani k.	Kayseri S. Köstere Nah.	TKA, TD, nr.136, s.218a, Evahir-i Z 992 (Aralık 1584)
171	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	Köstere Cemaati	Barak	T	11	0	Hevanı m.	Kayseri S.	TKA, TD, nr.976, s.102, sene 950 (1543-44)
172	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	Köstere Cemaati	Barak	T	44	0	Sümege k.	Kayseri S.	TKA, TD, nr.976, s.102-103, sene 950 (1543-44)
173	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	Köstere Cemaati	Barak	T	18	0	Orta Viran m.	Kayseri S.	TKA, TD, nr.976, s.103, sene 950 (1543-44)
174	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	Köstere Cemaati	Barak	T	5	0	Yıvalı Kestane m.	Kayseri S.	TKA, TD, nr.976, s.103, sene 950 (1543-44)
175	Şeyh Baraklu Cemaati	-	Köstere Cemaati	Barak	T	4	0	Zamanlı Kaz.	Maraş S. Zamanlı Kaz.	TKA, TD, nr.976, s.103, sene 950 (1543-44)
176	Şeyh Baraklu Cemaati	İslamlu Yörükleri	İslamlu Cemaati	Barak	T	46	6	Ahmed Hisarı	Kayseri S.	BOA, TD, nr.33, sene 888(1483-84);MAD, nr.20, s.80a
177	Şeyh Baraklu Cemaati	Köstere Yörükleri	-	Barak	T	42	4	Sümege m. Sümege-i Küçük m., Şeyh m.	Kayseri S.	BOA, A.DFE, nr.640, s.6, Sene 924(1518-19)
178	Şeyhler Cemaati	İslamlu Yörükleri	İslamlu Cemaati	Barak	T	9	3	Ahmed Hisarı m. Döğ m.	Kayseri S.	BOA, TD, nr.387, s.209, sene 928 (1521-22)
179	Şeyhler Cemaati	İslamlu Yörükleri	-	Barak	T	20	9	Ahmed hisarı k.	Kayseri S. İslamlu	TKA, TD, nr.139, s.206a sene Evahir-i Z 992(Aralık 1584)
180	Tavşanlı Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	12	17	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.447-448, sene 929(1522-23)
181	Tavşanlı Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	14	18	Barak Özü m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.452, sene 929(1522-23)
182	Tayyip Fakihli Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	36	0	Hoca Özü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.26b, sene 979(1571-72)

183	Terzi Evliyalu Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	25	0	Kureyşözü m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.114b, sene 979(1571-72)
184	Terziler Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	58	0	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.90b-91a, sene 979(1571-72)
185	Toy Kocalu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	130	144	-	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.459-462, sene 929(1522-23)
186	Toy Kocalu Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Barak	T	279	2	-	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.22b-23b, sene 979(1571-72)
187	Toy Kocalu Cemaati	-	-	Barak	T	0	0	Hocabeg Öz m.(ziraat yeri)	Ankara S. Kasaba Nah.	TKA, TD, nr.74, s.95a, sene Evahir-i M 979 (Haziran 1571)
188	Yakub Abdal Cemaati	-	-	Barak	T	35	0	Yakub Abdal k. (t-i Ankara)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.197a-b, sene 979(1571-72)
189	Yakub Dedeli Cemaati	Haymene Taifesi	-	Barak	T	15	0	Yanucak m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.109a, sene 979(1571-72)
190	Yakub Fakihli Cemaati	Haymene Taifesi	Sanlu Cemaati	Barak	T	32	35	...?Viran m.	Ankara S.	BOA, TD, nr.117, s.635-636, sene 929(1522-23)
191	Yakub Fakihli Cemaati	Haymene Taifesi	Sanlu Cemaati	Barak	T	31	2	Beyrek Viran (ziraat yeri)	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.121b, sene 979(1571-72)
192	Yetenler Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	Genceli Cemaati	Barak	T	50	0	Barak Öz m.	Ankara S.	TKA, TD, nr.76, vr.27b, sene 979(1571-72)
193	Yülük oğulları Cemaati	Haymene Taifesi	Kara Süleyman Cemaati	Barak	T	26	20	...?Pınarı, Cümle Kara Süleymanlu'nun yaylakları...? Depe'dir.	Ankara S. Ankara Kaz.	BOA, TD, nr.117, s.690, sene 929 (1522-23)
194	Çunkar Cemaati	Ulu Yörük Taifesi	-	Çunkar	T	31	0	Barak k. Vefadar k. Kızıl Fakih k.	Sivas (Yeni il)S. Sorkun Nah.	BOA, TD, nr.322, s.30, sene 697(1559-60)
195	Çaylak Cemaati	Gökçeli Bölüğü	-	Yüreği r	T	48	8	Barak m.	Tarsus S. Tarsus Nah.	TKA, TD, nr.134, s.58a-b, sene 980(1572-73)
196	Köpeklü-i diğer Cemaati	-	-	Avşar	T	67	46	Barak m. (haric ez defter)	Adana S. Hacılı Nah.	BOA, TD, nr. 450, s.279-280, sene 930(1523-24)
197	Köpeklü-i diğer Cemaati	Çokun Taifesi	Çokun Cemaati	Avşar	T	66	27	Barak m. Yaylak ve ekinlik, Hacılı Nah.	Adana S. Karaisalı Nah.	BOA, TD, nr.969, s.235-236, sene932(1525-26)
198	Karatay ma'a Halifeköy Cemaati	Esenlü-i Bozca Todurga Taifesi	-	Dodurga	T	13	6	Barak m. Nezd-i Yassı Dam, Gök İbrahimli, Refik m.	Tarsus S. Merkez	BOA, TD, nr.1067, s.71, sene 943(1536-37)
199	Yabaneri Cemaati	Kuştemür Yörükleri	Kuştemür Cemaati	Dodurga	T	6	2	Barak m. Kışlak ekinlik	Tarsus S. Kuştemür Nah.	BOA,TD, nr.450,s.638,sene 930 (1523-24)

200	Yabaneri Cemaati	Kuştemür Yörükleri	Kuştemür Cemaati	Dodurga	T	5	3	Barak m.	Tarsus S. – Merkez	BOA,TD, nr.69,s. 332, sene 925(1519)
201	Yabaneri Cemaati	Kuştemür Yörükleri	Kuştemür Cemaati	Dodurga	T	6	2	Barak m. Der nezd-i Yassı Dam m. (Ekinlik)	Tarsus S. – Merkez	BOA, TD, nr. 969, s. 467, sene 932 (1525-26)
202	Yüzdepare Yörükleri Cemaati	Yüzdepare Yörükleri	-	Çunkar	T	9	0	Barak Kışlağı	Kırşehir(Kırşehir) S.-Keskin Nah.	TKA,TD, nr.139, vr. 243b, sene Z 992 (Aralık-Ocak 1584-85)

Boy	Cemaat sayısı	Hane	Mücerred
Barak	195	5.960	1.969

EK 2- BARAKLARLA İLGİLİ YER ADLARI¹⁷⁹

<u>AŞİRETİN ADI</u>	<u>VASFI</u>	<u>İLCESİ</u>	<u>İLİ</u>
Barakdağı	Köy	Karaisalı	Adana
Baraklı	Köy	Dinar	Afyonkarahisar
Barak	Köy	Keskin	Kırıkkale
Barakobası	Köy	Keskin	Kırıkkale
Barakbil	Köy	Yusufeli	Artvin
Baraklar	Köy	Gerede	Bolu
Barakfakı	Köy	Merkez	Bursa
Baraklı	Köy	Merkez	Bursa
Barak	Köy	İskilip	Çorum
Barağı	Köy	Keşan	Edirne
Barak	Bucak	Nizip	Gaziantep
Barak	Muhtarlık	Nizip	Gaziantep
Barak	Ova	Nizip	Gaziantep
Barak	Dağ	Nizip	Gaziantep
Şıhbarak	Köy	Tomarza	Kayseri
Baraklı	Köy	Çiçekdağı	Kırşehir
Aşağı Barak	Köy	Avanos	Nevşehir
Belbarak	Köy	Avanos	Nevşehir
Barakmuslu	Köy	İlgın	Konya
Aşağı Baraklı	Köy	Erhan	Tokat
Yukarı Baraklı	Köy	Erbaa	Tokat
Berağı	Köy	Emet	Kütahya
Baraklı	Köy	Boğazlıyan	Yozgat
Baraklı	Köy	Merkez	Yozgat

¹⁷⁹ Türkiye’ de Meskun Yerler Kılavuzu, 1946: 127, 1152.

KONU İLE İLGİLİ YÖRESEL TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Ağ: Dar ve ufak üçgen şeklinde noktaların sıralanmasıyla oluşan şerit şeklindeki süslemeye verilen isim.

Ak: Kaş yöresinde beyaz renge verilen isim.

Alafara: Şekli deve boynuna benzeyen motif ismi.

Al-Kızıl: Kaş yöresinde kırmızı renge verilen isim.

Barmak: Parmak şeklini andıran motif ismi.

Bışkı: İki üçgenin ince, kısa bir çizgi geçişi ile birleştirilmesine benzer şekildeki motif ismi.

Bışkılı: İç içe geçirilmiş kenarları zikzaklı dörtgenler şeklindeki motifin ismi.

Burma: Dokuma için ayrılan yünlerin, çember şeklinde sarılarak eğirmeye hazır hale getirilme şekli.

Çezgi: Kaş yöresinde çözgü ipine verilen isim.

Çıbık: Dar ve uzun kuşaklar şeklinde dokunan motif ismi.

Darak: Anadolu'nun diğer bölgelerinde kirkit olarak adlandırılan yün tarağına verilen isim.

Dengerek: Yünleri eğirme işlemi için kullanılmaktadır. Ağaçlardan elde edilen, genellikle 40 cm. uzunluğunda bir çubuk. Ucunda ağırşak denilen ağırlığı bulunur.

Devetüyü: Kaş yöresinde kahverengine verilen isim.

Dıgdı-Dıdılmak: Dokuma tezgâhının kurulumunda çözgü iplerinin kazıklara düğümlenmesi işlemine denir.

Eğmeç: Şekli deve boynuzunu andıran motif ismi.

Gelen-Varan: Dokuma sırasında, tezgâhta iplerin bir öne bir arkaya geçmesini sağlamak için, iplerin arasına yerleştirilen değnek.

Gelep: Yünün dengerek ile eğilmesiyle elde edilen yumak halindeki ip.

Gelin Öldüren: Kuşak şeklindedir. Beyaz ince çizgi ile boğularak (çerçevenenerek) içi noktalar halinde dizilmiş beyaz şeritleri, kırmızı çizgilerle kare şeklinde bölerek şekillendirilen motife *gelin öldüren* denilmektedir. Bu motifi öğrenmek isteyen bir gelinin, motifin zorluğundan dolayı dokuyamamış olması ve üzüntüsünden ölmesi üzerine, motifin bu ismi aldığı söylenmektedir.

Göbü: Ufak nokta şeklinde motiflere verilen isim.

Gök: Kaş yöresinde mavi rengine verilen isim.

Halil Efendiler Motifi: Kaş yöresinde yaşayan ve kilimcilikle uğraşan kalabalık bir ailenin lakabından gelmektedir. Bu motifi daha çok bu aile dokuduğundan bu isimle anılmış. Çengelli yıldıza benzer şekliyle, altıgen bir çerçevenin (göbek) içerisinde yer alır.

Kara: Kaş yöresinde siyah renge verilen isim.

Keme Dişi (Ala Boncuk): Kuşak şeklinde dokunan motif ismi. Beyaz ince çizgilerle boğularak (çerçevenenerek) içi noktalar halinde dizilmiş beyaz şeritleri kırmızı çizgilerle kare şeklinde bölünerek tamamlanır. Gelin öldüren diye de anılır.

Kırklık: Koyun-Keçi kırkan makas ismi.

Kırmıklı – Çıngıllı - Sediler - Tokmaklı: İçi, kenarları çengelli, koç boynuzunu andıran bezemelerle doldurulmuş altıgen şeklindeki motife verilen isim.

Kirkit: Genellikle ucu demirle şekillendirilmiş sapı ağaçlardan oyulmuş, atkı ipliklerini dokudukça, sıkıştırma işlemi için kullanılan alete verilen isim.

Koca Yanış: Kilimin bezemesinde, yüzeye dokunan desenleri bölümlere ayıran, çerçeve işlevi gören altıgen şeklinde desene verilen isim.

Kücü Ağacı: Dokuma işlemi yapılırken, iplerin sabit durmasını sağlayan değneğe verilen isim.

Sındı: Makasa verilen isim.

Şak: Kilim yüzeyini beyaz kıvrımlı çizgilerle bölümlere ayıran bezemeye verilen isim.

Şişek: Bir yaşını doldurmamış dişi koyuna verilen isim.

Tin: Tezgâha yerleştirilmiş her ipe verilen isim.

Toklu: Bir yaşını doldurmamış erkek koyun.

Tokuş: Kırkılan yapağları dövmek için, tahtadan oyularak yapılmış sopa.

Tokuşlama: Kırkılan yapağların tokuş ile dövülerek yıkanması işlemine verilen isim.

Yanış: Kaş yöresindeki dokumacıların motif ve desene verilen isim.

FOTOĞRAF LİSTESİ

- Fotoğraf. 1 - “Bıskılı Kilim”, Kaş - Bezirgan Köyü, çekim tarihi 27.12.2015, örnek. 01.
- Fotoğraf. 2 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 02.
- Fotoğraf. 3 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 03.
- Fotoğraf. 4 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 04.
- Fotoğraf. 5 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 05.
- Fotoğraf. 6- “Kilim”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 06.
- Fotoğraf. 7 - “Yol Kilimi”, Kaş(Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 07.
- Fotoğraf. 8 -“Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 08.
- Fotoğraf. 9- “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 30.12.2015, örnek. 09.
- Fotoğraf. 10- “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 10.
- Fotoğraf. 11 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 11.
- Fotoğraf.12 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 12.
- Fotoğraf. 13 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 13.
- Fotoğraf. 14 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 14.
- Fotoğraf. 15 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 15.
- Fotoğraf. 16 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 16.
- Fotoğraf. 17 - Yol kilimi”, Kaş (Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 17.

- Fotoğraf. 18 - “Bıskılı Kilimi”, Kaş(Antalya) - Boğazcık Köyü, çekim tarihi 31.12.2015, örnek. 18.
- Fotoğraf. 19 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Kalkan Mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015, örnek. 19.
- Fotoğraf. 20 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Kalkan Mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015, örnek. 20.
- Fotoğraf. 21 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Kalkan Mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015, örnek. 21.
- Fotoğraf. 22 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Kalkan Mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015, örnek. 22.
- Fotoğraf. 23 - “Bıskılı Kilim”, Kaş (Antalya) – Üzümlü Köyü, çekim tarihi 28.12.2015, örnek. 23.
- Fotoğraf. 24 - “Tabaklı Kilim”, Kaş (Antalya) - Üzümlü Köyü, çekim tarihi 28.12.2015, örnek. 25.
- Fotoğraf. 25 - “Tabaklı Kilim”, Kaş (Antalya) - Üzümlü Köyü, çekim tarihi 28.12.2015, örnek. 25.
- Fotoğraf. 26 - “Bıskılı Kilim”, Kaş (Antalya) – Üzümlü (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015, örnek. 26.
- Fotoğraf. 27 - “Tabaklı Kilim”, Kaş (Antalya) - İslamlar Köyü, çekim tarihi 28.12.2015, örnek. 27.
- Fotoğraf. 28 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 28.
- Fotoğraf. 29 - “Bıskılı Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 29.
- Fotoğraf. 30 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 03.01.2016, örnek. 30.
- Fotoğraf. 31 - “Bıskılı Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 31.
- Fotoğraf. 32 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 32.
- Fotoğraf. 33 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 33.
- Fotoğraf. 34 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 34.

- Fotoğraf. 35 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016, örnek. 35.
- Fotoğraf. 36 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 03.01.2016, örnek. 36.
- Fotoğraf. 37 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 03.01.2016, örnek. 37.
- Fotoğraf. 38 - “Bışkılı (bıçkılı) Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 03.01.2016, örnek. 38.
- Fotoğraf. 39 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 39.
- Fotoğraf. 40 - “Bışkılı (bıçkılı) Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 40.
- Fotoğraf. 41 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 41.
- Fotoğraf. 42 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 42.
- Fotoğraf. 43 - “Bışkılı (bıçkılı) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 43.
- Fotoğraf. 44 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 44.
- Fotoğraf. 45 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 45.
- Fotoğraf. 46 - “Yol Kilimi”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, 03.01.2016, örnek. 46.
- Fotoğraf. 47 - “Yelekli Kilim”, Kaş (Antalya) - Merkez, çekim tarihi 24.02.2016, örnek. 47.
- Fotoğraf. 48 - “Yol Kilimi”, Elmalı (Antalya) - Merkez, çekim tarihi 25.09.2016, örnek. 48.
- Fotoğraf. 49 - “Tabaklı Kilim”, Elmalı (Antalya) - Merkez, 25.09.2016, örnek. 49.
- Fotoğraf. 50 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Elmalı (Antalya) - Merkez, çekim tarihi 25.09.2016, örnek. 50.
- Fotoğraf. 51 - “Türkmen (Barak) Kilimi”, Elmalı (Antalya) - Merkez, çekim tarihi 25.09.2016, örnek. 51.
- Fotoğraf. 52 - “Dengerek”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 53 - “Kırkım Makası”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 54 - “Istar”, Kaş (Antalya) –Üzümlü (Margaz) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.
- Fotoğraf. 55 - Dıdılama İşlemi, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 23.02.2016.
- Fotoğraf. 56 - Dıdılama detay, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 23.02.2016.

- Fotoğraf. 57 - Dıdılama İşlemi detay, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü çekim tarihi, 23.02.2016.
- Fotoğraf. 58 - Birikleme Tekniği, Kaş (Antalya) – Üzümler (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.
- Fotoğraf. 59 - Birikleme Tekniği detay, Kaş (Antalya) – Üzümler (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.
- Fotoğraf. 60 - “Çıbık Motifi”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 23.02.2016.
- Fotoğraf. 61 - “Çıbık” detay, Kaş (Antalya) – Üzümler (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.
- Fotoğraf. 62 - “Kirkit”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 63 - “Çıbık” ve “Keme dişi (Gelin Öldüren, Ala Boncuk)”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 64 - “Şak” ve “Eğmeç”, Kaş (Antalya) –Kalkan mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015.
- Fotoğraf. 65 - “Bıçkılı motifi”, Kaş (Antalya) –Kalkan mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015.
- Fotoğraf. 66 - “Bıçkı (Bışkı, Çocuk) Motifi”, Kaş(Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 67 - “Barmak (Tarak)”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 68 - “Tabak (Dabak) Motifi” ve “Göbü (Cici)”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 69 - “Kırmıklı (Çingilli, Sediler)”, “Tokmak”, “Şak (ağ)” ve “Eğmeç”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 70 - “Bışkılı (Bıçkılı)”, “Halil Efendiler göbeği”, “Kırmıklı”, “Tabak (dabak)”, “Eğmeç”, “Şak (Ağ)”, “Barmak (parmak)”, Kaş (Antalya) –Kalkan mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015.
- Fotoğraf. 71 - “Bıçkılı Motifi”, Kaş (Antalya) –Kalkan mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015.
- Fotoğraf. 72 - “Bıçkılı Motifi”, Kaş (Antalya) –Kalkan mahallesi, çekim tarihi 26.12.2015.
- Fotoğraf. 73 - “Halil Efendiler Göbeği Motifi”, “Şak (ağ)” ve “Eğmeç”, Kaş (Antalya) - Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 74 - “Halil Efendiler Göbeği Motifi” ve “Şak(ağ)”, Kaş (Antalya) -Yeşilbarak Köyü, çekim tarihi 02.01.2016.
- Fotoğraf. 75 - “Pedallı Tezgâh”, Kaş(Antalya) –Üzümlü (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.
- Fotoğraf. 76 - Pedallı Tezgâh ile dokuma işleminden detay, Kaş (Antalya) –Üzümlü (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.

Fotoğraf. 77 - Pedallı Tezgâh ile dokuma işleminden detay, Kaş (Antalya) –Üzümlü (Mazgal) Köyü, çekim tarihi 28.12.2015.

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf. 1- “Tabaklı Kilim”, genel görünüş. Örnek. 01, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 2- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 02, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 3- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 03, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 4- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 04, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 5- “Türkmen (Barak) kilimi”, genel görünüş. Örnek. 05, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 6- “Kilim”, genel görünüş. Örnek. 06, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 7- “Yol kilimi”, genel görünüş. Örnek. 07, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 8- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 08, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 9- “Türkmen (Barak) kilimi”, genel görünüş. Örnek. 09, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 10- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 10, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 11- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 11, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 12- “Yol kilimi”, genel görünüş. Örnek. 12, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 13- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek.13, Fotoğraf: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 14- “Türkmen (Barak) Kilimi”, Örnek. 14, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 15 -“Yol Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 15, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 16- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 16, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 17- “Yol Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 17, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 18- “Bışıklı Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 18, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 19- “Yol Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 19, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 20- “Yelekli Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 20, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 21- “Türkmen (Barak) Kilimi”, Örnek. 21, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 22- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 22, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 23- “Bışıklı Kilim”, genel görünüş. Örnek. 23, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 24- “Tabaklı kilim”, genel görünüş. Örnek. 25, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 25- “Tabaklı Kilim”, genel görünüş. Örnek: 25, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 26- “Bışıklı kilim”, genel görünüş. Örnek. 26, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 27- “Tabaklı Kilim”, genel görünüş. Örnek. 27, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 28- “Yol Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 28, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 29- “Bışıklı Kilim”, genel görünüş. Örnek. 29, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 30- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 30, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf: 31- “Bışıklı Kilim”, örnek: 31, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf: 32- “Türkmen (Barak) Kilimi”, örnek: 32, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf: 33- “Yol Kilimi”, örnek: 33, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf: 34- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek: 34, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 35- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 35, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 36- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 36, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf: 37- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 37, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf: 38- “Bışıklı (bıçkılı) Kilim”, genel görünüş. Örnek. 38, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 39- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 39, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

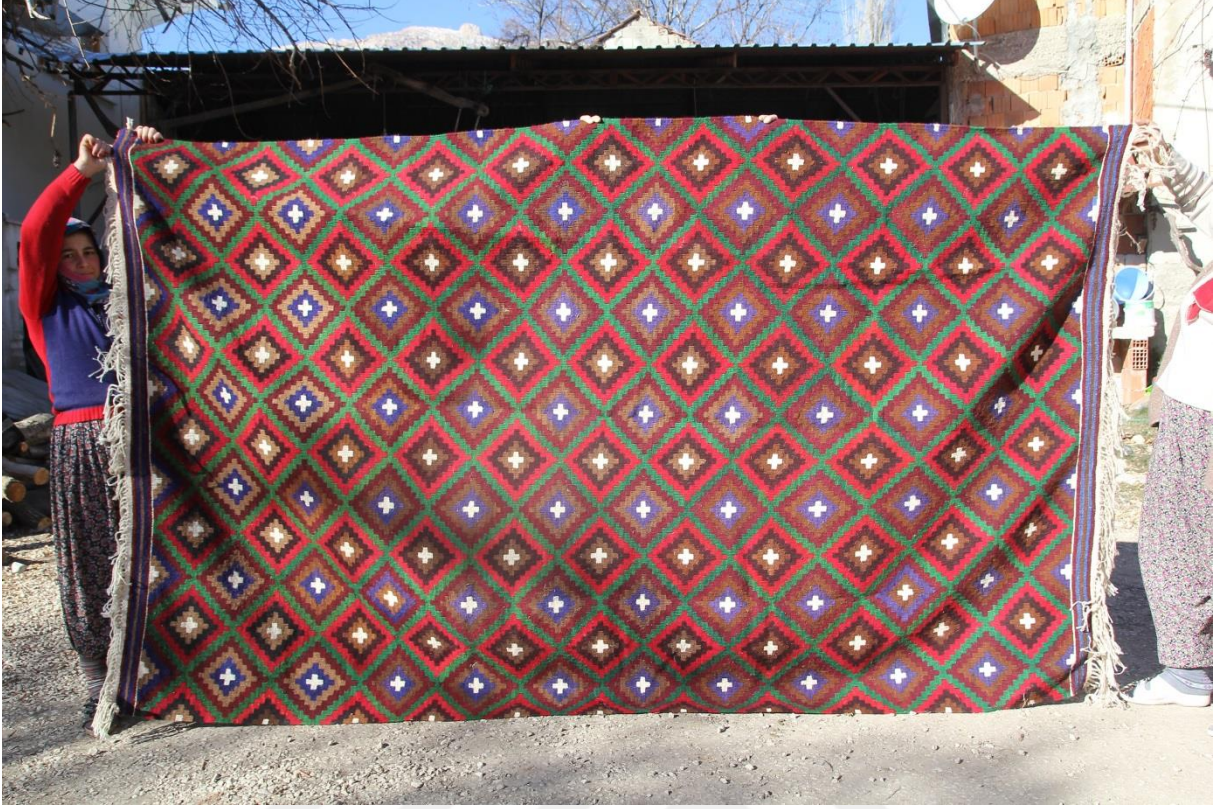
Fotoğraf. 40- “Bışıklı (bıçkılı) Kilim”, genel görünüş. Örnek. 40, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 41- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 41, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 42- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 42, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 43- “Bışıklı (bıçkılı) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 43, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 44- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 44, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek..

Fotoğraf. 45- “Yol Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 45, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 46- “Yol kilimi”, genel görünüş. Örnek. 46, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek..

Fotoğraf. 47- “Yelekli Kilim”, genel görünüş. Örnek. 47.

Fotoğraf. 48- “Yol Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 48.

Fotoğraf. 49- “Tabaklı Kilim”, genel görünüş. Örnek. 49.

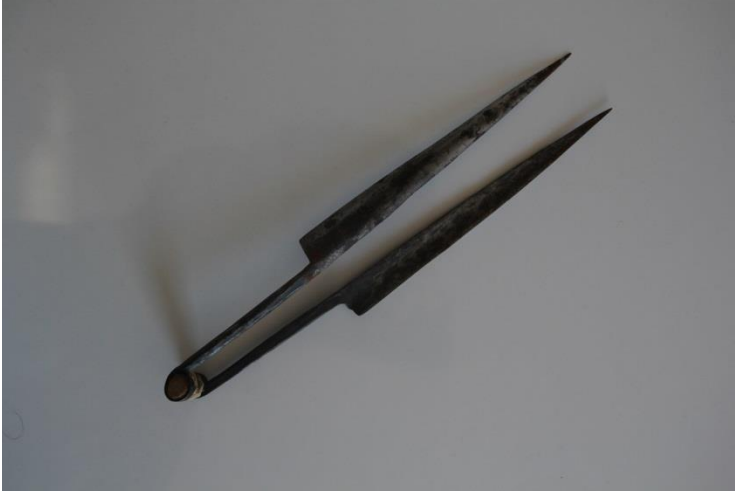
Fotoğraf. 50- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 50.

Fotoğraf. 51- “Türkmen (Barak) Kilimi”, genel görünüş. Örnek. 51.

Fotoğraf. 52- “Dengerek”.

Fotoğraf. 53- “Kırkım makası”, genel görünüş.

Fotoğraf. 54- “Istar”, genel görünüş.

Fotoğraf. 55- Dıdılama işleminin yapılışı, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

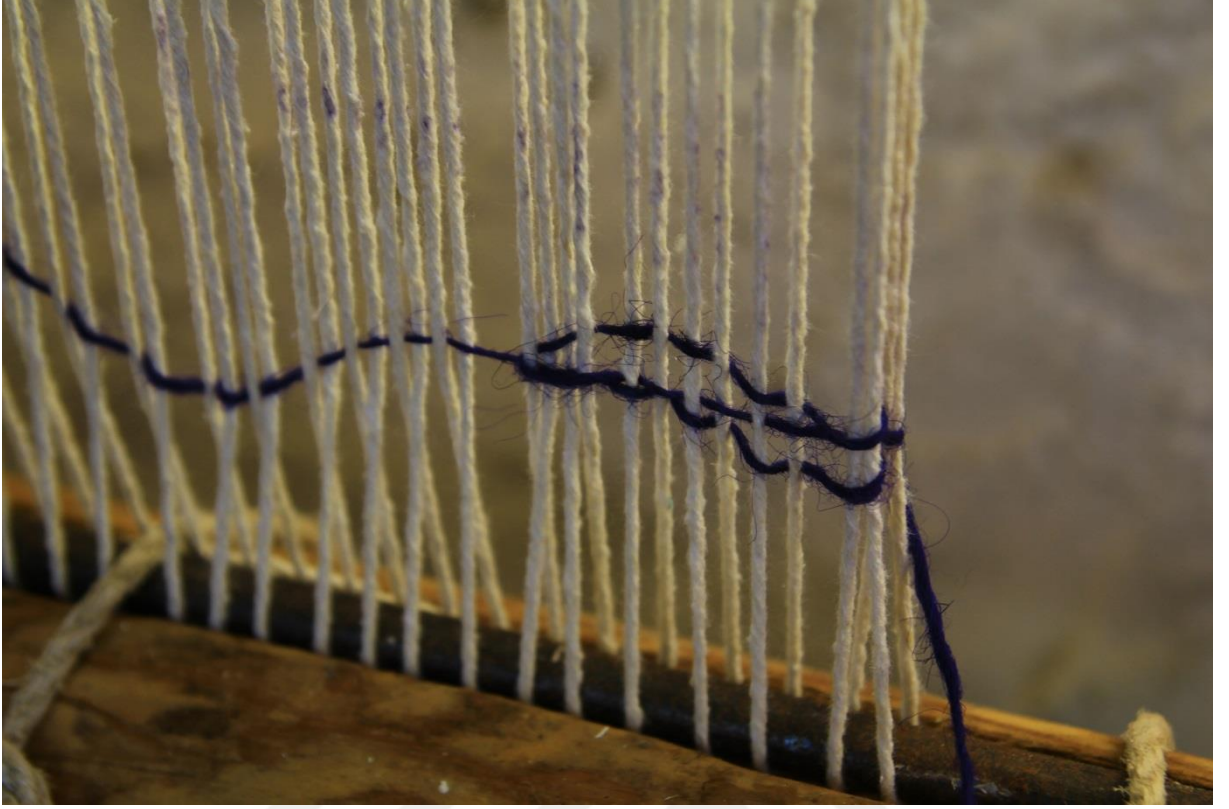
Fotoğraf. 56- Dıdılama, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 57- Dıdılama işlemi, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

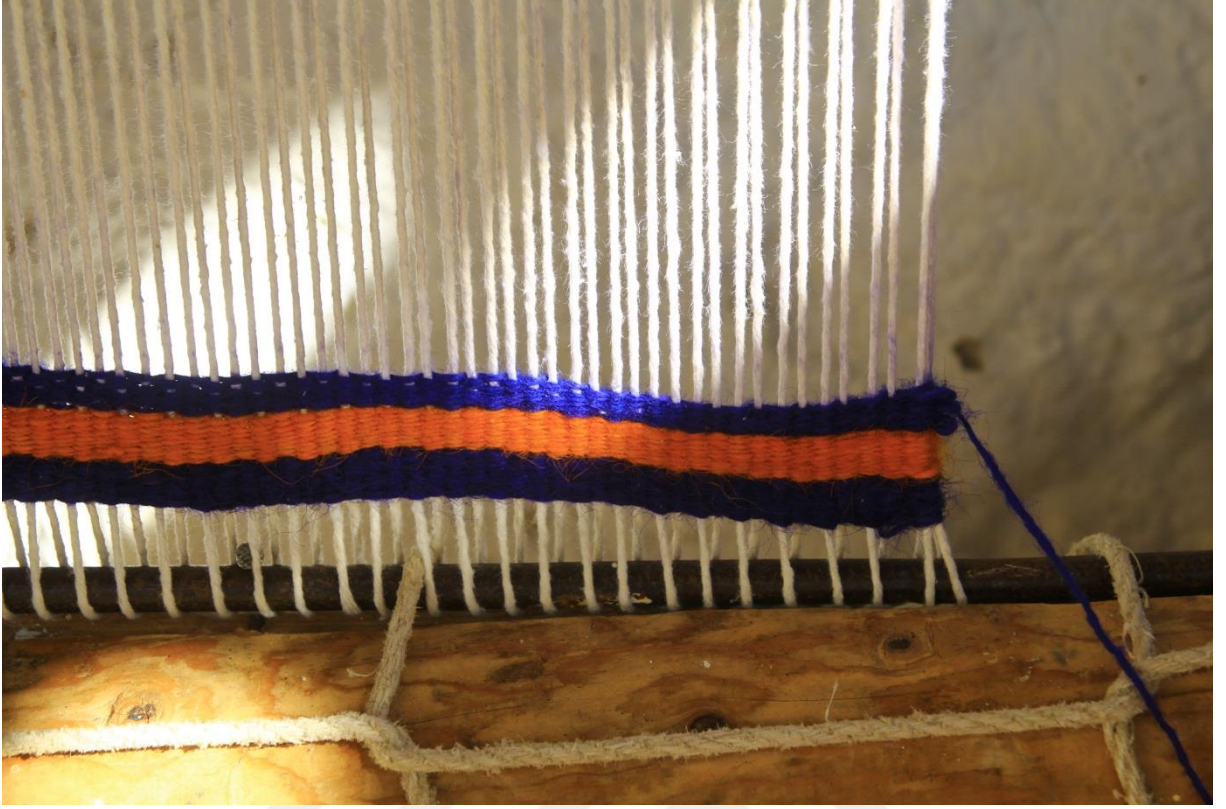
Fotoğraf. 58- Birikleme işleminin yapılışı, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

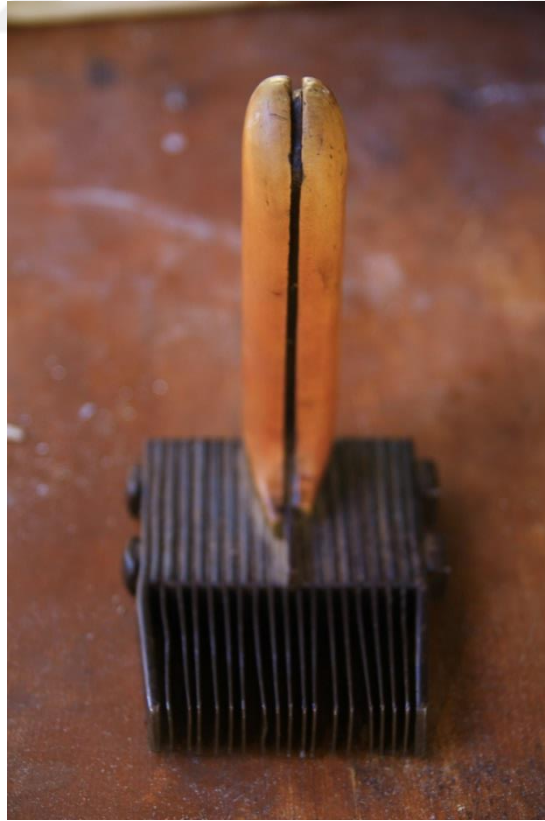
Fotoğraf. 59- Birikleme işleminin yapılışı, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 60- Çıbık motifinin yapılışı, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 61- Çıbık deseninin yapılışı, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 62- “Kirkit”, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 63- “Çıbık” ve “Keme dişi (gelin öldüren, ala boncuk)”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 64- “Şak” ve “Eğmeç”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 65- “Bıçkılı motifi”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 66- “Bıçkı (bışkı, çocuk) motifi”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 67- “Barmak (tarak) deseni”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 68- “Tabak (dabak)” ve “Göbü (cici)” motifi, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 69- “Kırmıklı (çingilli, sediler)”, “Tokmak”, “Şak (ağ)” ve “Eğmeç” motifi, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 70- “Bışıklı (bıçkılı)”, “Halil Efendiler göbeği”, “Kırmıklı”, “Tabak (dabak)”, “Eğmeç”, “Şak (ağ)”, “Barmak (parmak)” motifi, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

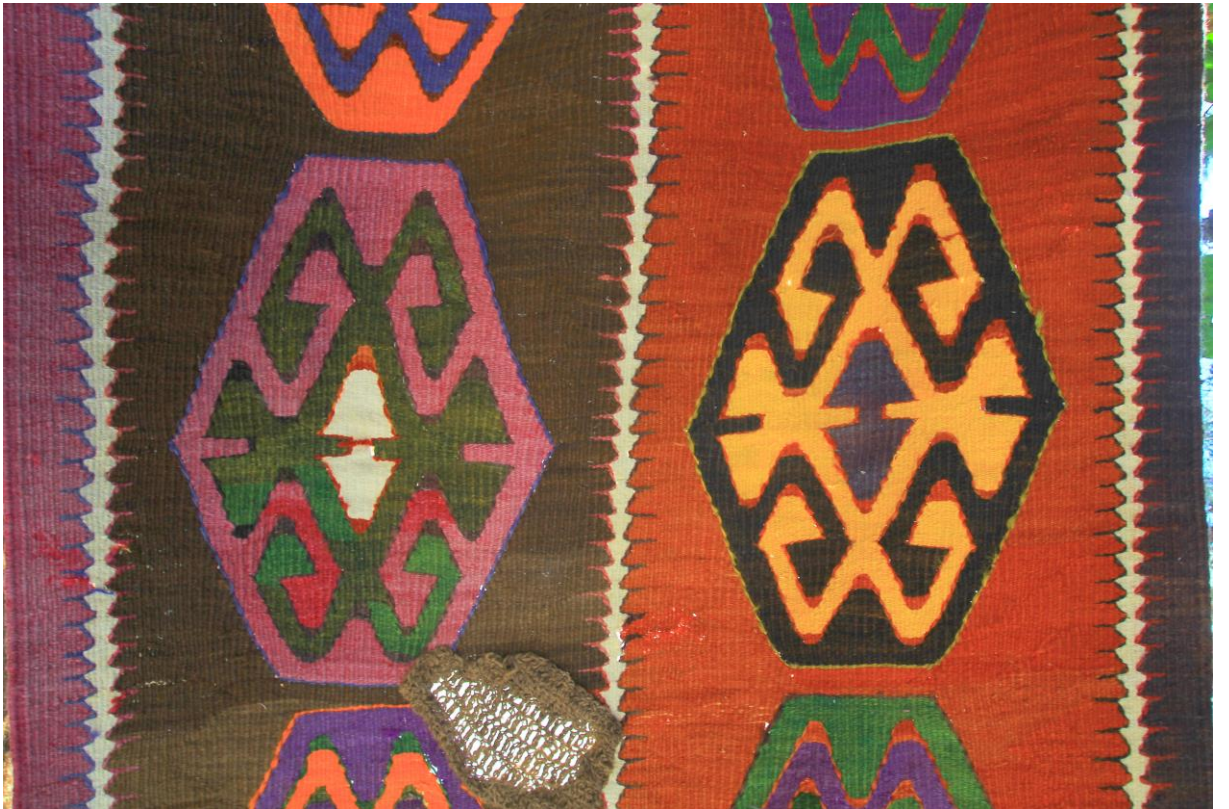
Fotoğraf. 71- “Bıçkılı motifi”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 72- “Bıçkılı motifi”, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 73- “Halil Efendiler göbeği motifi”, “Şak (ağ)” ve “Eğmeç” desenleri, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 74- “Halil Efendiler göbeği” ve “Şak(ağ)” motifleri, detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

Fotoğraf. 75- “Pedallı tezgâh”, genel görünüş, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

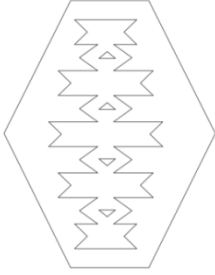

Fotoğraf. 76- Pedallı tezgâh ile dokuma işleminden detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

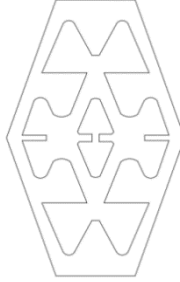

Fotoğraf. 77- Pedallı tezgâh ile dokuma işleminden detay, Fotoğraf Sahibi: Ezgi Tek.

MOTİF ÇİZİMLERİ

Şekil. 2- ‘Kırmıklı-Sediler-Tokmaklı-Çingilli’ motifi.

Şekil. 3- ‘Kırmıklı-Sediler-Tokmaklı-Çingilli’ motifi.

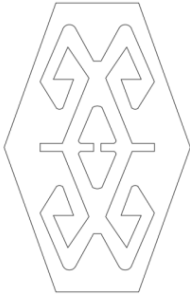
Şekil. 6- ‘Tabak, Tabaka, Göbü’ motifi.

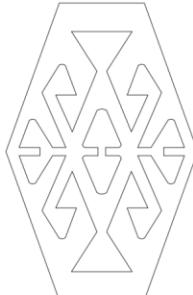
Şekil. 4- ‘Kırmıklı-Sediler-Tokmaklı-Çingilli’ motifi.

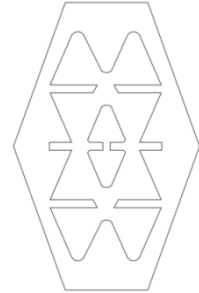
Şekil. 5- ‘Kırmıklı-Sediler-Tokmaklı-Çingilli’ motifi.

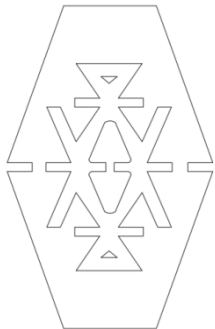
Şekil. 7- ‘Halil Efendiler Göbeği’ motifi.

Şekil. 8- ‘Halil Efendiler Göbeği’ motifi.

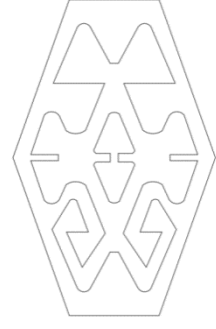
Şekil. 9- ‘Halil Efendiler Göbeği’ motifi.

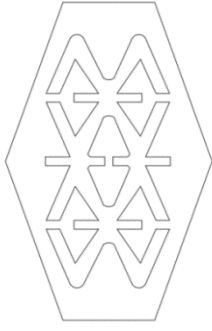
Şekil. 10- ‘Halil Efendiler Göbeği’ motifi.

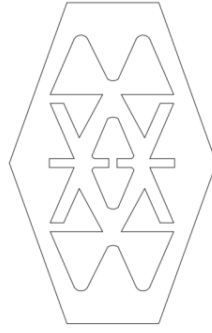
Şekil. 11- ‘Halil Efendiler Göbeği’ motifi.

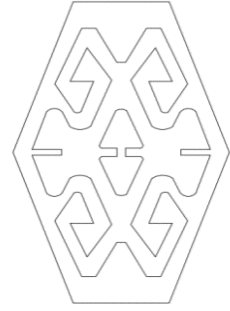
Şekil. 12- ‘Halil Efendiler Göbeği’ motifi.

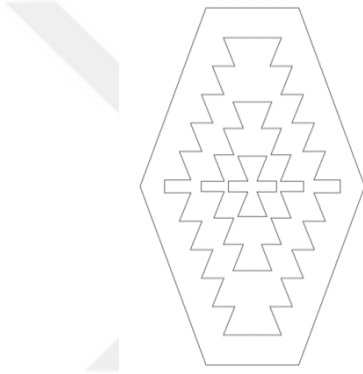
Şekil. 13- “Halil Efendiler Göbeği” motifi.

Şekil. 14- “Halil Efendiler Göbeği” motifi.

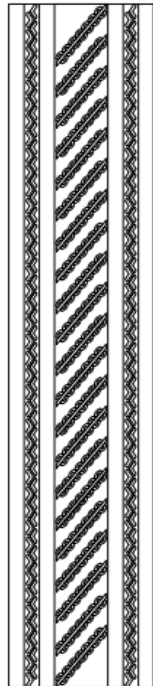
Şekil. 15- “Halil Efendiler Göbeği” motifi.

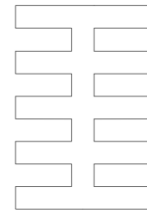
Şekil. 16- “Bışkı-Bışkılı” motifi.

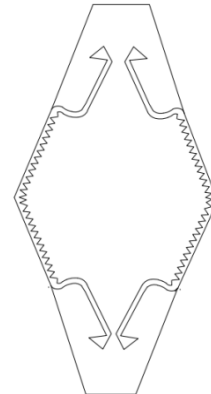
Şekil. 17- “Bışkı-Bışkılı” motifi.

Şekil. 18- “Keme Dişi – Çıbık – Pıtrak” motifi.

Şekil. 19- “Tırnaklı (barmak, parmak)” motifi.

Şekil. 20- “Koca yanlış – Eğmeç – Ağ (Şak)” motifi.

KAYNAK KİŞİLER

ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	ÖĞRENİM DURUMU	YER
Ümmü Gülsüm Talay	1960	İlkokul	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
Osman Talay	1963	İlkokul	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
Şermin Onarıcı	1976	İlkokul	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
Nasuh Onarıcı	1975	İlkokul	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
Zeynep Yağizer	1953	İlkokul	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
İbrahim Yağizer	1946	İlkokul(3) terk.	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
Emine Yağizer	1925	Eğitim almamış.	Yeşilbarak Köyü(Antalya –Kaş)
Ayşe Korkut	1949	İlkokul	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Ayşe Çelikel	1949	İlkokul	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Cemile Kaymul	1968	İlkokul	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Durkadın Bozca	1976	İlkokul	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Hatice Bozca	1949	İlkokul	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Hörü Gökce	1949	Eğitim almamış.	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Huriye Hancı	1947	Eğitim almamış.	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Makbule Gökce	1977	İlkokul	Kalkan Mahallesi (Kaş-Antalya)
Zeynep Akman	1971	İlkokul	Boğazcık Köyü (Kaş-Antalya)
Nuray Köksal	1967	İlkokul	Üzümlü Köyü (Kaş –Antalya)
Havana Tüzel	1955	İlkokul	Üzümlü Köyü (Kaş –Antalya)

ÖZGEÇMİŞ

Adı - SOYADI : Ezgi TEK

Doğum Tarihi ve Yeri: 02/03/1990 - Turgutlu/Manisa

Eğitim Durumu:

Önlisans Diploması : Anadolu Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, 2014

Anadolu Üniversitesi, Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümü, 2015

Lisans Diploması : Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü, 2014

Bilimsel Faaliyetler:

Yrd. Doç. Dr. Şengül Dilek Ful Başkanlığında Tokat Sulusaray Kazısı (Ekip Üyesi olarak),
2013

Yrd. Doç. Dr. Şengül Dilek Ful Başkanlığında Tokat Sulusaray Kazısı (Ekip Üyesi olarak),
2014

İş Denevimi:

Çalıştığı Kurumlar : Tokat Sulusaray Halk Eğitim Merkezi, Fotoğrafçılık Kursu, Eğitimci,
2014

: Mardin Müzesi, Sanat Tarihçi

E-Posta : ezgi.tek@hotmail.com